Ameerika Ühendriikide Rahukorpus

Eestis Lätis Leedus

1992 - 2002

PEACE CORPS

Sisukord

SISSEJUHATUS 3

AMETLIK KOKKUVÕTE 4

I RAHUKORPUSE AJALUGU BALTIMAADES 6

Rahukorpus maailmas 6
Rahukorpuse missioon 6
Rahukorpuse programmi alustamine Balti riikides 6
Balti riikides asuva Rahukorpuse juhtimisstruktuur 7
Vabatahtlike värbamine ja kohalemääramine 8
Vabatahtliku teenistuse ettevalmistamine 10
Keele- ja suhtlemistreening 10
Vabatahtlike töö 10
Vabatahtlike toetamine: personal ja ressursid 12
Koostööpartnerid 12
Teenistuse lõpetanud Vabatahtlikud ja kolmanda eesmärgi täitmisele suunatud tegevus 13
Suuremad saavutused 15

II PROGRAMMI KULG ERINEVATES RIIKIDES 17

Leedu 17
Programmi areng *17*
Vabatahtlike ülesanded *18*
Esmased kohustused 18
Lisaprojektid 19
Suuremad saavutused *21*
Inglise keele õpetamine 21
Väikeettevõtete arendamine 22
Administratsioon *24*
Tulemused, mida pole võimalik mõõta *24*
Läti 27
Programmi arendamine *27*
Vabatahtlike ülesanded *29*
Esmased kohustused 29
Lisaprojektid 29
Suuremad saavutused *30*
Inglise keele õpetamine 31
Väikeettevõtete/ NGO-de arendamine 33
Administratsioon *37*
Eesti 39
Programmi arendamine *39*
Vabatahtlike ülesanded *40*
Esmased kohustused 40
Lisaprojektid 41
Suuremad saavutused *42*
Inglise keele õpetamine 43
Väikeettevõtete/ NGO-de arendamine 44
Administratsioon *47*

III KOKKUVÕTE 48

LISA A: TABELID 50

Tabel 1: USA Rahukorpuse/ Baltikum Vabatahtlikud arvudes aastatel 1992-2002 51
Tabel 2: Balti riikides viibinud USA Rahukorpuse Vabatahtlike vanus ja sugu 51

Tabel 3: Balti riikides viibinud USA Vabatahtlike haridusnäitajad 51
Tabel 4: USA Rahukorpuse Vabatahtlike poolt teenindatud kogukondade arv.....51
Tabel 5: USA Rahukorpuse/ Baltikum SPA toetused aastatel 1994-2000.....51
Tabel 6: USA Rahukorpuse/ Baltikum EBDP toetused aastatel 1993-1999.....51
Tabel 7: USA Rahukorpuse/ Baltikum töötojaskond.....51
Tabel 8: USA Rahukorpuse/ Baltikum kohalikud (HCN) erialaspetsialistid. 51
Tabel 9: USA Rahukorpuse/ Baltikum PST HCN personal aastatel 1992-2000 52
Tabel 10: USA Rahukorpuse/ Baltikum eelarve aastatel 1995-2001 (miljonit USD).....52

Tabelid: Leedu 52
Tabel 11: USA Rahukorpuse Leedu Vabatahtlike vanus ja sugu.....52
Tabel 12: USA Rahukorpuse Leedu Vabatahtlike haridusnäitajad 52
Tabel 13: Leedus teenindatud kogukondade arv 52

Tabelid: Läti 52
Tabel 14: USA Rahukorpuse Läti Vabatahtlike vanus ja sugu. 52
Tabel 15: USA Rahukorpuse Läti Vabatahtlike hariusnäitajad 52
Tabel 16: Lätis teenindatud kogukondade arv.....52

Tabelid: Eesti 52
Tabel 17: USA Rahukorpuse Eesti Vabatahtlike vanus ja sugu 52
Tabel 18: USA Rahukorpuse Eesti Vabatahtlike haridusnäitajad.....52
Tabel 19: Eestis teenindatud kogukondade arv 52

LISA B: NIMEKIRJAD 53

USA Rahukorpuse Vabatahtlikud Leedus aastatel 1992-2002 54
USA Rahukorpuse Vabatahtlikud Lätis aastatel 1992-2002..... 56
USA Rahukorpuse Vabatahtlikud Eestis aastatel 1992-2002 59
USA Rahukorpuse Eesti, Läti ja Leedu töötajad 1992-2002..... 61

Sissejuhatus

Selle aruande koostas Jolita Norkūnaitė 2002. aasta mais, kui Rahukorpus valmistus oma programmi Leedus, Lätis ja Eestis (Rahukorpuses tuntud kui Balti Post) lõpetama.

Aruanne on suunatud kahele lugejaskonnale. Ühest küljest võõrustaja riikide valitsustele, et nad teaksid, mida Rahukorpus neis riikides saavutas. Samuti on see mõeldud tulevastele teadustöötajatele, kes tahaksid tutvuda Rahukorpuse programmi "raudvaraga", inimestega, kes teenisid seal kuhu nad suunati, Vabatahtlike demograafilise profiiliga, Ameerika ja võõrustaja riikide meeskonna ja muu sellisega.

Oleme püüdnud aruannet mitte pikaks venitada. Seetõttu oleme kahandanud 10 põnevat, keevalist ja kaasakiskuvat Balti riikides veedetud aastat ainult nende olemuse kirjeldamiseni. Esitame summeeritud fakte ja numbreid, mis näitavad põhilisi saavutusi. Sekka põimisime mõned Vabatahtlike lood, et edasi anda meie tegevuse inimlikku tahku.

Lisas esitame tabelid kõigi teadaolevate faktidega, mis Vabatahtlike ja nende teenistuskohtade kohta meie käsutuses olid, samuti nende inimeste nimekirjad, kes meie seiklusest osa võtsid. Need nimekirjad ja tabelid pärinevad arhiiviandmetest, mis koosnesid Vabatahtlike endi kvartali aruannetest, samuti Tallinna, Riia, Vilniuse ja Washingtoni andmebaasidest. Täname kõiki, kes selle aruande kirjutamisele kaasa aitasid: endisi ja praeguseid Vabatahtlikke ja meeskonnaliikmeid, Vabatahtlike kaastöötajad, Ameerika Ühendriikide Rahukorpuse Peakorterit Washingtonis.

Kirjutatu pole kaugeltki piisav, et ammendavalt kajastada 555 Rahukorpuse Vabatahtliku lugu, kes kõik andsid vande "hästi ja truult täita oma kohust Rahukorpuses". Seda nad ka tegid.

Meie rõõm ja uhkus selle üle, et saime olla Balti riikide iseseisva demokraatia eduka taastamise tunnistajaks on piiritu. Oleme tänulikud Läti, Leedu ja Eesti valitsustele koostöö ja abi eest. Oleme samavõrra tänulikud tuhandetele kohalikele elanikele, kes Vabatahtlikud oma kogukonda ja peredesse soojalt vastu võtsid ja Vabatahtlike töö siin mõtestasid.

Coralie Turbitt
USA Rahukorpuse
direktor Baltikumis
2000 – 2001

Jolita Norkūnaitė
USA Rahukorpuse lõpuürituste
koordinaator
2000 – 2001

Ametlik kokkuvõte

Rahukorpus on Ameerika Ühendriikide valitsuse juurde kuuluv organisatsioon, mis suunab keskastme spetsialiste Vabatahtlikena appi riikidele, kus kohalik tööjõud pole piisav mõningaid vajadusi rahuldama. Lisaks tööjõuga abistamisele püüab Rahukorpus parandada teineteisemõistmist Ameerika ja selle riigi vahel, kus Vabatahtlikud teenivad. Neid kaht eesmärki – tehnilise abi andmine ja teineteisemõistmine – pidas president John F. Kennedy ühtviisi tähtsaks, kui ta 1961.a. Rahukorpusele aluse pani ja need on jäänud Rahukorpuse juhtprintsiipideks tänini.

Eesti, Läti ja Leedu olid esimesed endised Nõukogude Vabariigid, kes end iseseisvaks tunnistasid ja esimesed endised Nõukogude alad, kes Rahukorpusele ettepaneku tegid siin 1992.a. programm avada. Olles üleminekuperioodis kommunismilt ja käsumajanduselt demokraatiale ja vabaturu majandusele, tuli Rahukorpusel nendes riikides tegelda üsna spetsiifiliste oskuste õpetamisega, mida oli hädasti vaja nende riikide kiires integreerumisprotsessis Lääne ühiskonda.

Need oskused puudutasid inglise keele kui võõrkeele omandamist ja juhtimis- ja ettevõtlusoskuste arendamist eraettevõtjate ja valitsusväliste organisatsioonide liikmete hulgas. Kui Rahukorpus 1992.a. veebruaris riikidevahelistele kokkulepetele all kirjutas, oletati, et Rahukorpuse abi läheb vaja vaid üleminekuperioodil. Kümneaastase iseseisvusperioodi jooksul on nimetatud oskused oluliselt paranenud ja kolm Balti riiki on jõudnud arengustaadiumisse, mis Rahukorpuse kompetentsist välja ulatub, just nii nagu algul planeeritud.

Kui viimane Vabatahtlik 2002.a. augustis lahkub, on alates 1992. aastast Eestis, Lätis ja Leedus teeninud 555 Vabatahtlikku, enamus neist kaks või enam aastat. 1992 – 2002.a. õpetasid need 555 Vabatahtlikku inglise keelt 66 211 õpilasele, 14 855 täiskasvanule, aitasid 5919 õpetajat oma inglise keele õpetamise taset tõsta ja rohkem kui 30 726 äriinimest ja mittetulundusorganisatsioonide töötajat oma finants- ja organisatsiooni juhtimise oskusi arendada. Üldkokkuvõtte teenisid Vabatahtlikud 186 linnas ja külas kõigis kolmes riigis. 61% neist linnadest olid vähem kui 10 000 elanikuga.

Lisaks ülalpool kirjeldatud saavutustele koostasid Vabatahtlikud suure ja väärtusliku hulga õppematerjale inglise keele ja ärijuhtimise õpetamiseks. Avaldati käsiraamatuid, loodi õppevarakeskusi, võeti kasutusele infotehnoloogiat kõigil oma tegevusaladel, õpetati fondikogumise kunsti ja õhutati ettevõtlikkust noorte ja kaastöötajate seas. Aidati kaasa vabatahtlikkuse kasvule ja elujõulisusele kõigis kolmes riigis, propageeriti suhete loomist ettevõtete ja erialaspetsialistide vahel, et oma teadmisi ja mõju suurendada. Õpetati projektide koostamist ja nende läbiviimist pea igas kodaniku- ja organisatsiooniarengu aspektis.

Kuigi toetusrahade hankimine ei ole Rahukorpuse programmi komponent, aitasid vabatahtlikud oma töökohtadel muretseda märkimisväärseid summasid Euroopa ja Ameerika sihtasutustest. Ainuüksi kahest Ameerika allikast saadi kokku 1 030 640 USD, millega toetati kolme riigi kohalikke projekte. Kui see liita kohalikest fondidest saadud abiga, moodustub kokku 2 019 586 USD projektidele, millest said abi ligikaudu 236 000 eestlast, lätlast ja leedulast.

Vabatahtlikud on töötanud käsikäes kohalike kolleegide ja juhtidega ning kõik asjaosalised on omandanud kultuuridevahelise suhtlemise ja Rahukorpuse poolt läbi viidud lühikoolituste käigus uusi professionaalseid kogemusi. Igal Vabatahtlikul oli vähemalt üks otsene

koostööpartner, nagu näiteks kaasõpetaja, koolidirektor, kohaliku valitsuse esindaja või kolleeg asutusest, kus ta teenis. Aastate jooksul on tuhanded kohalikud elanikud töötanud Vabatahtlike kolleegidena. Sõprussidemed on sõlmitud ja need jätkuvad veel kaua peale seda, kui Vabatahtlikud koju Ameerikasse on sõitnud. Teineteiselt õpitud oskused jäävad meelde, neid arendatakse ja kasutatakse nii ameeriklaste kui baltlaste poolt isikliku ja erialase edu saavutamiseks.

Rahukorpuse eelarve aastas oli umbes 1,733 miljonit dollarit, mis jagunes kolme riigi vahel. Peakontor asus Riias, kuid Programmi keskused asusid kõigis kolmes riigis. Nende personali moodustasid võõrustava riigi kodanikest töötajad (VRK-d). Rahukorpus kasutas ulatuslikult VRK-de ametialast toetust. Viimased valisid välja Vabatahtlikele töökohad ja nõustasid Vabatahtlikke teenistuse ajal. Nad juhtisid keerulisi väljaõppeprogramme ja õpetasid kohalikku keelt. Vastutasuks korraldas Rahukorpus nendele töötajatele täiendõpet nii kodu- kui välismaal. Nende juhtimis- ja tehnilised oskused täienesid rahvusvahelise treeningprogrammi käigus ning neile osutati finantsabi erialasel väljaõppel kohalikes ülikoolides, kusjuures paljud neist omandasid teaduskraadi või eridiplomi oma tööga seotud alal. Rahukorpuse kümneaastase programmi jooksul töötas Rahukorpuses 79-liikmeline VRK-de põhigrupp, kes aitas Vabatahtlikel oma tööd oskuslikumalt teha. See programmikorraldajate ja administratiivtöötajate grupp on äärmiselt võimekas tööjõud, kes jääb oma riigile väärtuslikuks tööjõuks ka peale seda, kui Rahukorpus lahkunud on.

Kuigi Rahukorpus oma programmi 30. septembril 2002.a. lõpetab, ei lõpe Vabatahtlike töö sellega. Vabatahtlikud tõid oskusi ja ideid, mis aitasid kolme riigi üleminekuprotsessile kaasa ja jätsid sügava jälje kogu Baltikumi koolidesse ja teistesse organisatsioonidesse. Väärtusliku ja meeldejääva mõju osaliseks said lõpuks ka ameeriklased, eestlased, lätlased ja leedulased, kui Vabatahtlikud Rahukorpuse ainulaadset eesmärki ellu viisid: luua maailma rahvaste vahel paremat üksteisemõistmist.

I Rahukorpuse ajalugu Baltimaades

Rahukorpus maailmas

Kui John F. Kennedy 1961.a. Ameerika Ühendriikide presidendiks sai, pöördus ta ameeriklaste poole järgmiste sõnadega: "Ärge küsige, mida riik teie heaks teha saab; küsige seda, mida teie riigi heaks teha saaksite." Oma mõtte elluviimiseks moodustas ta Rahukorpuse, et edendada maailma rahu ja sõprust. Rahukorpuse ajalugu sealt algaski ja arenes enam kui 165 000 ameeriklase looks, kes Vabatahtlikena teenisid 135 riigis. Aastal 2002, kui Rahukorpus tähistas oma 41. sünnipäeva, teenis 70 erinevas maailma riigis 7000 Vabatahtlikku.

Rahukorpuse missioon

Rahukorpusel on kolm eesmärki:

- Aidata asjast huvitatud riikides rahuldada nende vajadusi väljaõppinud inimeste järele.
- Edendada ameeriklaste paremat mõistmist kõne all olevate riikide elanikkonna poolt.
- Edendada teiste riikide elanikkonna paremat mõistmist ameeriklaste poolt.

Rahukorpus on ainulaadne arenguabi organisatsioon selles mõttes, et raha ei kuulu osutatava abi hulka. Rahukorpus on ainuke Ameerika valitsuse programm, mis tegeleb teadmiste ja oskuste inimeselt inimesele edasi andmisega. Rahukorpuse ajalugu Baltimaades on individuaalsete saavutuste ajalugu. Need on individuaalsete Rahukorpuse vabatahtlike ja individuaalsete eestlaste, lätlaste ja leedulaste saavutused, kes on koostöös edendanud oma kogukonda, läinud kõrgharidust omandama, asutanud oma firmasid, mis omakorda teistele inimestele tööd annavad ja on aidanud kaasa oma riigi arenemisele. See on ajalugu, mis ehitab sildu Eesti, Läti ja Leedu ning Ameerika Ühendriikide elanike vahele. See on ühise õppimise ja vastastikuse austuse süvenemise ajalugu.

Rahukorpuse programmi alustamine Balti riikides

Peale seda, kui Eesti, Läti ja Leedu 1991.a. oma iseseisvuse taastasid, võtsid need kolm riiki kindla suuna demokraatia taastamisele ja oma õiguspärase koha tagasivõitmisele maailma rahvaste hulgas. Mobiliseerides omaenda ressursse kiire arengu vajaduste rahuldamiseks palusid need kolm riiki abi välisriikidest, kaasa arvatud Ameerika Ühendriikidest ja Rahukorpuselt. Peale esialgse palve saamist saabus Balti riikidesse viieliikmeline spetsialistide rühm USA Rahukorpusest Washingtonis, kes viibisid siin 14. jaanuarist 4. veebruarini, et täpsustada valitsuse palvet, selgitada erivajadused, mis kohaliku omavalitsuse tasemel lahendada ja hinnata Rahukorpuse Vabatahtlike võimalusi neid vajadusi rahuldada.

Spetsialistid kohtusid valitsusjuhtidega, teadlastega, koolijuhtidega, tekkiva ettevõtjate klassi esindajatega ja talupidajatega. See, mida nähti, andis Rahukorpusele ebatavalise ülesande. Olnud juba pikemat aega töötanud maades, milles peaaegu puuudus infrastruktuur, kus olid kehvad tervishoiutingimused, madal kirjaoskus ja puudus kõikvõimalikest väljaõppinud spetsialistidest, nähti, et olukord Balti riikides oli täiesti erinev. Siin oli ülesandeks aidata üle saada probleemidest, mis tekkisid pikast muust maailmast äralõigatusest nõukogude okupatsiooni ajal. Elanikkond oli haritud ja tehniliselt asjatundlik. Reformi vajas majandus, mis oli kokkuvarisemise äärel. Tuli arendada inimressursse, et uut majandust juhtida ja luua selliseid tsiviilühiskonna struktuure, mis nõukogude korra ajal kaua puudusid. Tarvis oli uusi erioskusi, mida nõukogude korra järgses ühiskonnas puudusid ja neid oli vaja nii kiiresti kui võimalik.

Otsustati, et oli terve hulk inimressursse puudutavaid vajadusi, mida Rahukorpus rahuldada suudab. Nendeks olid inglise keele õpetamine, väikefirmade arendamise nõustamine maapiirkondades ja keskkonnakaitse. Lõppkokkuvõttes Rahukorpus keskkonnakaitse programmi

välja ei arendanudki, kuna ei suudetud leida kohalikke struktuure, kellega koostööd teha. Veel enamgi, aegamööda kohalikud vajadused muutusid ja Rahukorpus kohanes nende muutustega. Erinevatele riikidele pühendatud eripeatükid räägivad nendest muutustest lähemalt.

Peale seda, kui oli otsustatud, milliseks Rahukorpuse programm kujuneb, valmistati ette kahepoolsed ametlikud kokkulepped. Rahukorpuse direktor Elaine L. Chao koos USA asepresident Dan Quayle'iga külastas kolme riiki 5. – 6. veebruaril 1992, et ametlikule kokkuleppele alla kirjutada. Kolm Balti riiki olid esimesed endised nõukogude vabariigid, kes Rahukorpuse endale üleminekuperioodiks appi kutsusid.

Esimesel märtsil 1992. aastal avasid neli ameerika töötajat Riia kontori. Nemad konkretiseerisid projekti plaani, seadsid eesmärgid ja sõnastasid oodatud tulemid, määratlesid Vabatahtlike arvu ja vajaminevad oskused. Värbamisprotseduuri kaudu algas USA kvalifitseeritud Vabatahtlike otsimine riikide vajaduste rahuldamiseks. Siia kuulus keskkooli inglise keele õpetajate (TEFL), õpetajate koolitajate ja põllumajandus/ väikeettevõtete nõustajate (SED) leidmine. Ameerika esindajad töötasid käsikäes vastavate ministeeriumite esindajatega Eestis, Lätis ja Leedus, et leida linnu ja ettevõtteid, kus Rahukorpuse abi vajati ja taheti. Need töötajad korraldasid ka esimese 12-nädalase teenistuseelse väljaõppeprogrammi, palkasid kohaliku tööjõu keeleõpetuseks ja administratiivtööks ning ameerika personali tehniliseks väljaõppeks, et tulevasi Vabatahtlikke nende kaheaastaseks teenistuseks ette valmistada.

1992. aasta juunis ja juulis saabusid esimesed ameeriklased (45 TEFL ja 23 SED) ning asusid väljaõppele Tallinnas ja Tartus (Eesti), Ogres (Läti) ja Vilniuses (Leedu). Need olid esimesed Rahukorpuse Vabatahtlikud, kes endise Nõukogude Liidu riikidesse saabusid.

Järgmisel aastal, 1993.a. märtsis ja aprillis, hoolimata kõigi kolme riigi juhtkonna kõrgeimal tasemel toimuvatest sagedastest isikulistest ja struktuurilistest muutusest, kirjutati USA Rahukorpuse ja Eesti, Läti ja Leedu vastavate ministeeriumite vahel alla memorandumitele. Memorandumid määratlesid inglise keele õpetamise, maapiirkondade ja väikeettevõtete arendamise projektide eesmärgid, Rahukorpuse, Vabatahtlike, ja vastuvõtvate asutuste kohustused ning Rahukorpuse ja võõrustava riigi tegutsemisprintsiibid.

Balti riikides asuva Rahukorpuse juhtimisstruktuur

Peale seda, kui 1992.a. veebruaris oli riikidevaheline kokkulepe alla kirjutatud, saadeti 1992.a. märtsis üks meeskond kõigis kolmes riigis programmi käivitama. See meeskond, mis koosnes direktorist, kahest asedirektorist (TEFL ja SED), kes töötasid 1996. aastani, administratiivjuhist ja tervishoiujuhist, juhtis kolme riigi programmi Riia keskusest. Esimesel aastal Leedus ja Eestis oma kontoreid ei olnud.

Rahukorpus oli kavatsenud määrata direktori ja ameeriklastest juhtkonna igasse kolme riiki. 1992.a. olid Eesti, Läti ja Leedu jaoks direktorid juba valitud. Kuid Ameerika välisministeerium, kes määrab selle, mitu "Ameerika ametnikku" välismaale suunatakse, ei olnud loonud piisaval hulgal ametikohti, et võimaldada Ameerika täismeeskonda Leedus ja Eestis ega lubanud Rahukorpusel tööle määrata uusi inimesi Vilniuses ja Tallinnas. Nii tekkis ebatavaline olukord, kus kolme riigi organisatsioonidel oli üks juhtkond ning see säiliski Balti riikides mitmel ametkondlikul ja eelarvelisel põhjusel.

1992. aasta lõpus ja 1993. aastal võeti tööle kohalikke elanikke appi TEFL ja SED tegevdirektoritele. Tallinnas ja Vilniuses avati kontorid, kus töötasid programmi assistendid. Lisatöökohad loodi neis riikides 1994.a., kui tööle võeti kontoriülem, tervishoiujuht ja keelekoordinaator/ õppevara keskuse juhataja. 1996. aastaks oli Ameerika TEFL ja SED tegevdirektorite kohtadest Balti riikides loobutud ja programmi assistentidest said programmijuhid, kelle peaülesanne oli programmi läbiviimine oma riigis. Ameerika Rahukorpuse programmi ja väljaõppe tegevdirektor, kes asus Riias, kureeris kohalikku juhtkonda 1996 – 2001, mil see

ametikoht likvideeriti ühe sammuna kogu programmi lõpetamise käigust. Oma kõrghetkel juhtis kolmes riigis programmi kokku 32 ameerika ja kohalikku töötajat. Kolmes riigis teenis igal aastal kokku umbes 140 – 150 Vabatahtlikku, mis tähendas üht juhtkonnaliiget viie Vabatahtliku kohta.

Kuna kohalik töötajaskond oli Vabatahtlike toetamise seisukohalt keskse tähtsusega, hoolitses Rahukorpus pidevalt nende professionaalse väljaõppe eest. Nad võtsid osa rahvusvahelisest koolitusprogrammist USA-s, Ida-Euroopas ja Aasias, kus nad kohtasid oma kolleege teistest Rahukorpuse programmidest, tõstes nii oma erialaseid kui ka nõustamisalaseid oskusi. Lisaks maksis Rahukorpus töötajate õppemaksu, kui nad õppisid kohalike ülikoolide kraadiõppes või täiendasid end erialaselt.

Kuna siin oli vaid üks direktor ja üks juhtkond, hakati Rahukorpust Lätis, Leedus ja Eestis kutsuma Baltikumi programmiks. Oli olemas üks ühine eelarve, mis finantseeris kõiki kolme riiki ühiselt ja mille keskus asus Riias. Vastavalt säilinud dokumentidele töötas Rahukorpus Balti riikides keskmiselt 1,773 miljoni dollarilise eelarvega aastas. See raha kulutati kohtadel ja sellest finantseeriti programme, mis hõlmas töötajate tasud, kommunaalmaksed, reisikulud, kontori ja muud tarbed ja teised teenused; samuti Vabatahtlike tegevuse, näiteks elamis-, puhkuse-, kolimiskulud, teenistuseelse ja täiendõppe, reisikulud, ravikulud ja muud Vabatahtlikega seotud tegevused. Vabatahtlike tegevusele kulus 56% aasta eelarvest ja programmi kulude katteks läks 44%. Vabatahtlike värbamise ja nende riikidevaheliste reiside kulud, samuti Ameerika töötajate palgad ning nende riikidevaheliste reiside kulud ei kajastu Rahukorpuse riigi eelarves, vaid maksti keskeelarvest Washingtoni peakorterist.

Logistikat korraldas Riia kontor, kellel oli ka õigus kasutada diplomaatilist posti ametliku kirjavahetuse ja varustuse, raamatute ja ravimite transportimiseks Vabatahtlikele.

Kuigi Baltikumi programmi finantseeriti ühisest kassast, värvati Vabatahtlikud eraldi Eestisse, Lätisse ja Leetu vastavalt iga riigi soovidele. Teenistuseelne väljaõpe viidi läbi üheaegselt kolmes riigis eraldi. Kõike seda toetas Riia kontor. Uued vabatahtlikud saabusid tavaliselt Riiga, veetsid seal koos kolmepäevase sissejuhatus-programmi ja sõitsid siis laiali eri riikidesse tehnilisele väljaõppele. Vabatahtlikud tulid kord aastas kokku Üle-Baltilisele Vabatahtlike konverentsile ja ka teenistuse lõppedes Teenistuse Lõppkonverentsile. Administratiivselt oli tegemist ühe riigiga, programmiliselt aga kolme erineva riigiga.

Vabatahtlike värbamine ja kohalemääramine

USA suuremates linnades on kokku 11 kontorit, mis tegelevad Rahukorpuse võimaluste reklaamimisega. Seal intervjueeritakse ja valitakse välja kõige kvalifitseeritumad kandidaadid välisriikidesse. Nad võrdlevad kandidaatide kvalifikatsiooni riikidest saabunud tellimustega ja sobitavad need viimastega nii hästi kui suudavad.

Igal aastal tunneb umbes 100 000 inimest Rahukorpuse töö vastu huvi. Neist 10 000 kandideerib ja käib intervjuul ning neist 7000 nimed saadetakse edasi Washingtoni värbamiskontorisse, kellest umbes 3500 tehakse ettepanek vabatahtlikuks hakata.

Rahukorpus/ Baltikumi koosseis: Michael Lowrie, Administratiivjuht aastatel 1992 – 1993. Algusaastad

Uue Rahukorpuse sihtriigi administratiivjuhina oli minu peaülesanne administratiivse infrastruktuuri loomine Vabatahtlikele, töötajatele ja programmile kõigis kolmes riigis. Üheksa kuu asemel, mille Rahukorpuse programmi stardikäsiraamat ette näeb, oli minul kasutada umbes neli kuud. Minu esimeseks tööks oli muretseda kontoriruumid ja elamispind töötajatele ja valmistada ette ülejäänud stardimeeskonna saabumine. Siis tuli leida, palgata ja välja õpetada kohalikud töötajad.

Administratiivjuhi tähtis tööülesanne oli ka finantsjuhtimine. Ülesandeid, mida tavaliselt teistes riikides täitis Ameerika saatkond, Riias paiknev saatkond ei täitnud. Nad isegi polnud veel ennast piisavalt sisse seadnud, mis siis veel Rahukorpuse aitamisest rääkida. Kohalikud pangad ei võtnud tookord vastu ameerika pangatšekke. See tähendas vähemalt kord kuus Helsingisse sõitu, et sularaha saada. Kuna Rahukorpus pidi peaaegu kõige eest sularahas maksma, pidi mul seda pidevalt suurtes kogustes käepärast

olema. See oli üsna riskantne, sest kontori seif saadeti eksikombel Moskvasse ja selle Riiga saamisega läks mitu kuud. Hoidsin siis sularahatagavara oma korteris ja kartsin igal hetkel võimalikku sissemurdmist. Arveldamine alguses rublaga, siis kolme Balti riigi valuutaga ja hulga muude valuutadega alates Soome markadest ja lõpetades Ameerika dollaritega põhjustas sellist peavalu, et palkasin lõpuks Riias kohaliku kassapidaja, kes selliste probleemidega tegeles.

Kõige suuremaks probleemiks oli töötamine riigis, mis ise alles üleminekuperioodis elas. Näiteks oli kontori- ja elamispinda äärmiselt raske leida. Kui valitsus midagi soovitaski, siis nädal hiljem avastati, et seda kasutas keegi teine ja kõik algas otsast peale. Eraturg praktiliselt puudus. Teiseks suureks probleemiks oli töötamine kolmes riigis korraga. Töötajad pidid töötama kolme riigi ametnikega ja isiklikult Vabatahtlikele elamisraha kätte toimetama, sest pangad ülekandeid ei teinud. Lõpuks oli ka suhtlemine probleem. Algul polnud Rahukorpuse kontoris telefoni. See tähendas, et tuli minna postkontorisse, tellida Ameerika kõne, oodata tund aega ja kui lõpuks ühendus käes, oli nõutud isik muidugi lõunale läinud.

Teiselt poolt oli muidugi ka kõrghetki: USA asepresidendi autos läbi Tallinna tänavate sõites, kui kõik inimesed lehvitasid, kontorivõtmete kättesaamine vahetult enne esimese Vabatahtlike grupi saabumist, esimese pangatšeki rahaks vahetamine kohalikus pangas ja lõpuks esimese Vabatahtlike grupi vandetõotuse andmine.

Ameerika ja kohalikud töötajad valmistasid ette paigad, kuhu Vabatahtlikud tööle määrati. Õpetajakohtade leidmiseks pandi kuulutused kohalikesse ajalehtedesse, kus tutvustati Rahukorpuse teenust ja paluti asjast huvitatud koolidel Rahukorpuse kontoritega ühendust võtta. Avaldused saabusid koolidest ja teistest haridusasutustest otse Rahukorpuse kontoritesse Tallinnas, Riias ja Vilniuses.

SED/NGO programmi juhid saatsid infolehed regionaal- ja munitsipaalvalitsustesse, mittetulundusühingutele (NGO) ja muudele organisatsioonidele.

Peale seda, kui avaldused olid läbi vaadatud külastasid programmijuhid eelvalitud kohti. Koha peal hinnati avalduse saatnud organisatsiooni, selgitades, kas ikka on olemas Vabatahtlikule arvestatav töökoht. Intervjueeriti kavandatavat tööandjat ja kolleege, et kindlaks teha, kas nad on nõus võõrriigist pärit Vabatahtlikuga koos töötama, hindasid pakutavat majutust ja linna turvaolukorda. Kuna tegemist oli oskuste õpetamise ja vahetamise programmiga, oli avatud koostöövalmi partneri olemasolu Vabatahtlikule eluliselt tähtis.

Vabatahtlikel oli kohustus elada kohalikus peres vähemasti kuu, et oma keeleoskust ja kultuurilisi teadmisi täiendada, aga ka sotsiaalsetel ja turvakaalutlustel. Välismaalasi ei kohanud maapiirkondades, kuhu Vabatahtlikud paigutati, eriti sageli ja seega äratasid nad tähelepanu Elades võõrustavas peres oli vabatahtlikul lihtsam luua sõprus- ja töösidemeid kohalike inimestega.

Viimaseks sammuks oli sobitada Vabatahtlik ühele valitud kohtadest. Jälginud Vabatahtlikku teenistuseelse väljaõppe (TEV) ajal, õppides tundma tema isiklikke ja erialaseid omadusi, esitasid programmijuhid oma ettepanekud lõplikuks heakskiitmiseks Baltikumi direktorile.

Vabatahtlikud peavad olema vähemalt 18 aastat vanad, kuid vanuse ülempiiri Rahukorpuses teenimiseks ei ole. Noorim Balti riikides teeninud Vabatahtlik oli 21 aastane ja kõige vanem oli 81. Kõigist vabatahtlikest 66% olid kahekümnendates aastates ja 15% kolmekümnendates.

Viiesaja viiekümne viiest siin olnud Vabatahtlikust 99,5% omas Bakalaureuse kraadi ja 25% oli kõrgem kraad. Ülejäänud 0,5 % olid omandanud mitut liiki tehnilist eriharidust ning omasid mitmeaastast töökogemust.

Vabatahtliku teenistuse ettevalmistamine

Rahukorpus paneb suurt rõhku vabatahtlike ettevalmistamisele. Hea ettevalmistusega Vabatahtlik peaks olema piisavalt enesekindel, et tekkivate probleemidega toime tulla. Nad peaksid leidma lahendused arvestades oma rolli ja seda kultuurilist keskkonda, milles nad töötavad. Kaheaastase teenistusaja jooksul ei tohiks nad palju juhendamist vajada. Selline Vabatahtlik suudab edukalt toime tulla kõikidele eesmärkidele jõudmisega, mis Rahukorpus seadnud on.

Rahukorpus korraldas intensiivse 10 – 12-nädalase teenistuseelse väljaõppeprogrammi ja toetas Vabatahtlikke ka kogu teenistuse jooksul täiendõppe lühikursustega, mille eesmärgiks oli lihvida erioskusi, olgu see siis keele- või tehniline oskus. Põhilised täiendõppe teemad olid keeleõpe, tehnilised oskused, kultuurialased teadmised, tervishoid ja isiklik turvalisus.

Mitte kõik, kes väljaõpet alustasid ei jõudnud sellega ka lõpule. Balti riikides alustas väljaõpet kokku 602 inimest, kuid vaid 555 suutis selle ka lõpetada ja oma suunamise vastu võtta. Ühel või teisel põhjusel, isiklikul soovil või suutmata treeningkriteeriumitega toime tulla, naases 47 kandidaati kodumaale.

Vabatahtliku edu võti nii professionaalselt kui isiklikul pinnal on võime suhelda kohalikus keeles. See ei anna mitte ainult vajalikku suhtlemisvahendit, vaid lubab heita pilgu seda keelt kõnelevate inimest kultuuri ja väärtussüsteemi. Rahukorpus üle kogu maailma tunneb uhkust, et suudab kümne nädalaga anda Vabatahtlikele algtasemel keeleoskuse, mis laseb neil esimese teenistusaasta jooksul arendada sellest üsna heatasemelise keelekasutuse.

Keele- ja suhtlemistreening

Keeleõpe andis kandidaatidele vajalikud oskused efektiivselt sotsiaalsel ja professionaalsel tasemel suhelda. Põhiliseks õpetamismetoodikaks keeleõppes oli oskustel põhinev õppekava, mille raames kandidaadid said arendada oma keeleoskust (kõnelemist, kuulamist, lugemist, pisut kirjutamist ja grammatikat) paralleelselt selliste oskustega, mida nad vajasid Baltikumis elamiseks ja töötamiseks. See saavutati umbes 150-tunnise klassis toimuva ja klassivälise tööga.

Keeleõppeks kasutatud materjalid koostati kohaliku Rahukorpuse keelepersonali poolt. CD ROM nimetatud materjalidega on saadaval USA saatkonna avalike suhete osakonnas.

Õppeprogramm koostati nii, et teenistuseelse väljaõppe lõpuks tuleksid kõik kandidaadid toime piiratud hulga interaktiivsete, lahendusele orienteeritud ja sotsiaalsete situatsioonidega, suudaksid arendada isiklikku vestlust väga konkreetselt määratletud piirides, kõnes, milles on üsna palju keelelist ebatäpsust. Kõneleja suudaks aga üldjoontes end arusaadavaks teha.

Lisaks sellel andis keeleprogramm kandidaatidele oskused oma keeleõppe jätkamiseks peale kohale suunamist. Oma teenistuse lõppedes olid motiveeritud Vabatahtlikud jõudnud keeleoskuse kõrgtasemeni, kus nad suutsid vestelda võõrkeeles, selgelt ja aktiivselt vestluses osaledes. Kokku 118 Vabatahtlikku (24% 492-st testitud Vabatahtlikust) saavutas kõrgtaseme ja 5 jõudsid eesti, läti, leedu või vene keeles teise järgu kõrgtasemeni, mis on lähedane keelt emakeelena kõneleja tasemele.

Vabatahtlike töö

Kui kõne all olevad kolm riiki pääsesid nõukogude isolatsioonist, oli läänemaailmas palju muutunud. Muutused olid tehnoloogias, globaalmajanduse arengus, oli loodud sotsiaal- ja teadusliku informatsiooni hiigelsuur hulk, mis kõik oli tähtis ka Balti riikidele. Veel enam, 50-aastase okupatsiooni ajal oli inglise keel muutunud kaubanduse, teaduse ja diplomaatia keeleks.

Kuigi võõrkeeli, kaasa arvatud inglise keelt oli koolides õpetatud kogu nõukogude perioodi jooksul, on võõrkeelt rääkima õppida äärmiselt raske, kui nädalas on vaid paar tundi

grammatikaõpetamist. Vähesed inimesed, kaasa arvatud inglise keele õpetajad, oskasid tegelikult inglise keelt rääkida. Rahukorpuse vabatahtlikud, kes inglise keel kõnelesid emakeelena, suutsid oluliselt täiendada inglise keele õpetamise programmi keskkoolis. Sellele nad end pühendasidki: looma aktiivset õpikeskkonda, kus õpilased omandaksid inglise keele kõnelemise kindlust. Ülemineku süvenedes muutusid vabatahtlikud veelgi kasulikumaks. Uus majandus nõudis inglise keele rääkijaid ja paljud inglise keele oskusega õpetajad lahkusid paremini tasustatavatele töökohtadele erasektoris. Vabatahtlikud täitsid selle kasvava tühimiku keeleõpetamises.

Üleminek autoritaarselt riigijuhtimisstiililt ja käsumajanduselt, vaba turumajandusega avatud ühiskonda nõudis ka, et tavainimesed omandaksid uusi ärijuhtimisoskusi. Vajati uusi juhtimisoskusi, kuid tarvis oli ka uusi probleemide analüüsi ja lahendusmeetodeid.

Oma kümneaastase siinviibimise jooksul on Vabatahtlikud abi osutanud Eesti, Läti ja Leedu hariduses, väikefirmade ja valitsusväliste organisatsioonide arendamisel ja ettevõtjate koolitusel. Programmi jooksul teenis Baltikumis 555 Vabatahtlikku: 346 inglise keele õpetajana, 162 äri ja 47 NGO nõustajatena, kusjuures kõik nad olid siin kaks või rohkem aastat. Aastatel 1992 – 2002 õpetasid Vabatahtlikud inglise keelt umbes 66 220 õpilasele ja aitasid umbes 21 670 ärimehel ja NGO töötajal oma finants- ja ärijuhtimisoskusi arendada. Kokku teeniti 186 Eesti, Läti ja Leedu kogukonnas, millest 61% olid vähem kui 10 000 elanikuga linnad.

Kõikidel Vabatahtlikel oli oma põhiülesanne, kuid sellele lisandusid ka lisaprojektid, mis töötati välja koostöös partneritega.

TEFL vabatahtlike põhiülesanne oli töötada keskkoolis, kõrg- ja ülikoolides, õpetajakoolituskeskustes ja ministeeriumites. Nad aitasid oma õpilastel ja inglise keele õpetajatest kolleegidel inglise keele kõne-, kirjutamise ja kriitilise mõtlemise osavust täiendada. Abituriente valmistati ette riigieksamiteks ja töötati inglise keele riigieksamit ettevalmistavates töörühmades. Vabatahtlikud aitasid koolidel uusi õppematerjale muretseda ja õpetasid oma õpilasi, kolleege ja eraisikuid arvutit kasutama.

Vabatahtlikud tutvustasid uusi aktiivse keeleõppe võimalusi koostades õppematerjale, mis sisaldasid õppekavu, kursuse ja tunnikonspekte, audiovisuaalseid abivahendeid ja kirjutasid õpikuid. Ühtekokku kasutasid TEFL Vabatahtlike abi 164 kogukonda ja 272 Eesti, Läti ja Leedu õppeasutust.

Kuigi Rahukorpuse Vabatahtlikel ei olnud rahalist abi pakkuda, õpetati ometi kohalikke partnereid projekte koostama ja stipendiumitaotlusi kirjutama, mis nende kogukondadele rahalist abi tõid. Aastate jooksul on eestlased, lätlased ja leedulased koostöös oma Rahukorpuse partneritega muretsenud Ameerika ja Euroopa fondidest märkimisväärseid summasid, seda nii valitsus- kui ka erafondidest. Ainuüksi kahest USA valitsuse stipendiumifondist, millest mõlemat toetab USAID saadi projektide toetuseks 1 030 640 dollarit. Kui see ühendada nõutud kohaliku panusega, moodustab saadud summa 2 019 586 dollarit. Nende kahe fondi (Small Project Assisstance ja Business Development Project) toetusest said abi enam kui 235 880 eestlast, lätlast ja leedulast.

Enamus ärinõustajaid Vabatahtlikke (SED) töötas piirkondlikes ja kohalikes valitsustes ja ärikeskustes. Nad aitasid uusi äriettevõtteid luua ning äriseminaride ja õpikodade kaudu juhtimis- ja turundusoskusi parandada, kaasa arvatud seda, kuidas infotehnoloogiat äris kasutada. Õpetati äritemaatikat õpilastele, õpetajatele ja eraisikutele ja aidati luua Junior Achievement programme kõigis kolmes riigis, eriti aga Leedus ja Eestis.

1996. aastaks hakkas valitsusväliste organisatsioonide arv kasvama. 1997.a. hakkas Rahukorpus NGO-dele nõustajaid pakkuma. Nende ülesandeks oli soodustada ettevõtte arengut, juhtimist, projektijuhtimist ja fondikogumist. Kasutades ärinõustajatega sarnaseid võtteid aitasid NGO Vabatahtlikud valitsusvälistel organisatsioonidel oma juhtimisstiili parandada, trükiseid koostada, arvutitehnoloogiat kasutada ja fondikogumisstrateegiat arendada. Lisaks õpetati projektikoostamist ja -juhtimist, ning organisatsioonide vahelisest koostööst ja infovahetusest tulenevat kasu ettevõtetele. Kokku kasutas 104 kogukonda ja 190 Eesti, Läti ja Leedu regionaalset ja kohalikku valitsust USA Rahukorpuse SED/NGO Vabatahtlike abi.

Lisaprojektide raames võtsid nii TEFL kui ka SED Vabatahtlikud aktiivselt osa suvelaagritest ja pikemaajalistest projektidest. Paljud neist projektidest olid suunatud noorte juhtimiskogemuste arendamisele, kuid tegeldi ka õppematerjalide arendamise ja õpetajakoolitusega. Lisaprojekte oli ka keskkonnakaitse, soorollide uurimise, tervishoiuprobleemide, HIV/AIDS tõkestamise ja alkoholi, tubaka ja narkootikumide leviku tõkestamise probleemidega noorte hulgas.

Konkreetsemate näidetega tutvumiseks vaadake iga riigi eripeatükki.

Vabatahtlike toetamine: personal ja ressursid

Vabatahtlike kaheaastase teenistuse jooksul toetas Rahukorpus neid pidevalt. Siia kuulusid programmijuhtide ja muu personali sagedased külaskäigud vabatahtlike juurde, et nende tööga tutvuda, nende kohanemisprobleeme arutada nii Vabatahtlike endi kui ka nende kolleegidega ning et nende üldist heaolu hinnata.

Toetussüsteemi tähtis osa oli täiendõpe, mille eesmärgiks oli süvendada ja laiendada Vabatahtlike teadmisi. Selline väljaõpe tähendas kolmepäevaseid seminare projekti koostamise ja juhtimise teemal, millest võtsid osa nii Vabatahtlikud kui ka nende partnerid. Muudeks seminariteemadeks olid veel regionaalne koostöö, õpetajakoolitus, noorte riskirühmad. Ühepäevaseid seminare toimus keeleõppeks, tehniliseks väljaõppeks, kultuuriteemadel ja muudel Vabatahtlike poolt pakutud teemadel. Selliseid seminare pidasid Vabatahtlikud väga tähtsaks, ning neil õpitu andis erialast küpsust.

Mis puutub Vabatahtlike tervishoiu- ja turvaprobleemi, siis oli Rahukorpusel täiskohaga kvalifitseeritud meditsiinipersonal. Nad andsid Vabatahtlikele tervishoiu- ja turvalisusealast informatsiooni ja konsultatsiooni. Samuti nõustasid nad Vabatahtlikke ja varustasid neid meditsiinitarvetega.

Teise osa toetussüsteemist moodustasid materiaalsed ja rahalised ressursid. Rahukorpuses olid loodud Õppevarakeskused nii Tallinna, Riia kui ka Vilniuse kontorites. Need olid avatud nii Vabatahtlikele, nende partneritele kui ka personalile. Keskustes oli raamatuid ja muid trükiseid Vabatahtlike tööks, keele- ja kultuuriõppeks. Samuti oli juurdepääs paljundusmasinale, videovarustusele, makkidele, oli koht koosolekuteks, seminarideks ja õppepäevadeks. Raamatud jaotati laiali piirkondlikele õppekeskustele ühe sammuna programmi lõpetamise protseduurist.

Vabatahtlike ja nende partnerite pool algatatud kogukonda puudutavate projektide toetamiseks, seadis Rahukorpus lisaks SPA ja EBTP fondidele sisse veel kaks uut programmi: Rahukorpuse Partnerluse Programmi (PCPP) ja Kingitused Tegudes programmi (GIK). PCPP otseselt projekte ei finantseerinud, vaid viis Vabatahtlikud kokku asjast huvitatud isikute, gruppide, nende fondide ja teenindusettevõtetega USA erasektoris, kes olid huvitatud rahalise toetuse andmisest. Projektid erinesid suuresti oma eesmärkide mahu ja küsitud summade poolest. GIK loodi selleks, et aidata Vabatahtlikel leida sellist materiaalset toetust korporatsioonidelt, fondidelt, eraisikutelt ja organisatsioonidelt, mis asukohariigil puudub. Eesti, Läti ja Leedu projektide raames soetati õppematerjali, raamatuid, sporditarbeid, koopiamasinaid ja sülearvuteid.

Koostööpartnerid

Baltimaade USA Rahukorpuse programm arendas koostööd paljude kohalike ja rahvusvaheliste organisatsioonidega. TEFL ja SED/NGO Vabatahtlikud sõlmisid sidemeid oma ettevõtte ja rahvusvaheliste organisatsioonide vahel. Viimaste hulka kuulusid United States Agency for International Development (USAID), United States Information Service (USIS), International Executive Service Corps (IESC), American Chamber of Commerce, Junior Achievement (JA), Volunteer Overseas Cooperative Assistance (VOCA), SOROS – Open Society Fund, the British Council, European Community PHARE, US-Baltic Foundation, Baltic American Enterprise Fund,

Baltic American Partnership Fund, Swede-Corps – Swedish International Enterprise Development Corporation ja teised.

Need organisatsioonid etendasid tähtsat osa Rahukorpuse Baltikumi programmi alustamisel ja arendamisel. Kõik need andsid lahket abi alates spetsialistide koolitusest kuni õppematerjalidega varustamiseni, tehnilise abi ja kopsakate stipendiumite andmiseni.

Koostöö EC PHARE ja Rahukorpuse vahel kujunes väärtuslikuks mõlemale poolele, andes ettevõtjatele kohest abi. Vabatahtlikud, kes töötasid äsja avatud ärikeskustes, aitasid korraldada tulusaaja ja personali väljaõpet ning kohaliku valitsuse võrgustikku. EC PHARE koos kohaliku omavalitsusega rahastasid neid keskusi. Rahukorpuse Vabatahtlikud tegid kohalikku väljaõpet.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Alison Boak, 3. grupi TEFL Vabatahtlik Lätis. Inimestega kaubitsemise preventsiooniprogramm Lätis

Sel ajal, kui Alison Boak Ogres õpetajaametit pidas tekkisid tal sidemed kohalike noortega. Ta pani tööle mitu noortele mõeldud terviseprogrammi, tehes seejuures koostööd äsja asutatud Ogre Noorte Tervisekeskusega. Sellest tulenevalt jäi Alison Lätisse Fulbrighti stipendiaadina veel kolmandakski aastaks, abistades Noorte Tervisekeskuste Nõukogu Lätis, mis ühendab enam kui ühtteist noorte tervisekeskust üle kogu Läti. Organisatsioon loodi selleks, et soodustada infovahetust noori teenindavate valitsusväliste organisatsioonide vahel kogu Lätis. Kuigi ametlikult kolis Alison peale Fulbrighti projekti lõppemist 1997.a. tagasi Ameerikasse, jäi ta noorte projektide loomise ja arendamisega aktiivselt seotuks ka peale seda.

Ameerikasse naasnud, astus Alison Mailman School of Public Health'i Columbia ülikooli juures. Koos kolleegiga aspirantuuris asutas ta organisatsiooni nimega International Organization for Adolescents (IOFA). IOFA on sõltumatu, mittetulundusorgansiatsioon, mis on seadnud endale ülesandeks edendada noorukite tervist ja heaolu kogu maailmas. IOFA töötab koos kohalike organisatsioonidega ja täidab lünki noorukitele mõeldud programmides ja teenustes. IOFA esimene projekt, Noorukitega kaubitsemise preventsiooniprojekt (PPAT-Latvia) hakkas Lätis tööle 1999.a. koostöös IOFA, Läti Noorukite Tervisekeskuste Nõukogu ja GENDERS Community organisatsiooniga. Saanud finantsabi ÜRO Naistefondilt (UNIFEM), hakkas PPAT-Latvia tegelema tähtsa inimkaubitsemist takistava programmiga.

Mõned Rahukorpuse Vabatahtlikud töötasid otseselt koos Eesti, Läti ja Leedu Kaubanduskojaga. Teised aitasid kaudselt tulusaajatel USA-s võimalikke äripartnereid leida. Samuti aitasid Vabatahtlikud klientidel äriplaane koostada ja koostöös Swede Corps'iga klientidel rahvusvahelisi kontakte luua tarnijate või turgude leidmiseks Rootsis ja teistes Skandinaaviamaades.

Rahukorpuse tegevuse hilisematel aastatel Baltimaades seadis Rahukorpus sisse viitesuhted selliste organisatsioonidega nagu Baltic American Enterprise Fund, US-Baltic Foundation, Baltic American Partnership Fund, abistades nende kohalikel klientidel äriplaane või projektitaotlusi.

Hulk teisigi organisatsioone olid suureks abiks Vabatahtlikele ja nende kogukonnast inspireeritud projektidele. USAID finantseeris EBDP-d, mis toetas väljaõpet, õppematerjalide koostamist ja muude ressursside varumist. SPA toetas rahaliselt selliseid kogukonnast tulenevaid lisaprojekte, mis soodustasid kogukondade endi toimetulekut. Lisaks oli veel SOROS-e Fond, mille ressursse kasutati mitmesuguste projektide finantseerimiseks, alustades arvutite ostmisest koolidele, teabekeskuste loomisest, suvelaagritest, terviseõpetusest, väitlus- ja muude koolitusseminaride pidamine ja lõpetades õpilasvahetuste ja õppematerjalide koostamisega.

Teenistuse lõpetanud Vabatahtlikud ja kolmanda eesmärgi täitmisele suunatud tegevus

Rahukorpuse kolmas eesmärk on edendada teiste rahvaste mõistmist ameeriklaste poolt. See, mida Vabatahtlikud on teinud peale koju tagasi pöördumist on väga tähtis ja märgib Rahukorpusepoolset pikaajalist investeeringut. Paljusid Vabatahtlike inspireeris Rahukorpuse teenistus oma õpinguid aspirantuuris jätkama. Asuti õppima mitmesugustel erialadel: majandust,

poliitikat, diplomaatiat, juhtimist, pedagoogikat, ajakirjandust, õigusteadust või rahvusvahelisi suhteid. Teiste jaoks lubas Rahukorpuse kogemus suurema rahvusvahelise kogemuse tõttu neid tööle asuda niisugustel erialadel nagu äri ja majanduse areng Ida- Euroopa riikides, välisteenistuses, rahvusvahelistes organisatsioonides, mis keskendusid Ida- Euroopa arengu probleemidele ning ka õpetajatööle Ameerika Ühendriikides ja väljaspool seda. Paljud endised Vabatahtlikud kasutasid sama Rahukorpuse vaimu asudes vabatahtlikku tööd tegema oma kodukogukondades.

Peale teenistuse lõppemistki on Vabatahtlikud oma teadmisi Balti riikide kohta edasi jaganud ja edendanud niimoodi selle piirkonna mõistmist oma uute kolleegide poolt. Koju naasnud, on Vabatahtlikud kõnelenud kirikutes ja ülikoolides Eesti, Läti ja Leedu majanduslikust ja sotsiaalsest arengust, näidanud diapositiive ja pilte keskkooliõpilastele ja inimestele kohalikes raamatukogudes, samuti Eesti, Läti ja Leedu etnilistele gruppidele USA-s. Lõpuks on Vabatahtlikud jaganud oma teadmisi ka sõpradega, rääkides nii baltlaste kannatlikkusest ja vastupidavusest, kui ka nende kenast kombest kinkida lilli tänutäheks õpetajale, kolleegile või pereliikmele.

Teenistuse lõpetanud Vabatahtlikud moodustasid mittetulundusühingu Baltikumi Sõbrad (FOB), kuhu kuuluvad siin teenistuse lõpetanud Vabatahtlikud ja Baltikumist huvitatud inimesed. Üks organisatsiooni peamisi eesmärke on soodustada infovahetust nende inimeste vahel, kes Baltikumist huvitatud on. FOB liikmed on võtnud osa mitmesugustest üritustest, näiteks töötanud vabatahtlikuna Smithsonian Folkloorifestivalil Washingtonis, mis tutvustas Balti riike 1998. aasta suvel. Samuti koguti piisav hulk raha, et toetada andekaid, kuid vaesematest peredest õpilasi maapiirkondadest, kui need soovisid õpinguid jätkata. Lisaks toetas FOB üritust nimega "The Plenary", mis on iga- aastane kunstisümpoosion Alytuses, Leedus; ja kogusid raha "Majakale", mis on uus naiste varjupaik Riias vastuseks seksuaalse kuritarvituse eesmärgil noorte naistega kaubitsemise järsule suurenemisele Lätis.

Teenistuse lõpetanud Vabatahtlikud on Eesti, Läti ja Leedu tutvustamiseks teostanud ka teisi projekte. Nii koostati Internetis veebilehekülg, mis tutvustas infotehnoloogia olukorda Lätis (Christina Deady, 7. grupp NGO Vabatahtlik Lätis), samuti Leedu osa väljaandes "Countries and Their Cultures", mille 2001.a. kirjastas Macmillan Reference (Coleen Nicol, 4. grupp, TEFL Vabatahtlik Leedus). Douglas Wells, 1. grupi SED Vabatahtlik Eestis kirjutas raamatu "In search of the Elusive Peace Corps Moment: Destination: Estonia", mis jäädvustab tema Rahukorpuse seiklused ning samas on omamoodi kroonikaks sellele unikaalsele etapile Eesti ajaloos, mil riik oli üle minemas demokraatiale ja vabaturu majandusele.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Indrė Biskis, 1. grupi SED Vabatahtlik Leedus "Õppiv Maailm – Leedust Leedu ärinõukoguni Chicagos"

Peale Rahukorpuse teenistuse lõpetamist jäi Indrė Leedusse tööle Õppiva Maailma programmidirektorina (1995 – 2000). Õppiv Maailm on Ameerika mittetulundusühing, mida finantseerib USAID ja mis juhib projekti nimega USAID Participant Training Project for Europe ning samuti Ettevõtete Juhtimise ja Juhtide Täiendõppe projekte aastast 1994 ja alates 1997. aastast üleminekuperioodis olevatele riikidele antava tehnilise väljaõppe (TRANSIT) projekti. Organisatsioon pakkus Ameerikas toimuvate lühikursuste/ õppereiside raames juhtidele ja teistele erialaspetsialistidele professionaalseid oskusi ja praktilisi teadmisi. Ta toetas Leedut töötades USA ekspertide abiga välja kohalikke pikaajalisi programme erinevates valdkondades nagu näiteks finantsjuhtimine, rahandussektori stabiliseerimine, energiasektori ohutuse ja tööprintsiipide väljatöötamine ja NGO sektori tugevdamine.

Peale USA-sse naasmist taastas Indrė Leedu ärinõukogu töö Chicagos, Illinois's, et edendada ärisidemeid USA ja Leedu vahel andes mõlemale poolele konkreetseid ärikonsultatsioone, infot; ja sõlmides sidemeid inimeste vahel, et soodustada teineteiselt õppimist. See on üks vähestest äriorganisatsioonidest, mille huviobjektiks on ärisidemed Leedu ja USA vahel.

Suuremad saavutused

Rahukorpus pani suurt rõhku projektikoostamis- ja juhtimisoskuste arendamisele. Vabatahtlikele ja nende partneritele õpetati projektide koostamist, selle juhtimist ja rahastamist spetsiaalsel koolitusel, mille materjalid olid välja töötatud Washingtoni peakorteri ekspertide poolt ning mugandati siis kohalikele oludele. Aastal 2000, teades, et saabumas on programmi lõpetamiseperiood, korraldas Rahukorpus Vabatahtlikele ja nende partneritele koolitajate väljaõppe. See kinnistas oskusi koduorganisatsioonides ja lubas neid nii ka tulevikus edasi anda.

Ameerikale on omane koostöö ja infovahetus kolleegide vahel. Vabatahtlikud julgustasid oma õpetajatest kolleege ideesid ja huvitavamaid õppematerjale vahetama.
Ärikeskuste ja NGO Vabatahtlikud arendasid välja piirkondlikke, üleriiklikke ja rahvusvahelisi võrgustikke selleks, et luua koalitsioone, kes omavahel ressursse jagaksid, üritusi koordineeriksid ja üleüldiselt väikeste projektide mõjujõudu laiendaksid.

See oli paljudele Balti kodanike jaoks tähtis muudatus, mis oli sageli vastuolus 50-aastase nõukogude võimu perioodil kujundatud usaldamatu hoiakuga. Kohas, kus endalehoitud teadmisi peeti võimu märgiks, süvendasid Vabatahtlikud hoiakut, et jagatud teadmised annavad veel suurema võimu.

USA RAHUKORPUSE VABATAHTLIKUD LEEDUS AASTATEL 1992-2002

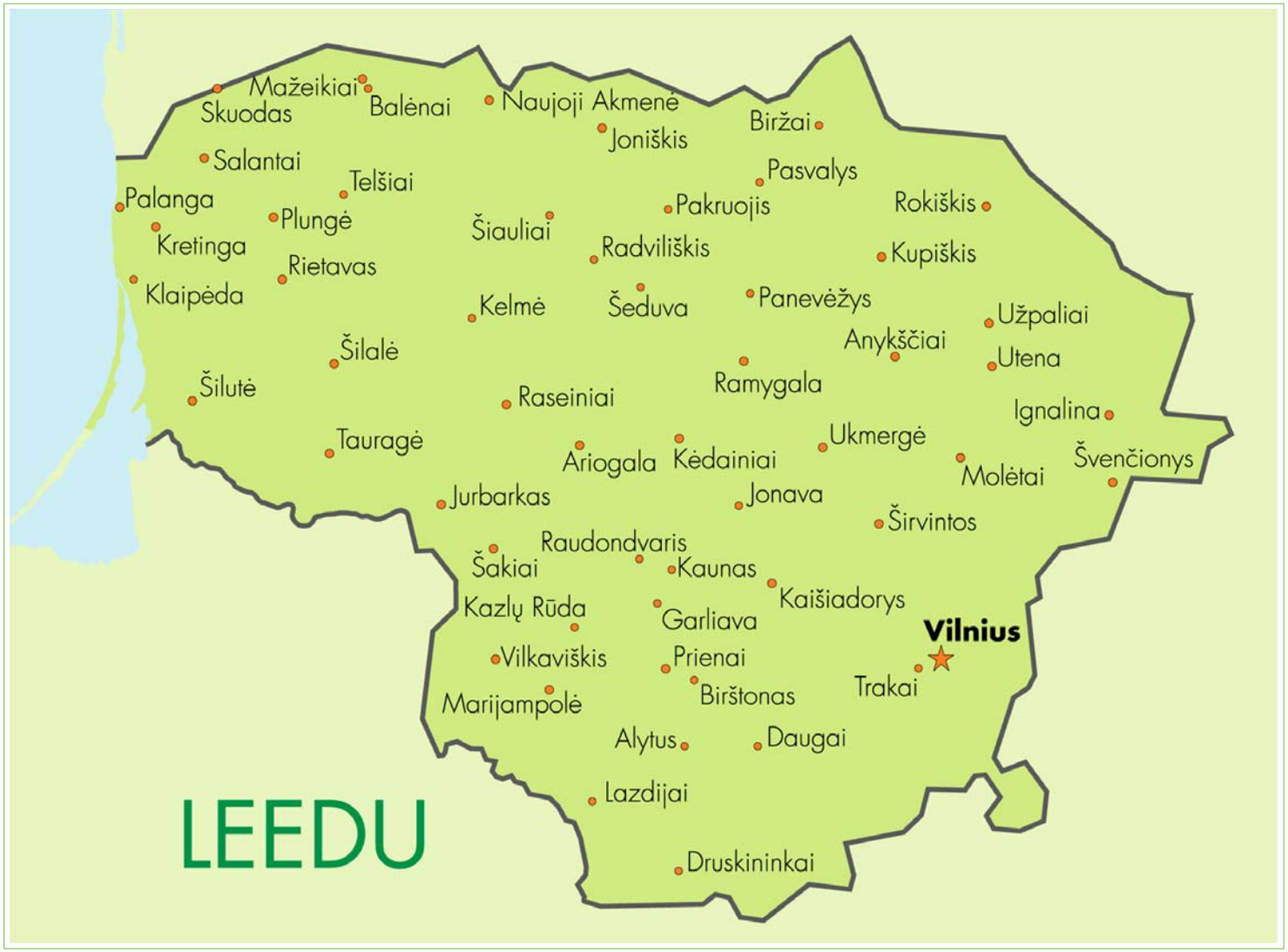

II Programmi kulg erinevates riikides

Leedu

Programmi areng

1991. aastal saabunud iseseisvusega hakkas Leedu taastama demokraatlikku ühiskonda naastes maailma turgudele ja avades kodanikele kaasaegse teaduse, tehnika ja kaubanduse väravad. Töötati välja reforme riigiettevõtete ja põllumajandusasutuste erastamiseks ja eraomanduse kaitsmiseks. Nende eesmärkide toetamiseks tuli Leedu valitsusel soodustada väikeettevõtete loomist, seda eriti maapiirkondades, mis ümberkorralduste käigus kõige enam kannatada võisid saada. Mõisteti ka, et leedulased vajasid head inglise keele oskust, et uues majandus- ja sotsiaalses situatsioonis paremini toime tulla.

Rahukorpus reageeris neile kahele vajadusele ja tegi algust kahe programmiga: inglise keele kui võõrkeele õpetamise programm (TEFL) ja väikeettevõtete juhtimise programm (SED). Nende programmide põhiolemus püsis muutumatuna kõigi kümne aasta jooksul, kuid osalisi muutusi tehti vastavalt sellele, millised muutused Leedu kiirest arenevas majanduses ja sotsiaalsfääris toimusid.

Näiteks oli SED programmi alustamine üsna keerukas. Alguses planeeris Majandusministeerium rajada kohalike valitsuste juures hulga väikeettevõtete keskusi. 1992. aastal tehti aga muudatus ja Vabatahtlikud avastasid äkki, et neil polnud enam organisatsiooni, mille juurde nad olid määratud. Viis SED Vabatahtlikku, kes Leedusse tulid, läksid küll oma määratud kohtadele, kuid sattusid erinevate assotsiatsioonide ja instituutide juurde, kes ise alles end määratlemas olid. Vabatahtlikel tuli omapead partner leida, oma oskusi reklaamida ja leida võimalused oma oskuste edasiandmiseks, mida neilt nõuti. Nende kogemus ja tähelepanekud kohalike vajaduste kohta aitasid Ministeeriumil äsja loodud Ettevõtluse Osakonna kaudu oma hilisem toetusprogramm välja töötada. Rahukorpuse programm kooskõlastati siis selle 1993. aastal loodud osakonna tööga.

Administratiivne ajagraafik

- 7. veebruaril 1992.a. kirjutavad asepresident Dan Quayle ja Ülemnõukogu peasekretär Vytautas Lansbergis alla riikidevahelisele kokkuleppele.
- 1992.a. saabuvad esimesed Vabatahtlikud.
- 1992.a. lõpul avatakse Vilniuse kontor.
- 11. märtsil 1993.a. kirjutavad haridus-ja kultuuriminister Dainius Trinkūnas ja Rahukorpuse Baltikumi direktor Dagnija Kreslins alla kahepoolsele memorandumile.
- 13. aprillil 1993.a. kirjutavad majandusminister Julius Veselka ja Rahukorpuse Baltikumi direktor Dagnija Kreslins alla kahepoolsele memorandumile.
- 1995.a. juulis lisatakse TEFL programmile inglise ärikeele komponent.
- 1997.a. juulis lisatakse SED projektile NGO komponent.
- 30. augustil 2002.a. lõpetab Rahukorpus Leedu programmi töö.

Esimesed SED ja TEFL Vabatahtlikud saabusid väljaõppele 1992.a. juulis. 1995. aastaks oli tekkinud kõigil tasemetel suur nõudlus inglise ärikeele järele. Rahukorpus lisas selle oma TEFL programmi ühendades SED ja TEFL Vabatahtlike kogemuse selle ülesande lahendamiseks.

Nõukogude Liidu kokkuvarisemisega katkesid mõned riigi poolt pakutud sotsiaalteenused. Selle "sotsiaalse turvavõrgu" taastamiseks tekkisid uuesti mõned niisugused tsiviilühiskonna elemendid, mis nõukogude võimu aastatel puudunud olid. Vabatahtlik tegevus, mis nõukogude ajal oli enamasti sunniviisiline, oli unustusse vajunud. Kuid vajadus sundis nüüd Leedu eraisikuid ise nende lünkade täitmist korraldama, mis käsuvalitsuse lõppedes tekkinud olid.

Suurte raskustega tekkisid valitsusvälised organisatsioonid (NGO-d). Neil tuli paljustki üle saada ja üheks suuremaks probleemiks oli negatiivne hoiak vabatahtlikkuse vastu. Nende programmide töös oli ka suur puudus finantsabist. Finantstoetust pakkusid sellised organisatsioonid nagu SOROS-e Avatud Ühiskonna Fond, Balti Ameerika Partnerluse Fond, USA Rahvusvahelise Arengu Organisatsioon ja EU PHARE. See, et need fondid olemas olid ja nendest raha tegelik NGO-de käsutusse tuli, olid kaks erinevat asja. Leedulastel polnud organisatsioonide juhtimise, projektide koostamise, stipendiumi taotluste kirjutamise ja aruandluse kogemust. Rahukorpus kohaldas 1997.a. oma SED projekti, millega kaasati Vabatahtlikud NGO tegevusse, et mainitud puudustest üle saada. Paljud neist ärijuhtimisoskustest, mida Vabatahtlikud eraettevõtjatele tutvustasid, sobisid ka NGO juhtidele.

Vandetõotuse tseremoonia Alytuses 1999.a.

Vabatahtlike ülesanded

Esmased kohustused

Kõigil vabatahtlikel olid esmased kohustused koolis või organisatsioonis, mille juurde nad määratud olid. Rahukorpus saatis Vabatahtlikud põhimõtteliselt nii erinevatesse Leedu piirkondadesse kui võimalik. Rahukorpuse Vabatahtlikud teenisid siin 55 linnas ja 169 organisatsioonis: keskkoolides, ülikoolides, kolledžites, õppekeskustes, NGO-des, ärinõustamiskeskustes, turismiinfokeskustes, linnavalitsustes ja ministeeriumites. Mõnes organisatsioonis oli järjestikku mitu vabatahtlikku, kuna neis jätkusid või loodi uued projektid, mis nõudsid Vabatahtlike osalemist, või siis oli tegemist katusorganisatsiooniga, kus Vabatahtlikud teenindasid suurt hulka kliente ning abistasid ka teisi Vabatahtlikke riigis. Vabatahtlikud töötasid kõikides maakondades ja peaaegu kõikides valdades välja arvatud Varėna, Šalčininkai ja Zarasai. Kõikidest linnadest olid 33% sellised, kus oli elanikke vähem kui 10 000. Lisaks sellele olid 58% Vabatahtlikele määratud kohtadest keskmise suurusega väikelinnad, kus elanikke vähem kui 100 000.

Alates 1992. aastast on 111 Vabatahtlikku, kellest 12 olid inglise ärikeele õpetajad ja 9 õpetajate koolitajad õpetanud inglise keelt 68 keskkoolis ja gümnaasiumis, viies ülikoolis, akadeemias ja instituudis, üheksas kolledžis ja kõrgkoolis ja seitsmes õppe- ja keelekeskuses.

Kohalike lastega suhtlemas Rahukorpuse teenistuse eelsel infotunnil Jurmalas 1993.a.

Samal ajal töötas 83 SED/NGO Vabatahtlikku, kellest 65 olid SED ja 18 NGO suunitlusega 34 kogukonnas. Nad suunati kokku 29 piirkondliku ja kohaliku valitsuse ja linnavalitsuse juurde, viide ärinõustamiskeskusesse, kolme äriinkubaatorisse ja kahte turismikeskusesse, kahte NGO-sse, ühte äriinfokeskusesse, kahte kaubanduskotta, viieteistkümnesse noorte, naiste, skautide ja NGO keskustesse, nelja instituuti, viide ärikooli, kolme ülikooli, ühe fondi juurde ja üks oli suunatud Majandusministeeriumi.

Lisaprojektid

Kõiki Rahukorpuse Vabatahtlikke loetakse "postil olevaks" 24 tundi päevas, seitse päeva nädalas välja arvatud iga-aastase puhkuse ajal. Seetõttu niipea kui Vabatahtlik end suunamiskohal oli sisse seadnud, tuli tal alustada lisaprojekti, et kogukonna liikmeid aidata. Need lisaprojektid muutusid oma sotsiaalse mõju tõttu niisama tähtsaks kui põhiprojektidki.

Vabatahtlikud töötasid välja väga mitmesuguseid lisaprojekte oma kaheaastase teenistuse jooksul ja selles raportis pole võimalik kõiki neid sügavuti kajastada. Iga nädal oli üks päev mõeldud kogukonnaga sidemete loomiseks. Olles eelnevalt oma põhitöökohal selles suhtes kokku leppinud, kasutasid Vabatahtlikud seda päeva teiste kogukonna liikmete ja asutustega lävimiseks ja teiste Vabatahtlikega üleriiklikke projektide ellu viimiseks. Lisaprojektide raames kadusid erialapiirid tihti sootuks ja peaaegu kõik SED/NGO Vabatahtlikud õpetasid ametlikult või mitteametlikult inglise keelt ja peaaegu kõik TEFL Vabatahtlikud abistasid ärettevõtteid või NGO-sid. Kõik Vabatahtlikud tõlkisid nii äri- kui isiklikke dokumente oma Leedu naabrite või kolleegide palvel. Paljud Vabatahtlikud õpetasid arvutikasutamist, lihtsast tekstitöötlusest kuni veebilehekülgede koostamiseni.

Vabatahtlikud arenguprotsessis: Susan Cooper, 2. grupi TEFL Vabatahtlik Kaunases

Lisaks iganädalasele kahekümnele inglise keele tunnile, arendas Susan välja laiaulatusliku kogukonda puudutava projekti. Susan asutas Kaunases Kogukonnakeskuse ja korraldas üritusi enam kui sajale noorele. Lisaks sellele asutas ta inglise keele klubi, millel alguses oli 10 liiget kahest maakonnast, kuid kasvas kuue kuuga kuutkümmet liiget ja kümmet maakonda haaravaks projektiks.

Susan tegi tihedat koostööd SOROS-e Fondiga ja oma kooli juhtkonnaga, et terviseõpetust kooli õppekavasse lülitada ja juhendada õpilasomavalitsuse poolt juhitud Kaaslaste nõustamise programmi. Lõpuks korraldas Susan oma suveprojekti osana veel 4-päevase inglise keele suvelaagri 120 õpilasele. Selle projekti raames võttis Susan tööle, õpetas välja ja juhendas kuut leedulasest noorte nõustajat ja muretses 4500 USD stipendiumiraha, et katta 50% nende laste laagrikuludest, kes finantsabi vajasid.

Naiste äri ja juhtimislaager (WBLC) Leedus 1999.a. Näide enesekehtestamisest.

Kõige märkimisväärsemaks lisaprojektiks olid ettevõtmised, mis seotud tüdrukutele koolitusega. Vabatahtlikud organiseerisid suvelaagrid, et arendada tüdrukute juhtimisoskusi, süvendada enesekindlust ja suurendada nende teadmisi maapiirkondade tütarlaste karjäärivõimalustest. See laager nagu ka teised erisuunitlusega suvelaagrid, mis olid keskendunud keskkonna- või tervishoiuprobleemidele, rõhutas inglise keele kasutamist aktiivses keskkonnas. Oli suvelaagreid, mis õpetasid inglise kõnekeelt kolleegidele ja valmistasid õppematerjale inglise keele õpetamiseks koostöös Leedu õpetajate ja Rahukorpuse Vabatahtlikega.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Carol Jenkins, 2. grupi SED Vabatahtlik Alytuses

Carol tegi väga aktiivset tööd organisatsioonis Naised Juhtimisprotsessis Alytuses. Koos Alytuse Tehnikakolledžiga organiseeris ta naiste äriseminari (umbes 200 osavõtjaga). Erinevatel aladel edu saavutanud naised kutsuti sinna esinema. Nad said seal näidata, kuidas äris edu saavutada. Lisaks avas Carol koostöös kohalike naistega Alytuses Naiste keskuse. Eesmärgiks oli avada koht, kus naised saaksid meditsiinilist, psühholoogilist ja ärikonsultatsiooni ning kus nad saaksid suhelda ja omi probleeme arutada. Vabatahtlikud korraldasid 65 naisele projektikirjutamise seminari ja hiljem juhendasid neid, kui koostati fonditaotlusi California Naiste Globaalfondile ja Rahukorpuse SPA fondile. Nähes nende Alytuse naiste ettevõtlikkust ja suurt töövõimet, abistasid ka kohalikud ettevõtted neid rahaliselt ja kohalik valitsus otsustas maksta välja direktori palga. Keskus avati 1995.a. ning sellest kõneldi ka kohalikus ja üleriiklikus ajakirjanduses.

Lisaprojektides kajastusid nii kogukondade kui ka Vabatahtlike laialdased huvid, kuid enamik lisaprojekte koostati järgmistel aladel: keskkonnakaitse, HIV/AIDS preventsioon, tervisekaitse, naiste problemaatika ja IT. Paljudele projektidele saadi tuge USAID-ist, SPA-st ja EBDP-st.

Nii SPA kui ka EBDP finantseerisid Vabatahtlike põhi- ja lisaprojekte. Ühtekokku eraldati sellistele projektidele 325 541 USD. Koos kohalike valitsuste poolt eraldatud summade, aja ja ruumidega oli selliste projektide kogumaksumus Leedus 712 560 USD ning sellega toodi kasu 28 827 kodanikule.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Coleen Nicol, 4. grupi TEFL Vabatahtlik Šiauliais.

Coleen tegi ära suure töö õpilaste probleemide lahendamisel. Koos kolleegiga loodi NGO nimega Noorte õiguste õppekeskus. SPA stipendiumi toel avati keskus 1997.a. ja tegutses 2 koordinaatori ja 20 õpilase eestvedamisel. Korraldati mitmeid erinevaid üritusi nagu näiteks "leplikkuse päev" ja AIDS-i päev, ÜRO päev ja UNSCO klubi. Toimus mitmeid noorte õigusi tutvustavaid õppepäevi ning leedu keelde tõlgiti Rootsis välja antud käsiraamat.

Coleen sai ka stipendiumi toetusprogrammi läbiviimiseks, kus vanemad õpilased olid mentoriteks nooorematele. Programmis osalenud 10 õpilast tegid läbi intensiivse väljaõppeprogrammi, kus õppisid läbi viima mitme erineva temaatikaga õppusi, näiteks sellistel teemadel nagu enesekindlus ja enesekehtestamine, suhtlemine, noorte õigused ning oma arvamuse avaldamine. Programmis osales 110 inimest (nii mentorid kui nooremad õpilased) viiest erinevast koolist.

Lisaks mainitud programmidele võttis Coleen aktiivselt osa õppematerjalide koostamisest, redigeerides ja toimetades mitmeid tema kolleegide poolt koostatud õpikuid.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Aaron Troutman, 3. grupi SED Vabatahtlik Kaunases

Aaron Troutmani ja tema kolleegide eesmärgiks Leedu Põllumajandusülikoolis oli koostada põllumajanduse ekspordikataloog, mis tutvustaks Leedu põllumajandustoodangut ja tootjaid ostjate sihtgruppidele Balti riikides, Iseseisvate Riikide Ühenduses ja Kesk- ja Ida-Euroopas. Aaron alustas oma kolleegiga Leedu esimese põllumajandustoodete müügikataloogi koostamise keerulist ülesannet. Saanud USAID Euroopa Äriarendusprogrammilt 20 000 USD suuruse toetuse, moodustati 14-st aspirandist koosnev rühm ja koguti toetusi veel 18-lt rahvusvaheliselt ja kohalikult organisatsioonilt.

Rühm pani koostöös kohalike organisatsioonidega kokku Leedu tootjate ja toodete andmebaasi, mida varem ei olnud. Lisaks külastas rühm 44 piirkonda, korraldas koosolekuid ja jagas laiali küsimustikke. Projekti kallal töötanud aspirantidel oli võimalik praktilist töökogemust saada turu-uuringute, reklaami, avalike suhete ja põllumajandustoodete rahvusvahelise turustamise alal.

Töö sai konkreetse tulemuse siis, kui trükikojast saadi kätte kataloogi "Leedu: Põllumajandustooted ekspordiks" 5000-line tiraaž. Kataloogis oli informatsiooni rohkem kui 500 ettevõtte kohta. Kataloogе jagati põllumajandustoodete kokkuostjatele kogu maailmas (90%-le sihtgrupist), välis- ja Leedu saatkondadele ja rahvusvahelistele kaubandusmessidele.

Suuremad saavutused

Vabatahtlike tegevus oli suunatud kesktasemel tehnilise abi osutamisele ja oskuste edasiandmisele kolleegidele ning viimaste täiendõppele. Lisaks sellele aitasid Vabatahtlikud luua ärikeskusi, täiendõppekeskusi ja kooli raamatukogusid. Kirjutati raamatuid ja õppekavasid, koostati rahaliste fondide kokkuvõtteid ja äriplaanide näidiseid – kokkuvõttes tehti tööd, mis oli konkreetne ja nähtav.

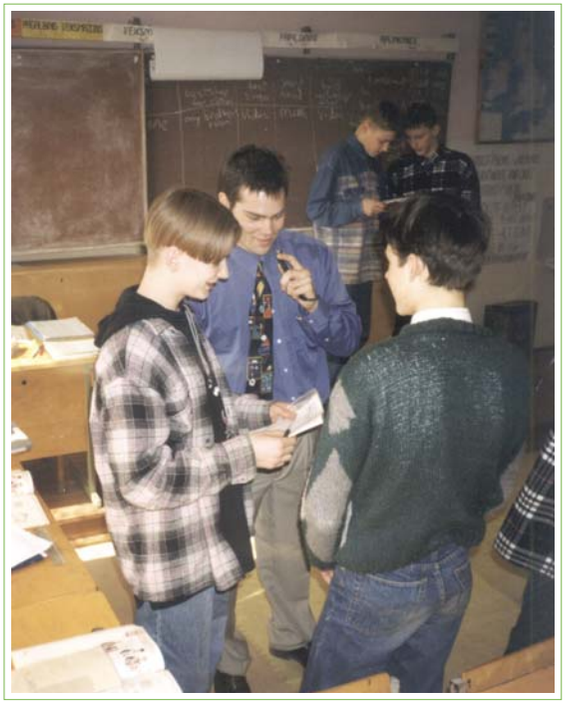

Vabatahtlikud õppetööl Dariuses jaGironase Keskkoolis Leedus 1996 – 1998.a.

Inglise keele õpetamine

Esialgne eesmärk oli õpetada inglise keelt 9900 õpilasele, 495 õpetajale ja 660 täiskasvanule. Kui aga lõppkokkuvõtteid tehti, ilmnes, et kümne aastaga olid Vabatahtlikud õpetanud keelt 20 627 õpilasele teisest kuni kaheteistkümnenda klassini ja 6923 täiskasvanule. Vabatahtlike poolt koostatud õppematerjalid, raamatud ja lisamaterjalid jõudsid 206 õppeasutusse.

Vabatahtlike poolt rakendatud aktiivne õpetamismetoodika edendas kriitilist mõtlemist väitluste, riiklikest inglise keele olümpiaadidest osavõtmise, ainult inglise keeles toimuvate tundide, inglisekeelse draama, ajalehtede, avaliku kõne ja inglise keele klubide ja sotsiaalseid teemasid kajastavate tunnikavade kaudu.

Vabatahtlikud koostasid koolidele tunnikavu, õppekavasid, abimaterjale, teste, lindistusi ja mänge. Annetuste kaudu muretseti koolidele seletavaid sõnaraamatuid, lugemikke, praktilise grammatika õpikuid, laulikuid, ajakirju ja ajalehti, mis toimetati nii üksikutesse klassidesse, raamatukogudesse kui ka õpetajate täiendõppekeskustesse.

Kohalikul tasandil ei olnud õppematerjale kerge leida. Seetõttu moodustati 12-st Vabatahtlikust ja 13-st Leedu õpetajast grupp, kes koostöös haridusministeeriumiga koostas õppekomplekti "Essential English", kuhu kuulusid õpetajaraamat, õpilase raamat, töövihik ja kassett. Komplekt oli mõeldud 12. klassi õpilaste ettevalmistamiseks lõpueksamiks. See avaldati 1997.a. ja leiab Leedus laialdast kasutamist. Komplektist oli suur kasu 12. klassi inglise keele eksami standardiseerimisel. Veel teinegi Vabatahtlike poolt koostatud õppematerjal oli mõeldud õpilaste riigieksamike ettevalmistamiseks. Raamat "A prep Course for the 12th Form English Exam" vastab 2000.a. õppekavale. See annab õpetajatele hulgaliselt originaalseid ja adapteeritud õpetamisvõtteid ja materjale, mis on

Vabatahtlike teenistuse vahekonverents infomaterjalide koostamisest. Vabatahtlikud ja nende kaastöötajad Jurmalas 1995.a.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Dr. Marilyn Ambrose, 2. grupi TEFL Vabatahtlik, Panevėžyses.

Emeriitprofessor Ambrose tähistas oma 62. sünnipäeva ajal, kui ta Panevėžyses oma Rahukorpuse teenistuse lõpetas. Dr. Ambrose koos oma kolleegidega töötas välja Kaunase Tehnikaülikooli Panevėžyse osakonna jaoks ärijuhtimise eriala standardõppekava. Tal õnnestus muretseda 10 000 USD suurune toetus Panevėžyse inglise keele õppekeskuse tarvis, et soetada tehnilist ja audio-visuaalset varustust. Õppekeskust külastab umbes 130 kogukonna juhti ja õpetajat.

Lisaks korraldas Dr. Ambrose koos oma kolleegidega igaaastase Karjääripäeva naistele, et Leedu noortele naisteleiseseisvust ja otsusekindlust õpetada. Peale selle oli ta "Versmė" rahvatantsurühma aktiivne liige ja esines koos teistega rahvusvahelisel rahvatantsufestivalil Leedu rahvarõivais. Dr. Ambrose leedu keele oskused arenesid pidevalt, nii et ta oli suuteline leedu keeles kõnesid pidama ja leedukeelseid laulikuid inglise keelde tõlkima.

paigutatud 80-sse tunnikavasse ja kajastavad 14 eksamiteemat. Raamat jagati Vabatahtlikele ja nende kolleegidele tasuta.

Et rahuldada inglise ärikeele materjalide vajadusi, panid kolm inglise ärikeelt õpetavat Vabatahtlikku kokku komplekti, mis koosnes õpetajaraamatust, õpikust ja lisaraamatust ärikeele õpetamiseks pealkirjaga "Where There is No Textbook", mis avaldati 1996.a. ja mida kasutatakse laialdaselt keskkoolides ka kutsehariduses, samuti ülikoolides. Vabatahtlikud, kes inglise ärikeelt õpetasid koostasid oma koolidele ärikeele õpetamise õppekavu, tunnikonspekte ja lisamaterjale kooli erialast sõltuvalt järgmistel teemadel: kontori ja äri juhtimine, seadusandlus, meditsiin, hotell ja turismindus, spordi juhtimine, arvutiõpetus ja graafiline disain.

Saanud Rahukorpuse SPA, EBDP ja teiste rahvusvaheliste fondide toetusi aitasid Vabatahtlikud avada õppekeskuse Kaunases, Panevėžyses, Jurbarkas ja Alytuses, kus saavad ennast täiendada mitte ainult õpilased ja õpetajad vaid ka teised kogukonna liikmed. Õppekeskustes on raamatud, ajakirjad, ajalehed, kaustad tunni- ja õppekavadega, interneti-ühendus, audio-visuaalsed materjalid videod ja muu selline.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Andrew Lyons, 7. grupi SED Vabatahtlik Paktuojisis

Paktuojise Piirkondlik Nõukogu organiseeris koos Andrew Lyonsi ja kahe muu organisatsiooniga – Ühendatud Metodistlik Kirik (USA) ja Initiative (Suurbritannia) – kahepäevase seminari pikaajalise kogukonna arendamise teemal. Seminarist võttis osa 54 inimest, kaasaarvatud kohalikud inimesed külalised teistest Leedu maapiirkondadest.

Seminar andis Leedu erinevate maapiirkondade esindajatele eelkõige võimaluse kokku saada ja ühiseid probleeme arutada. Kõikidele osavõtjatele jagati kontaktinformatsioon, et tulevast koostööd soodustada. Teiseks seati Paktuojisi kogukonnas konkreetsed eesmärgid, et seminaril saavutatut edasi arendada. Peale selle tekkis seal veel teisi tegevusplaane. Seminari organiseerijate abiga algatati piirialade koostööprogramm Leedu Jurbarkase piirkonna ja Venemaa Kaliningradi piirkonna vahel. Kedainiai kohalik omavalitsus mida samuti Rahukorpuse Vabatahtlik toetas on samuti avaldanud huvi analoogilise projekti vastu.

Väikeettevõtete arendamine

SED programmi esialgne kava oli jõuda oma tegevusega 11 700 ettevõtjani. Tegelikult aitas Rahukorpuse SED/NGO programm 10 599 ettevõtjal äritegevuse põhitõdesid omandada, abistas 768 inimest ärikeskustes, valitsusvälistes organisatsioonides ning omavalitsustes oma organisatsiooni edendada ja õpetas 3074 tudengile ja 69 õpetajale ärierialasid. SED/NGO programmi lõppeesmärke aitasid saavutada Vabatahtlike ja kogukonnaliikmete mitmesugused ettevõtmised ja projektid.

SED/NGO Vabatahtlikud suunati väga erinevatesse ärikeskustesse ja NGO-desse kaasaarvatud Vilniuse Vabatahtlike Keskus. Ärinõustajate põhitegevuseks kujunes erinevate ettevõtjate nõustamine äritegevuse põhitõdedes. Organiseeriti ka äritemaatilisi kursusi, arendati sidemeid piirkondlike organisatsioonide ja äriettevõtete vahel, jagati teadmisi raadiosaadetes ja ajakirjanduses.

Väga edukaks Vabatahtlike poolt 1994.a. alustatud ja nende järglaste poolt edasi viidud projektiks kujunes õppekursus, mis oli mõeldud Leedu erinevate piirkondade tööbörsi töötajatele

ja mis andis viimastele koolitust selle kohta, kuidas õpetada turustamise ja äriplaneerimise aluseid nendele töötutele, kes on taotlenud tööbörsi laene. Tööbörsi töötajate koolitajate väljaõpe viidi samuti läbi. Töötute nõustajatena õpetati välja umbes 160 piirkondlike tööbörside töötajat. Lisaks töötati sellele projektile välja elektrooniline koolitajate käsiraamat (2000 koopiat leedu keeles ja 500 inglise keeles), mis jaotati piirkondlikele tööbörsidele. Neid väljaõppeprogramme toetasid SPA ja EBDP stipendiumid. Samuti sponsoreeris Tööbörs täielikult 2000.a. edasijõudnute ärikoolituse, kusjuures kursuste korraldajate ja läbiviijatena saadi abi Vabatahtlikelt ja kohalikelt töötajatelt.

Paljud Vabatahtlikud koostasid Leedu kohta reklaamimaterjale. Avaldati sellised väljaanded nagu "Official Vilnius", "Lithuanian Banks", "Litcom '95", "State Regional and Research Institutions", "Lithuanian Business in Review", "Foreign AidGuide", "Come to Lithuania", "Lithuanian Agriculture Export Catalog", "Accommodation guide to Lithuania", "Panevėžis : A Newcomer"s Guide", "Šiauliai at Your Fingertips", "City Map of Ukmergė", "Radviliškis Regional Information Guide" ja "Prienai Tourism Brochure", "Biržai Tourism Guide", "A Visitors Guide for the Biržai Museum", "Jurbarkas Region Tourism and Business Guide".

Leedu Väike- ja Keskmiste Ettevõtete Arenduskeskus (SMEDA) koostöös Rahukorpuse SED Vabatahtlikega, kes Ärinõustamiskeskustes (BAC) valmistasid koos materjale üleriikliku teatmeteose "Basics for Business" jaoks. Selles on informatsiooni 30 teemal alates ettevõtte loomisest, registreerimisest ja maksudest kuni erastamiseni. Lisaks sellele koostasid Vabatahtlikud ka sõnastikke: üheks näiteks on rohkem kui 3000 sõna sisaldav inglise ja leedu vastetega ameerika slängi sõnastik.

Lõpuks, vabatahtlikud koostasid ja kirjastasid koostöös Vilniuse Vabatahtlike Keskuse direktoriga raamatu "How to be an Effective Volunteer", mis avaldati nii inglise kui leedu keeles.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Ryan Campbell, 7. grupi SED Vabatahtlik Jurbarkases

Esimene samm Jurbarkase piirkonna äriarendusstrateegia edendamisel oli piirkondliku äriinfo- ja tugikeskuse (BIC) rajamine. Aasta vältel planeeris Ryan koos kahe kohaliku ärijuhi ja omavalitsusjuhiga BIC projekti, hinnates äriringkondade toetust sellele initsiatiivile ja valmistades ette BIC-i puudutavaid seadlusi.

Kümme kuud hiljem oli BIC initsiatiivgrupp laienenud sedavõrd, et sinna kuulus juba 13 kohalikku äriettevõtjat. Ettevõtmisega liitus ka omavalitsus investeerides sinna peaaegu 15 000 dollarit oma erastamisfondist, et BIC asutamiskulusid katta.

Jurbarkase Ärikeskus registreeriti valitsusvälise organisatsioonina. Seda juhtis direktorite kogu, kuhu kuulusid kohalikud ettevõte omanikud ja valitsustegelased. Keskuse loomine tõi projekti juurde veel kaks noort inimest – keskuse direktori ja rahanduskontrolöri. Viis kuud töötasid viimased koos Ryaniga, et kujundada ärikeskuse organisatsioonilist struktuuri, programmi, aastast tegevuskava, turundusplaani ja põhilisi tooteid ja teenuseid.

Esimese üheksa kuuga abistas Jurbarkase ärikeskus umbes 100 kohalikku ettevõtet ja kujundas stabiilse kliendibaasi, kes keskuse teenuseid regulaarselt kasutasid. Ärikeskuse tegevus äratas ka Leedu Majandusministeeriumi tähelepanu. Olles üllatunud projekti edukusest eraldas ministeerium keskusele 11 000 dollarit kapitaalmahutusteks, millega soetati konverentsivarustust ja arvuteid. Ministeerium pakkus ka pikaajalist abi hakates organisatsiooni üheks aktsionäriks.

Projekt näitas, et ettevõtted ja omavalitsused suudavad regionaalpoliitikas teineteisega konsulteerides konkreetseid eesmärke saavutada.

Rahukorpuse SED programm tegi tihedat koostööd Junior Achievement (JA) organisatsiooniga, ning sellest sai hea organisatsioonidevahelise koostöö näide. Junior Achievement-is töötas viis Vabatahtlikku, kõik erineva haridus- ja töökogemustaustaga. Kõik nad olid suunatud tööle JA kontorisse Vilniuses aastatel 1994 – 1998. Lisaks õpetasid Vabatahtlikud veel JA projekti raames majanduse rakenduskursust Leedu keskkoolide õpilastele ja õpetajatele. Võeti osa ka nn. "õpilaste firmadest" ja "Global Learning of the Business Enterprise" (GLOBE) programmi tööst. Vabatahtlikud aitasid korraldada Majanduse Suvefoorumit, Majandusolümpiat ja JA noorte suvelaagreid. Vilniuse JA kontoris töötanud Vabatahtlikud abistasid üleriikliku kontorit personali väljaõppe, trükiste toimetamise, reklaamimaterjalide, fondikujunduse, planeerimise korraldamisel, JA punkti ettevalmistamise ja läbiviimise juures NGO messil Leedus ning olid samuti abiks Euroopa Makromajanduse Simulatsiooniharjutuse (EUROMESE) võistluse organiseerimisel.

Vabatahtlikud aitasid avada mitut ärinõustamis- ja NGO keskust. Siia kuuluvad Jurbarkase Prienai, Kaunase Ärikeskus, Ukmergė NGO Infokeskus, Alytuse Äriinkubaator, Ignalina Piirkondlik Noorte ja Mittetraditsioonilise Põllumajanduse Info- ja Õppekeskus, Marijampolė Äriinfokeskus (Kaunase Kaubandus-, Tööstus- ja Käsitöökoja Marijampolė haru raames), Kaunase Rahvusvaheline Juhtidekool ja Alytuse Ärikolledži raamatukauplus. Vabatahtlikud aitasid organisatsioonidel personali koolitada, organisatsioonide töö efektiivsust suurendada, aega planeerida, rahalisi vahendeid muretseda ja toetusetaotlusi koostada. Aidati kujundada klienditöö ja partneritevahelise töö printsiipe ning juhatuste tööd tõhustada. Vabatahtlike töö headeks näideteks on Vilniuses toimunud NGO Messi Foorum, kus olid esindatud 70 NGO-d; iga-aastased Eriolümpiamängud ja Väga Eriliste Kunstide ja Spordifestival Leedus, millest võttis osa 1000 füüsilise ja 600 psüühilise puudega sportlast; Šiauliai Ülikooli Karjääripäev, mis tõi kokku 80 üliõpilast ja 7 äriettevõtet; Viies Iga-Aastane NGO Foorum, Üliõpilaste Rotary Vahetusprogramm jne.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Michael Romano, 6. grupi SED Vabatahtlik Kaunases

Michael suunati Kaunase Tehnikaülikooli Äriõppekeskuse juurde ja ta aitas organiseerida Palangas toimunud inglise ärikeele suve- ja talvelaagreid. Nimetatud laager kujutas endast nädalapikkust juhtimiskursust, mis oli planeeritud inglise kõnekeele õpikojana äritemaatikal. Programmi temaatika oli lai, kuid peamine rõhk oli kõnekeelel ja ärisõnavara õppimisel. Kursuse teemad – ärikirjavahetus, läbirääkimised, firmasisene kultuur jne. – olid aluseks infovahetuses. Laagri õppekava oli planeeritud nii, et see rahuldaks nende ärijuhtide vajadusi, kes soovisid inglise ärikeele kiirkursust. Alates 1998. aastast töötasid instruktoritena laagris SED/NGO Vabatahtlikud. Aastatel 1998 – 1999 käis laagri kursustel 120 äriinimest ja õpetajana töötas seal 14 vabatahtlikku.

Administratsioon

Rahukorpuse Leedu programmi juhtimine toimus keskkontorist Riiast ja kohalikust Vilniuse kontorist. Vilniuse kontor avati 1992.a. ja seal töötas kaks programmijuhti – TEFL ja SED programmi juht. 1994.a. programm laienes ja tööle võeti Õppevarakeskuse juhataja, tervishoiujuht ja kontorijuhataja. Leedu keele koordinaator, kes alates 1992.a. oli tööl poole kohaga, sai 1995.a. täiskoha.

Peale Rahukorpuse missiooni lõppemist jaotati Õppematerjalide keskus materjalid kuue organisatsiooni ja asutuse vahel: Pakruojisi ja Telšiai Õppekeskus. A. Mickevičiuse raamatukogu, NGO Info- ja Tugikeskus, Leedu Väike- ja Keskmiste Ettevõtete Arenduskeskus ja Vilniuse Leedu Keele Uurimise Keskus.

Keele- ja äriinfokeskuse avamine Prienais 1997.a.

Tulemused, mida pole võimalik mõõta

Paljudele leedulastele ja ameeriklastele oli see esimene pikemaajalisem kogemus teisest kultuurist pärit inimestega. Mõlemad pooled õppisid võõrkeeles suhtlema, teise seisukohtadesse leplikumalt suhtuma, ja erimeelsustest üle saades sõlmiti kindlad ja tugevad sõprussidemed. Tegelikult Leedus sõlmiti ka Vabatahtlike ja leedulaste vahel 21 abielu, püstitades seega Baltikumi rekord.

Õpitud oskused ja vahetatud seisukohad olid need, mida nii ameeriklased kui ka leedulased vahetasid võrdsetes kogustes. Nende nimekirja ei saa iialgi valmis ja nende tulemused üha jätkuvad.

USA RAHUKORPUSE VABATAHTLIKUD LÄTIS AASTATEL 1992-2002

Läti

Programmi arendamine

Läti sai oma iseseisvuse tagasi 1991. aastal. Endisest NSVL-st lahkulöömine tähendas põhjalikku muutust, kuhu kuulus ka üleminek plaanimajanduselt vabaturumajandusele. Läti valitsus alustas riigile kuulunud ettevõtete ja põllumajanduse erastamist. Hoolimata muutuse vajaduse tunnustamisest oldi mures, et reformid võivad avaldada negatiivset mõju Läti põllumajandustoodangule, kutsudes sellega esile elatustaseme languse ja tööpuuduse tõusu maapiirkondades. Selletõttu oli Läti valitsus varmalt nõus teostama poliitikat, mis toetaks põllumajanduse nõustamisteenuseid, annaks tehnilist ja ärialast nõu äsja erastatud põllumajandusettevõtete omanikele, et neid üleminekuperioodil toetada. Valitsus kutsus Rahukorpuse põllumajandustöötajatele appi äri-, raamatupidamis- ja juhtimisalaseid põhioskusi jagama, et viimastel oleks kergem kasumile suunatud turumajanduses toime tulla.

Valitsus mõistis ka inglise keele laialdase oskuse vajadust, et lätlastel oleks võimalik osa võtta rahvusvahelisest teadus- ja hariduselust ning et neil oleks võimalik luua koostöösuhteid teiste rahvastega, kes neid üleminekuperioodil aitaksid. Valitsus ei suutnud üksi toime tulla inglise keele õpetamise kasvanud vajaduse rahuldamisega põhi- ja keskkoolis ning palus abi Rahukorpuselt.

Riikidevahelise kokkuleppe Ameerika Ühendriikide ja Läti vabariigi vahel sõlmisid 6. veebruaril 1992.a. USA asepresident Dan Quayle ja Läti peaminister Ivars Godmanis. Sama aasta juulis tehti algust kahe programmiga – inglise keele õpetamine ja ettevõtluse arendamine maapiirkondades – ning riiki saabus esimene inglise keele õpetajate ja põllumajandusnõustajate Vabatahtlike grupp.

Administratiivne ajagraafik

- 6. veebruaril 1992.a. kirjutavad riikidevahelisele kokkuleppele alla USA asepresident Dan Quayle ja Läti peaminister Ivars Godmanis.
- 1992.a. juunis saabuvad esimesed Vabatahtlikud.
- 1992.a. märtsis avatakse Rahukorpuse Riia kontor.
- 2. aprillil 1993.a. kirjutavad Läti põllumajandusminister Dainis Gegers ja Rahukorpuse Baltikumi direktor Dagnija Kreslins alla kahepoolsele memorandumile.
- 5. aprillil 1993.a. kirjutavad Läti haridusminister Andris Piebalgs ja Rahukorpuse Baltikumi direktor Dagnija Kreslins alla kahepoolsele memorandumile.
- 1995.a.kirjutavad kohaliku omavalitsuse administratiivosakonnas Ernests Jurkans, eriülesennetega kohaliku omavalitsuse minister ja Ed Block, Rahukorpuse Baltikumi direktor, alla uuele memorandumile. Põllumajandusettevõtetele keskendumine lõpetatakse.
- 1997.a. lisatakse SED programmile NGO komponent.
- 30. augustil 2002.a. Rahukorpuse Läti programm lõpetab töö.

Samal ajal kui esimesed põllumajanduslike äriettevõtete nõustajatest Vabatahtlikud 1992.a. töökohtadele asusid, sai selgeks, et esialgsed põllumajandussektori reformikavad olid liiga optimistlikud. 1996. aastaks oli Rahukorpus oma rõhuasetuse põllumajanduslikelt äriettevõtetelt nihutanud maapiirkondade ettevõtete edendamisele üldiselt.

Nii nagu algselt planeeritud, oli kavas aidata Läti majanduses põllumajandussektori arenemist. Loodi kaks uut institutsiooni ja mõlemas neist osales 1992 – 1995.a. ka Rahukorpus. Üks neist oli Läti Põllumajanduse Nõustamise teenistus (LAAS), mille ülesandeks oli Läti talupidajatele tehnilist abi anda ja mis allus Läti Põllumajandus-ministeeriumile. Teine oli Läti Põllumajanduse Finantseerimise Korporatsioon (AFC), mida finantseeris Maailmapank ja mis loodi kui suhteliselt odav krediidiallikas Läti talupidajatele. Mõlemal asutusel oli keskkontor ja maapiirkondades asuvad harukontorid.

Vabatahtlike teenuseid vajati aga selles vallas vähe. Oli kaks peamist probleemi. Esiteks oli põllumajandussektorit raskem erastada kui arvati. Lisaks lahkhelidele põllumajandus-poliitikas, oli palju segadust omandiküsimuses: maa tagastamine nendele omanikele, kellele see kuulus enne 1940. aastat, omanikele, kes viibisid välismaal. Samuti kulus palju aega omaniku tuvastamisele. Pealegi anti osa maad töötajatele, kes riigimajandites töötanud olid, kuid kel polnud soovi eratalupidajaks hakata. Paljud omandid olid väikesed, kust oli vähe tulu loota. Selle tulemusena polnud erilist nõudlust põllumajanduskrediidi järele, ega ka nõustajate järele, kes aitaksid hästifunktsioneerivaid põllumajandusettevõtteid luua.

Talu külastamas. Teenistuseelne väljaõpe 1993.a. suvel.

Teine probleem keerles Rahukorpuse ja mõnede Läti ametnike vaheliste lahkhelide ümber selle üle, missugust abi Rahukorpuse vabatahtlikud suudaksid pakkuda. Mõnel pool arvati, et Rahukorpuse vabatahtlikud on kõrgelt haritud põllumajanduss petsialistid, kes suudavad reformida põllumajandustootmise, s.t. soovitada uut saagikoristussüsteemi, näidata paremaid põllupidamise viise jne. Tegelikult olid Vabatahtlikud ärinõustajad, kellel maamajanduse, raamatupidamise, turustamise vms. äriga seotud oskus. Nad ei olnud põllumajandusspetsialistid, keda näha loodeti. Pettumusi oli nii Läti kui Ameerika poolel.

Oli aga ka selliseid inimesi, kes olid huvitatud oma äriettevõtte loomisest maal, mis põllumajandusega seotud ei olnud. Muu nõudluse puudumisel hakkasid Vabatahtlikud nende ettevõtjatega koostööd tegema, sidusid end kohalike omavalitsustega ja ärikeskustega, mis nõustasid seda uut ettevõtjate klassi.

Seega oli tegelikkuse kajastamiseks vaja uut programmi ja uusi töösuhteid. Rahukorpus otsustas lükata edasi tellimuse, mis nõudis 1996. aastaks uusi SED Vabatahtlikke seniks, kuni vastava ministeeriumiga luuakse paremad sidemed ning riiklikul tasemel lepitakse kokku programmi eesmärkides. Niisiis Maapiirkondade Ettevõtete Arendamise Vabatahtlike viiendat gruppi 1996.a. ei olnud.

1996.a. juulis kirjutati Kohaliku Omavalitsuse Administratiivosakonnas alla uus kahepoolne memorandum. Programmi nimeks sai Väikeettevõtluse arendamine (SED). See oli mitteametlikult seotud ka Keskkonna ja Regionaalse Arengu Ministeeriumiga, kes oli abiks Vabatahtlike töölesuunamise juures. Seati uued sihi ning programmi eesmärgiks sai kaubandusäri ja Vabatahtlikud suunati asutustesse, mis tegelesid väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete nõustamisega, ja kohalike omavalitsuste piirkondliku majandusplaneerimise osakondadesse.

1995. aastal oli tekkinud üsna suur hulk valitsusväliseid organisatsioone (NGO-d), kuna lätlased olid hakanud eraettevõtete raames oma ühiskonna ees seisvaid probleeme lahendama, sest riiklik turvasüsteem puudus. Rahvusvahelised organisatsioonid – SOROS-e Avatud Ühiskonna Fond, USAID, EC PHARE programm jt. – olid valmis tekkivaid tsiviilühiskonna struktuure finantseerima. NGO-del puudus aga nõutud valitsemise, projektikoostamise, fondide taotlemise ja aruandluse kogemus. Maapiirkondadesse suunatud Vabatahtlikel paluti selliseid organisatsioone aidata. Üha rohkem suunati Vabatahtlikke NGO-de juurde ja 1997.a. rakendati Rahukorpuse NGO programmi ametlikult, eesmärgiga parandada selliste organisatsioonide töö efektiivsust ja iseseisvust. SED Vabatahtlikest said SED/NGO Vabatahtlikud.
Nõudlus inglise keele õpetamise järele jäi kogu 10-aastase TEFL programmi jooksul suureks.

Projektis tehti muudatusi vastavalt muutustele kiiresti arenevas riigis. TEFL Vabatahtlikud hakkasid keelt õpetama ka keskastmes ja õpetasid inglise ärikeelt kõrgkoolides. Lisaks suunati Vabatahtlikke ka pedagoogikaülikoolidesse.

Vabatahtlike ülesanded

Esmased kohustused

Kõikide Vabatahtlike põhiülesandeks oli töötada selles koolis või asutuses, kuhu nad suunatud olid. Rahukorpus suunas põhimõtteliselt oma Vabatahtlikke võimalikult erinevatesse Läti piirkondadesse. Rahukorpuse Vabatahtlikud teenisid 67 Läti linnas ja 164 organisatsioonis. Siia kuuluvad koolid, gümnaasiumid, ülikoolid, kolledzid, õppekeskused, NGOd, ärinõustamiskeskused, turismiinfokeskused, põllumajanduse konsultatsioonibürood ja krediidikontorid, linna-, kohalikud ja piirkondlikud valitsused. Mõnes organisatsioonis oli järjestikku mitu vabatahtlikku, kuna neis jätkusid või loodi uued projektid, mis nõudsid Vabatahtlike osalemist, või siis oli tegemist katusorganisatsiooniga, kus Vabatahtlikud teenindasid suurt hulka kliente ning abistasid ka teisi Vabatahtlikke riigis. Vabatahtlikud teenisid kõigis Läti valdades. 67-st linnast, kuhu vabatahtlikke suunati olid 67% väiksema elanikearvuga kui 20 000.

Esimene 24-liikmeline Rahukorpuse Vabatahtlike treeninggrupp saabus 1992.a. juunis ja tegi läbi 11 nädalat kestnud teenistuseelse väljaõppe. Sel aastal andsid kaheaastaseks teenistuseks vande 14 TEFL ja 7 SED Vabatahtlikku. Igal järgmisel aastal saabus riiki järjekordne Vabatahtlike rühm v.a. 1996.a. SED grupp nii, nagu ülalpool mainitud. Kokku vannutati 9 gruppi, kus oli 192 Vabatahtlikku. Lisaks sellele tulid Rahukorpuse Venemaa programmist 2001.a. üle kuus vabatahtlikku ning seega oli Vabatahtlike üldarv 198. See oli suurim Vabatahtlike arv Rahukorpuse Balti programmis. Kokku teenis Lätis 57 SED, 14 NGO, 101 TEFL, 18 inglise ärikeele ja 8 õpetajate koolitajast Vabatahtlikku.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Randy Scheid, 7. grupi TEFL Vabatahtlik Rojas

Koos Junior Achievement (JA) Läti projektijuhi Kristine Grauzinaga organiseeris Randy JA rahvusvahelise suvekooli. Kool kestis 6 päeva ja toimus Apsuciemsis. Esindatud oli 9 riiki ja kohale saabus 53 õpilast ja 13 õpetajat. Suvelaagri eesmärgiks oli edendada osavõtvate maade edasist koostööd ja õpetada noortele ettevõtlusoskusi pannes neid analüüsima liikmesmaades esinevaid aktuaalseid sotsiaalm ajandusnähtusi.

Õpilastel tuli koguda sotsiaalmajanduslikku infot oma riigi kohta ja pakkuda kaasaja rahvusprobleemidele lahendusi. Need ettepanekud koos sotsiaalmajandusliku analüüsiga esitati nn. "riigi gruppide" poolt JA assambleele. Õpilastele jagati oma rühmade töö esitlemiseks informatsiooni materjali esitamise tehnikate kohta. Kogu laagri jooksul oli õpilastel võimalus neid tehnikaid ja oskusi ellu rakendada ja praktiseerida.

Lisaprojektid

Kõiki Rahukorpuse Vabatahtlikke loetakse "postil olevaks" 24 tundi päevas, seitse päeva nädalas. Kodust ja perest eemal olles saavad nad end sajaprotsendiliselt teenistusele pühendada. Lisaks oma esmasele õpetaja- või ärinõustajatööle, teostasid Vabatahtlikud mitmeid lisaprojekte. Projektid kasvasid välja ühelt poolt Vabatahtliku enda huvidest ja teiselt poolt kogukonna vajadustest. Nende projektide osakaal oli kahtlemata sama suur kui esmastel kohustustel ja käesolev aruanne suudab kajastada neist saavutustest vaid osa.

Vabatahtlike teenistusaja vältel oli iga nädal üks päev mõeldud kogukonnaga sidemete loomiseks. Olles eelnevalt oma põhitöökohal selles suhtes kokku leppinud, kasutasid Vabatahtlikud seda päeva teiste kogukonna liikmete ja asutustega lävimiseks. Tehti koostööd teiste koolidega, korraldati täiskasvanute keeleõpet, koristati teede ja hoonete ümbrust, korraldati üleriiklikke noorte suvelaagreid. Lisaprojektide raames TEFL ja SED/NGO Vabatahtlike töö piirid sageli ähmastusid. Peaaegu kõik SED/NGO Vabatahtlikud õpetasid ametlikult või mitteametlikult inglise keelt ja peaaegu kõik TEFL Vabatahtlikud aitasid ettevõtteid, kirjutades projektitaotlusi, koostades reklaamlehti ja muid dokumente, mida oli vaja inglise keeles kirjutada. Paljud Vabatahtlikud õpetasid oma kogukonnas arvutiõpetust, seda nii tavalise tekstitöötluse kui ka veebilehekülgede koostamise tasemel.
Vabatahtlikud pöörasid lisaprojektides tähelepanu noorte arendamisele, samuti

piirkondadevaheliste sidemete loomisele õpetajate ja ettevõtjate ning noorte vahel. Korraldati rida suvelaagreid, mis olid mõeldud Läti erialainimestele ja noortele. Seal õppisid noored intensiivse nädalapikkuse treeningprogrammi käigus eesmärke seadma, õpetajad täiendasid end õpetamismetoodika alal ja ettevõtjad süvendasid erialaseid oskusi. Samuti arutati selliseid aktuaalseid probleeme nagu inimõigused ja keskkonnakaitse. Mõned noortelaagrid keskendusid võõrkeelte õpetamisele ja kõik laagrid toimusid inglise keeles, andes osavõtjatele nii inglise kõnekeele kasutamise kogemuse. Noortelaagrid eriti keskendusid integratsiooniprobleemidele ning neist võtsid alati osa nii Läti kui Vene noored.

Camp A.I.M. (suhtumine, enesekindlus, motivatsioon): juhtimislaager tüdrukutele Bernatis, Liepaja maakonnas. 2000.a.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Kelly Shannon, 6. grupi TEFL Vabatahtlik Smiltenes

Jutuajamistes noortega märkas Kelly, et paljudel noortel puudusid teadmised tervishoiust ja tervislikest eluviisidest. Kui ta sellest oma kolleegidega rääkis, kinnitasid viimased, et õpilastele kättesaadav info oli ebapiisav, vananenud ja mittekonfidentsiaalne. Samuti näitas ka statistika, et riskirühmas olevate noorte arv kasvas.

Koos oma kolleegi ja asjast huvitatud õpilastega loodi Smiltenes Noorte Infokeskus. Keskus tegeles ülalmainitud probleemidega hankides nende kohta materjale. Samuti õpetati õpilasi oma kaaslasi aitama infot leida ja loodi koht, kus informatsioon õpilastele kättesaadav oleks. Õpilasi kaasati aktiivselt kõikidel üritustel ja seminaridel.

Osalenud ühel PDM seminaril, koostas Kelly koos oma kolleegiga projekti ja otsis sellele lisatoetust Rahukorpuse SPA programmist. Kooli õpetajad ja õpilased võtsid keskuse loomisest aktiivselt osa. Umbes 10 õpilast koolitati keskusetöötajateks ning nemad suutsid informatsiooni leida Internetist, teistest keskustest ja organisatsioonidest kogu Lätis. Õpilased said ka nõustamisalast koolitust. Keskus töötab Smiltenes aktiivselt ja arvatakse teenindavat igal aastal umbes kahtsadat 13 – 18-aastast õpilast.

Soorollid oli teine lisaprojektide laialt levinud teema. Siin vaadeldi tüdrukute ja naiste juhirolli ja ärioskusi. Tegeldi ka tervishoiuprobleemidega, eriti selliste probleemide teadvustamisega nagu HIV/AIDS, alkoholi ja narkootikumide kuritarvitamine ja seksuaalne tervishoid.

Suvelaagrid ja muud lisaprojektid nõudsid tavaliselt lisafinantseerimist. Vabatahtlikud ja nende kaastöötajad suutsid toetust saada paljudest allikatest. Kaks fondi, mis USAID-i kaudu Vabatahtlike käsutusse sattusid olid Small Project Assistance (SPA) ja the European Business Development Fund (EBDP). Ainuüksi neist kahest fondist saadi materjalide ja rahaliste toetustena peaaegu 443 000 dollarit.

Suuremad saavutused

Rahukorpuse programm on olnud oskuste edastamise programm ning kõikide valdkondade Vabatahtlikud, sõltumata sellest, kuhu nad suunati, on olnud omamoodi õpetajad. Loodi suur hulk õppematerjale, õppekavasid, tunnikavasid, aktiivõppe meetodeid ja audio-visuaalseid vahendeid. Kirjutati õpikuid, mis haridustrükis avaldati. Loodi õppekeskusi, ettevõtluskeskusi, kogukonna keskusi. Kirjutati näidiseid sellest, kuidas soetada finantstoetust ja teha äriplaane. On tutvustatud

suhetevõrgustiku loomise ideed, õpetatud projektijuhtimise aluseid ja finantseerimismetoodikat, mis Läti kogukondadesse miljoneid dollareid tõi.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Christina Deady, 7. grupi NGO Vabatahtlik Kaletis

"Dunika Community Education Network" – sellise nimega SPA poolt finantseeritud üritus sai alguse Vabatahtliku Christina Deady ja kahe Dunika kogukonna omavalitsusliidri tegevusest. Dunika on väike maakogukond, kus elab 900 inimest ning kus 82% töövõimelisest elanikkonnast olid töötud. See projekt oli jätkuks Christina Deady poolt korraldatud 3-kuulisele äriseminaride tsüklile, mis õpetas väikeettevõtet looma ja juhtima. Ürituse eesmärk oli vähendada hirmu ja mõistmatust uue majandamissüsteemi ees. Loodeti ka luua töökohti ja laiendada ettevõtteid.

Need 19 Dunika elanikku, kes eelnevatel äriseminaridel osalesid viisid väljaõppe läbi. Üritus on heaks näiteks selle kohta, kuidas edasist ettevõtlusalast koolitust võivad kohalikud jätkata juba ka siis, kui Vabatahtlik veel lahkunud ei ole. Kohalikud seminarikorraldajad kasutasid seminaridel õpitut ja tutvusid teatud teemadega sügavuti (igal korraldajal oli üks konkreetne teema) ja korraldasid ärikursusi iseseisvalt nii Dunikas kui ka kaheksas naabervallas.

Esitatud teemadeks olid: kuidas äriideed saada, efektiivsuseuuringud, sissejuhatus äriplaanikoostamisele, äriplaani finantsaspektid, rahasaamisvõimalused, iseenda ja oma ettevõtte esitlemine, turustamine, klienditeenindus, raamatupidamine ja eelarve koostamine, maksustamine ja juriidilised probleemid.
120 osavõtjat täiendas oma ärioskusi, uurimuslikke oskusi ja esitusoskusi. Osavõtjatel suurenes ka enesekindlus. Üritus suurendas maainimeste lootust oma kaaskodanike aktiivsuse kasvu jälgimise teel ja arendas optimismi selles suhtes, et ettevõtted võivad areneda ka majanduslikult vähearenenud või mahajäänud piirkondades.

Inglise keele õpetamine

Algselt oli Inglise Keele Õpetamise Programmi eesmärgiks parandada inglise keele oskusi Läti keskkoolides (10. – 12. klass), nii et õpilastele oleks inglisekeelne haridus paremini kättesaadav – asi millest viimase viiekümne aasta jooksul oldi isoleeritud. Üleminekuperioodijooksul läksid aga paljud kohalikud inglise keele õpetajad koolist paremini tasustatavatele töökohtadele erasektoris. Samal ajal andis aga nõudlus inglise keele õpetamise järele tunda end igal elualal. Rahukorpuse õpetajaid nõuti keskastmes, inglise ärikeele õpetajatena ja õpetajate koolitajatena.

Teenistuseelne väljaõpe: harjutuskooli lõputseremoonia Lielvardes 1994.a.

1992. aastast siiamaani on 127 Rahukorpuse Vabatahtlikku, kellest 18 olid inglise ärikeele õpetajad ja 8 õpetajate koolitajad õpetanud 77 keskkoolis ja gümnaasiumis, üheksas ülikoolis, akadeemias ja instituudis, neljas kolledžis ja kutsekoolis ja kahes pedagoogikaasutuses. Vabatahtlikud töötasid 21 742 õpilasega teisest kuni kaheteistkümnenda klassini ning 2721 õpetajaga ja 2788 täiskasvanuga. Pea 225 Läti haridusasutust said abi Vabatahtlike poolt valmistatud lisamaterjalide ja raamatute näol, mida igapäevaseks tarbimiseks muretseti.

Vabatahtlikud täiendasid inglise keele õppematerjale koolides tunnikavasid, õppekavasid, lisamaterjale teste, mänge ja viktoriine koostades ja helisalvestisi tehes. Näiteks pandi kokku TEFL abimaterjalide kogu, mis jaotati laiali kõikide Vabatahtlike ja nende kaastöötajate vahel. Samuti jaotati peale üht Rahukorpuse konverentsi 24 koolile laiali Vabatahtlike ja kohalike õpetajate poolt ühiselt koostatud

temaatiline "4MAT Lesson Plan Book". Raamatusse oli kogutud valmis tunnikonspektid konkreetsetel teemadel koostatud tundide läbiviimiseks keskkoolis. Lisaks pani üks vabatahtlik muusikaõpilastele kokku 17-leheküljelise kitarriõpiku läti/inglise keeles. Raamatus on muusikateooria kõrval ka kultuuriinformatsiooni USA blues/jazz/rock muusika kohta. Teine vabatahtlik koostas inglise ärikeele algõpetuse õpiku, raamatu ühe semestripikkuse ärikeele kursuse läbiviimiseks. Raamatus on ainekava, tunnikonspektid, tegevused, kontrolltööd, testid, koduülesanded ja muud lisamaterjalid. Lisaks koostasid Vabatahtlikud ameerika kirjanduse kursusi keskkoolil, hispaania keele kursusi ning toimetasid ühe harjutustiku inglise keele õpetamiseks algkoolis.

Vabatahtlikud töötasid ka mahukate õppematerjalide koostamisprojektide kallal, et rahuldada vajadust uute inglise keele õpetamismaterjalide järele Läti koolides. Näiteks jaotati riigis laiali rohkem kui 2000 eksemplari 119-leheküljelisest inglise keele lugemikust pealkirjaga "Of Latvia and Other Places". Selle projektiga olid seotud paljud kohalikud õpetajad ja Vabatahtlikud, kes lugemismaterjali kogusid. Sama Vabatahtlik koostas ja avaldas mittetulunduslikus hariduspressis 64-leheküljelise õpetaja käsiraamatu "Ideas that Work", mis samuti Läti koolidele jagati.

Vabatahtlikud arenguprotsessis: Katherine Aylward, 8. grupi TEFL Vabatahtlik Raganas

Katie suunati tööle Krimulda Keskkooli Raganas, kus elab 1200 inimest. Teenistusaja jooksul õpetas ta 140 erineva tasemega õpilast.

Ta oli nakatav inglise keele õpetaja, kuid selle kõrval organiseeris ka kooli võõrkeele ainekabineti. Koos teise 8. grupi Vabatahtliku Lynn Melloriga kirjutas ta inglise keele õpiku neile õpetajatele, kes tahavad arendada õpilastes kriitilist mõtlemist ja lävimisoskust. Sellistest materjalidest oli Läti koolides suur puudus. Raamat trükiti kohalikus trükikojas ja võeti kasutusele kohalike õpetajate poolt.

Järkjärgult integreerus Katie täielikult oma väiksesse kogukonda ning tema lisaprojektid olid väga edukad. Nõustades kohalikku tervisekaitsega tegelevat NGO-d, õnnestus tal saada rahvusvahelist toetust rohkem kui 30 000 dollari eest. Tema oli ka võtmepersooniks 9-liikmelises NGO meeskonnas, kes korraldas õpetajakoolitust ja noorte juhtide seminare, millest võttis osa 45 kohalikku töötajat ning moodustas piirkondlikku tervisenõustamiskeskuse, mis teenindab 100 kooli ning kuhu värvati tööle 4 vabatahtlikku.

Tähistamaks Rahukorpuse 40. aastapäeva, organiseeris Katie koos 8. grupi SED/NGO Vabatahtliku Eva Halliga ning Läti Vabatahtlike Liikumisega käimismaratoni, et suurendada inimeste teadmisi vabatahtlike liikumise kohta Lätis. See oli esimene omataoline üritus, millest võttis osa üle 100 inimese.

Kogu see materjal, millest osa on täiesti unikaalne on süstematiseeritud ja jäetud Vabatahtlike koolidesse kohalike õpetajate kasutada. Parim materjal on CD-ROM-il ning see on jaotatud Läti koolidesse.

Kuus Vabatahtlikku 5. grupist (1996) koostasid üheskoos kasseti kuulamismaterjalidega, mis mõeldud 12. klassile riigieksamiks valmistumisel. Kassetil oli 14 temaatilist dialoogi, mille Vabatahtlikud linti lugesid. Kassett ja sellega kaasasolevad materjalid anti Läti inglise keele õpetajate ühingule selleks, et see õppekeskuses hoitaks, kopeeritaks ja kõikide ühingu liikmete poolt kasutataks.

Läti väitluslaager Bernatis, Liepaja maakonnas, 1995.a.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Katherine Johnson, 2. grupi TEFL Vabatahtlik Liepajas ja Alison Boak, 3. grupi TEFL Vabatahtlik Ogres

Kui Vabatahtlikud õpilastega tööle hakkasid, leidsid nad, et väga raske oli õpilasi rääkima panna. SOROS-e Fondi abiga algatas Katherine Johnson Lätis väitlusprogrammi ning õpetas õpetajad ja õpilased väitlema. Läti õpilased ja õpetajad tundsid programmi vastu suurt huvi ja liikumine levis ka Leedusse. Kui Katherine oli kodumaale naasnud, jätkas Vabatahtlik Alison Boak kohalike õpilaste ja õpetajatega alustatud tööd ja programm laienes teistesse regioonidesse. Õpetajatele ja teistele Vabatahtlikele õpetati väitluse ülesehitust ja hindamist ning korraldasid aasta vältel väitluse turniiri. Õpetajad ja parimad õpilased võtsid osa Ida-Euroopa rahvusvahelisest väitlusturniirist. Lisaks loodi kontakte teiste Ida-Euroopa riikidega ja aidati läbi viia õppusi teiste riikide õpetajatele. Kõik programmis osalenud inglise keele õpetajad nõustusid sellega, et õpilaste kriitiline mõtlemine oli arenenud ja nende motivatsioon inglise keele õppimiseks oli tõusnud.

Väitluste, arutluste ja individuaalsete uurimisprojektide kaudu suurenes vabatahtlike poolt õpetatud õpilaste enesekindlus järgmistes valdkondades: AIDS-i levik, alkoholism, suitsetamine, tervisekaitse, narkootikumide kuritarvitamine, turvaseks, keskkond, sooprobleemid, noorteprobleemid, inimeste-vahelised erinevused ja vähemusgrupid. Suurenes sallivus teiste kultuuride suhtes.

Vabatahtlike poolt saadud ja koostatud materjalid aitasid õpetajatel ka õpilastel oma keeleoskust parandada. Eriti tähtis oli see väikelinnades, kus suurlinnades kättesaadavad materjalid puudusid.

Mooduste hulka, mida Vabatahtlikud kasutasid õpilastes kriitilise mõtlemise ja rääkimiskindluse arendamiseks, kuulusid väitlusklubid ja õpilasparlamendid. Oma koolides õpilasparlamente moodustades korraldasid Vabatahtlikud seminare nende koolide esindajatele, kes ka oma koolides selliste parlamentide loomisest huvitatud olid. Muretseti raha ja korraldati õpilasliidrite kursusi. Igal aastal suurenes nende koolide arv, kus õpilased otsustamisprotsessist osa võtma hakkasid. Lõpptulemusena loodi kaheksas Läti piirkonnas 10 sellist õpilasparlamenti.

Saanud Rahukorpuse SPA, teiste rahvusvaheliste ja kohalike fondide toetusi avasid TEFL Vabatahtlikud Keelekeskused Rezekne ülikoolis, Sotsiaaltöö Kõrgkoolis Riias, Läti Mereakadeemias ja Jekabpilsi gümnaasiumis, mis on avatud nii õpilastele, õpetajatele kui ka teistele kogukonnaliikmetele. Keelekeskustesse kogunes raamatuid, ajakirju, ajalehti, tunnikava ideesid ja ainekavasid, arvuteid, kus ka interneti-ühendus, audio-visuaalset tehnikat, videoid ja muid materjale. Vabatahtlikud aitasid koole ja said toetust SOROS-e Fondilt, et arvuteid muretseda.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Melissa Jillson, 6. grupi TEFL Vabatahtlik Jekabpilsis

Esimese õppesemestri jooksul korraldas Melissa inglise keele õpetajate mitteametliku koosoleku, kus saadi oma kogukonnast vabalt inglise keeles rääkida. Koosviibimise käigus sai ta teada, et enamus inglise keele õppematerjale asub pealinnas. Õpetajad märkisid, et nende jaoks oli nimetatud materjalidele juurdepääs ja pealinn sõit väga rasked. Melissa poolt läbi viidud vestluse käigus leiti, et targem oleks luua kohalik keelekeskus.

Keskuse loojateks olid kolm kohalikku õpetajat erinevatest koolidest ja Melissa, kes suunas nad projekti koostamise ja juhtimise konverentsile. Peale konverentsi hakkasid projektijuhid õpetajaid seminaridele kutsuma ja neid kasulike materjalide leidmisele suunama. Sidemete loomine ja seminaride korraldamine olid esialgsed eesmärgid, konkreetse keelekeskuse loomine tuli hiljem. Esimene seminar toimus 1998.a. mais ning sellele järgnev suvi kulus materjalide koostamisele. Seminare korraldati koostöös Briti Nõukoguga. Viidi läbi ka seminar õpetajatele arvuti kasutamises. Selle protsessi kõige olulisem tagajärg oli enesekindlus, mida nende materjalide kogumine õpetajatele, kõikidele naistele, andis. Algul oldi üsna närvilised ja reserveeritud, kuid hiljem omapead korraldamise kindlus kasvas.

Väikeettevõtete/ NGO-de arendamine

Kui programmi 1992. aastal alustati, oli selle eesmärgiks suurendada väikeettevõtete efektiivsust maapiirkondades. Äsja erastatud farmeritele kavatseti anda selliseid ärioskusi, mis aitaksid neil turumajanduse tingimustes toime tulla. See aga ei kujunenud ülalmainitud põhjustel võimalikuks ja 1996. aastaks oli programm reorganiseeritud ja keskendus väikeettevõtlusele tervikuna, kusjuures maapiirkondadele pöörati erilist tähelepanu.

1992. aastast 2002. aastani abistasid SED/NGO Vabatahtlikud 32 Läti kogukonda. Riigis töötas 57 SED ja 14 NGO Vabatahtlikku. Nimetatud Vabatahtlikud suunati 16 piirkondliku ja linnavalitsuse juurde, 2 munitsipaalvalitsuse, 5 ettevõtluse tugikeskuse, ühe omavalitsuse, 11 põll umajanduskonsultatsioonibüroo, 4 põllumajanduse krediidikontori, 2 täiskasvanute õppekeskuse, 9 NGO tugikeskuse ja 10 muu NGO ning lõpuks Läti turismiameti ja EC Phare juurde. See andis programmi raames võimaluse suunate Vabatahtlik just sellisesse organisatsiooni, mis tema väljaõppele kõige paremini vastas.

Rahukorpuse SED/NGO programmid abistasid 1382 Läti äsja erastatud põllumajanduses tegutsevat talupidajat ja 4673 ettevõtjat. Õpiti ettevõtluse algteadmisi ning tarnete ja turu tulutoovate külgede leidmist ja kasutamist. Programm aitas ka 784 NGO-l ettevõtte efektiivsust ja iseseisvust suurendada, pikaajalisi plaane koostada ja ettevõtet juhtida. Selle tulemusena saavutati SED/NGO programmi lõppeesmärgid mitme Vabatahtlike ja kogukondade poolt algatatud ürituste ja projektide kaudu.

SED/NGO Vabatahtlike põhitegevuseks kujunes eraettevõtjate ja ärettevõtete nõustamine. Samuti korraldasid ja viisid nad läbi seminare ja õpikodasid oma äri ja NGO klientidele. Seminaride eesmärk oli suurendada viimaste juhtimiskogemust ja parandada nende arusaamist vabaturu dünaamikast. Töötati koos kohalike omavalitsustöötajatega eesmärgiga parandada munitsipaalplaneerimist ja -juhtimist, samuti koos krediidi-ametnikega essmärgiga parandada nende juhtimis- ja arvutioskusi; samuti turisminduses Läti turismi edendamiseks, koos põllumeestega, selleks et nende äri efektiivsust suurendada ja koos NGOdega fondikogumisel ja juhatuse arendamisel.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: John Ross, 7. grupi SED Vabatahtlik Ventspilsis

"Äritegevus 21. sajandil: Venspilsi piirkonnas äriassotsiatsiooni loomise treeningfoorum." Sellise projekti algatas Vabatahtlik John Ross koos oma kolleegi Inese Grigorukaga Venspilsi kohalikust omavalitsusest. Eesmärgiks oli luua pikaajalise tegevusega Äriklubi ja koostada ja avaldada teatmeteos "Business-to-Business Directory". Otsustades huvi ja projektile osutatud tunnustuse põhjal projektis osalenute, kohalike ärijuhtide, valitsusametnike ja Ventspilsi Kolledži ja Riia Tehnikakolledži õpetajate ja õpilaste poolt, oli tegemist väga eduka projektiga.

33 ärijuhti ja valitsusametnikku Ventspilsist ja ümberkaudsetest piirkondadest võttis osa interaktiivsest äriseminarist, mille korraldasid Vabatahtlikud John Ross, David Kreichelt ja Randy Scheid ning Venspilsi kohaliku omavalitsuse spetsialistid. Seminari teemadeks olid: võtmeküsimused 21. sajandi äritegevuses, turustamise põhimõtted, äriideede ellurakendamine, professionaalsed ootused ettevõtluses, suhete loomine ja majanduslik koostöö. Teoreetilised õppused vaheldusid praktilistega, kus samuti käsitleti äri ja turustamise aluseid.

Väljaõppe lõppedes loodi ja registreeriti Venspilsi piirkondlik äriühing "Brugis", mille eesmärgiks oli näidata ühiskonna soosivat suhtumist ettevõtlusesse ja ettevõtjatesse. Äriühing jääb edaspidigi koordineerima üritusi ja ressursse selleks, et ettevõtlust arendada. Ühingu liikmed toetavad üksteist kõigis regionaalsetes äriettevõtmistes.
"Busines-to-Business Directory", milles on 60 ärikontakti koos nende ettevõtete kirjeldustega, koostati, avaldati ja jaotati ühingu liikmetele. Väljaandest saab teatmeteos ärisuhete loomisel.

Aidati luua Ärinõustamis- ja NGO Keskusi Riias, Rezeknes, Daugavpilsis, Valmieras, Liepajas, Jekabpilsis, Ventspilsis ja Salduses ning Äriinfo ja Koordineerimiskeskust Livanis.

Turisminduses aitasid Vabatahtlikud selles teenindusharus töötavate inimeste vahel suhteid luua, seda ka regionaalsete ja kohalike valitsuste tasemel. Aidati luua Talsi Turismiinfokeskus, kusjuures toetust saadi EBDP fondist. Aidati kaasa Hotelli ja Turismiinfokeskuse loomisele Mazsalacas, edendati Preili, Dagda ja Kraslava projekte, mis tegelesid reisipakettide ettevalmistamisega ja piirkonnas turismi edendamisega. Vabatahtlikud kontakteerusid ka välismaiste pressiesindajatega, et Läti turismi edendada.

Vabatahtlikud koostasid turismi edendamiseks jaotusmaterjale. Siia kuulusid brošüürid, mis hõlmasid Läti ida, lääne ja lõuna piirkonda. Tehti kaastööd ka sellistele väljaannetele nagu "Latvia Hotel Guide", "Latvia Travel Agent's Manual", 20-leheküljeline "Tourism Marketing Brochure '97".

Vabatahtlikud koostasid suure hulga õppematerjale, mis puudutasid ettevõtteid, kuna siis kui Rahukorpus Lätisse saabus oli ettevõtjate ja NGO-de tarvis väga vähe trükiseid saadaval. Vabatahtlikud koostasid ja avaldasid alljärgnevad väljaanded:

"Guide to Marketing",
"A Farmer's Guide to Business Decision Making",
"How to Develop Business Plans",
"Farm Management Guide",
"Credit from a Banker's Perpective",
"Farm Business Management Education Project",
"Investment Guide to Kurzeme and Zemgale Regions",
"Nine Steps – A Short Guide to Organizing Charity Events",
"Funders in Latvia",
"Proposal Writing Handbook for NGOs".

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Julia Harlan, 4. grupi SED Vabatahtlik Ventspilsis ja Esimese Äriinkubaatoris Lätis

Kuigi Julia oli suunatud mujale, sõitis ta sageli 100 km. Kaugusele Liepajasse. Ta aitas Liepaja Ettevõtluse Tugikeskusel Liepaja Äriinkubaatorit avada. Inkubaator oli esimene omataoline Baltikumis ja toetas kaheksat kuni kümmet väikest ka keskmist äriettevõtet.

Rahukorpus toetas rahaliselt inkubaatori teostatavusuuringuid ja oli Liepaja Ettevõtluse Tugikeskuse Direktori üks sponsoritest, kui too võttis osa USA Äriinkubaatorite Ühingu iga-aastasest konverentsist. Ülalnimetatud uuringud tõid välja strateegilise planeerimise ja eelarvekoostamise probleemid (ja lahendused). Nad osutasid ka vajadusele suunata mõned väikeettevõtted inkubaatori egiidi alla. Rahukorpus toetas seda projekti rohkem kui 15 000 dollariga, kuhu kuulusid kohalikud kulud ja spetsialistide kulutused ning teostatavusuuring.

Julia Harlan aitas inkubaatori spetsialiste hilisemal eelarve ümbervaatamisel. Liepaja Ettevõtluse Tugikeskuse jaoks oli eelarve ümbervaatamine pidev töö – seda tehti neli korda aastas, et positiivset bilanssi saavutada. See projekt näitab selgesti, kuidas Vabatahtlik ja Ettevõtluse Tugikeskuse inimesed, linnavalitsuse esindajad ja ärimehed koos suudavad pikaajalist koostööd arendada.

Vabatahtlikud koostasid ka brošüüre ja muid materjale, milles kirjeldasid oma teenistuskoha majanduslikku ja/ või turismipotentsiaali, näiteks "Cesis Regional Economic Development Report", "Marketing Brochure for Riga School and Crafts","Kuldiga Tourism Promotion", põllumajandustoodete turustamise brošüür Bauska põllumajandustöötajatele, kolm raamatupidamise käsiraamatut Valmiera UAC-le, Läti ärijuhtidele ja raamatupidajatele ning linnainfo juhte Ogre, Cesise ja teiste linnade kohta.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Ludza Perekeskuse loomine: Sally Laviolette, 9. grupi SED Vabatahtlik Ludzas

Koostöös Ludza Punase Ristiga esitas vabatahtlik Sally Laviolette EU PHARE-le toetusetaotluse perekeskuse loomiseks Ludzas. Raha eraldati ning Ludza sai 130 000 eurot projekti ellurakendamiseks. Projekti kohalikeks partneriteks olid linnavalitsus, politseiosakond, haigla, laste- ja noortekeskus ning koolid. Need annavad projektile inimressursid. Siia ressursside hulka kuuluvad arstid, psühholoogid, õpetajad, sotsiaaltöötajad ja keskuse koordinaator. Töötatakse madala sissetulekuga peredega, tänavalastega, orbudega, probleemsete lastega, puuetega lastega, üksikemadega, suurte peredega ja teiste Ludza marginaalgruppidega.

Selle kompleksse projekti kokkupanemise juures õnnestus Sallyl tublisti aidata noort keskuse koordinaatorit inglise keele oskuse parandamisel, klienditeenindusoskustes, juhtimis- ja organiseerimisoskustes ning muuta ta erialaselt enesekindlamaks.

Talsi piirkonna omavalitsusele koostati geograafiline infosüsteem (GIS), et piirkonna juhtidel oleks kergem leida ja arendada võimalusi piirkonna majandusliku arendamise planeerimiseks. Vabatahtlikele anti toetusi ka selleks, et täiendada materjale Piirkondlikus Õppekeskuses ning et luua Riia Börsile raamatukogu.

Noorte ettevõtlusalaste oskuste arendamine oli SED/NGO Vabatahtlike tähtsamaid eesmärke. Vabatahtlikud tegid koostööd Junior Achievement'i majandusprogrammidega ja viisid neid ellu paljudes Läti piirkondades kaasa arvatud Lielvarde, Rezekne, Ogre, Kuldiga, Jelgava, Daugavpils ja teised keskkoolid. Vabatahtlikud andsid õpilastele ja õpetajatele teavet JA programmide kohta ja rääkisid õpetamismetoodikast. Samuti aitasid nad JA personali JA majandusõppe arvutimängu MESE (juhtimine ja majandus) tõlkimise ja levitamisega 13 – 15 Läti keskkoolile. Preilis viidi EBDP toetusel läbi projekt, mis aitas kolmel kohalikul koolil inglise-, läti- ja venekeelseid raamatuid ja arvuti tarkvara soetada, et õpilaste majandusharidust parandada.

NGO-de arendamine oli vabatahtlike erilise tähelepanu keskmes. Tegeldi peamiselt fondikogumisega. Rahukorpuse personal õpetas Vabatahtlikele ja nende partneritele mitmel korral seminaride käigus projektide koostamist ja juhtimist. Kasutades Rahukorpuse peakorteri poolt väljatöötatud ja kohalikele oludele keeleliselt ja sisuliselt kohandatud materjale, õpetati, kuidas projekte kokku panna, kuid samuti ka analoogilisi seminare oma organisatsioonides läbi viima.

NGO-de jaoks oli fondikogumine esmajärgulise tähtsusega ning Vabatahtlikel õnnestus mitme toetustaotluse kaudu raha saada. NGO sektor sõltus aga välisfinantseeringust ning üleminekuaja hilisematel aastatel oli sellist finantseerimist üha vähem. Vabatahtlikud hakkasid nüüd otsima võimalusi kohalikest allikatest toetust saada.

Kasutades SPA finantseeringut, korraldasid 8 Vabatahtlikku ja 8 NGO-d koolituse 21-le inimeselt Tukumsist, Aluksnest, Dandavast, Ruijenast, Mazsalast ja Preilist. Pealkirja all "Heategevuslik koolitussündmus: Hoiakute muutmine toetustesse Läti maapiirkondades", vaagiti koolituse käigus seda, kuidas NGO-d suudavad kohalikku filantroopiat edendada, spetsiaalseid üritusi korraldada ja Läti suurettevõtete huvi äratada. Koolitusprogramm kulmineerus eraldi fondikogumis sündmusega kuhu kutsuti 170 potentsiaalset kohalikku annetajat, et nood vaataksid üle NGO-de poolt ettevalmistatud materjalide väljapanekud, kuhu kuulusid ka organisatsioonide eesmärkide kirjeldused, tooted, teenused ja mõned oksjonile saadetud esemed. Üritusel koguti 2200 latti (umbes 3800 dollarit), mis jaotati osavõtnud NGO-de vahel.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Erik Markovs, 8. grupi NGO Vabatahtlik Aluksnes

Erik oli üks kolmest konsultandist, kes Aluksne NGO tugikeskuses töötas. Tema tööülesanneteks oli seminaride korraldamine NGO-dele järgmistel teemadel: projekti koostamine ja juhtimine, juhtkonna toolitus, finantsjuhtimine ja strateegiline planeerimine. Koos kahe teise Rahukorpuse Vabatahtlikuga korraldas Erik erinevates Läti linnades15 projekti koostamise ja juhtimise seminari, millest võttis osa kokku umbes 450 inimest.

Üks tema rolle oli uurida rahvusvahelise finantseerimise võimalusi, anda konsultatsioone projektitoetusavalduste rahuldamise küsimustes ja erinevate NGO-de hindamine. Erikul õnnestus Aluksne NGO tugikeskusele saada üle 15 000 dollari ning kaudselt temapoolsete konsultatsioonide kaudu said ta NGO kliendid rohkem kui 100 000 dollarit.

Erik seadis sisse kord kuus ilmuva "Infolehe", mida jaotatakse enam kui 60 organisatsioonile kogu riigis kaasa arvatud teised NGO tugikeskused, valitsusasutused, fondide esindajad, ja NGO kliendid. "Infolehel" on informatsiooni finantseerimisvõimaluste ja õppimisvõimaluste kohta, võimalike rahvusvaheliste partnerite ja teiste NGO-dega seotud probleemide kohta.

Üks Eriku teenistuse kõrghetki oli sellise projekti initsieerimine, rahastamine ja läbiviimine, mille eesmärgiks oli 15-ne maal paikneva NGO ametniku koolitus. Projekti toetas rahaliselt USA saatkonna infoteenistuse osakond ning selle raames toimus kuus koolitust, millest igaühel osales 30 osavõtjat ning millele järgnes kontroll oskuste omandamise kohta. Teine Eriku projekt oli seotud maal elavate naiste majanduslike võimalustega. Koos Aluksne Väikeettevõtete Tugikeskusega, korraldas Erik kolmepäevase seminari klienditeenindusoskuste õpetamiseks. Seminarist osavõtjad olid töötud maanaised, kes tahtsid end teenindussfääris töö leidmise tarvis koolitada. Seminarist võttis osa 120 inimest.

Administratsioon

Rahukorpuse programmi juhiti Riia peakontorist, mis avati 1992.a. märtsis. Baltikumi direktor, haridusprogrammi, SED programmi ja administratsiooni tegevdirektorid, programmi ja väljaõppe juht, meditsiinijuht ning kolme maa koordinaatorid töötasid samuti selles kontoris. 1993.a. võeti tööle lätist pärit SED ja TEFL programmi juhid. 1994.a. kontor laienes õppevarakeskuse võrra, mis aitas Vabatahtlikel oma tehnilisi vajadusi paremini lahendada. Läti keele koordinaator, kes alates 1992. aastast poole kohaga tööle oli võetud, sai alates 1995. aastast täiskoha.

Rahukorpuse programmi lõppedes jaotati õppevarakeskuse materjalid 17 organisatsiooni ja ettevõtte vahel:

1. Panganduse Ülikool
2. Äri ja Juhtimise Kõrgkool
3. Laste Keskkonnakool

4. Majanduse ja Kultuuri Ülikool
5. Selija NGO Keskus
6. Salduse Piirkonnanõukogu
7. Dobele Täiskasvanute Õppe- ja Infokeskus
8. NGO Keskus
9. Läti Kultuuri ja Majanduse Akadeemia
10. Läti Ülikooli Majandusteaduskond
11. Läti Keele kui Teise Keele Õpetajate Assotsiatsioon
12. Mazsalaca inglise keele õpetajate õppevarakeskus
13. Vidzeme Ülikooli kolledži raamatukogu
14. Daugavpilsi Pedagoogikaülikool
15. Läti Ülikooli Pedagoogika ja Psühholoogia teaduskond
16. Liepaja Pedagoogikaakadeemia
17. Läti Inglise Keele Õpetajate Ühing

RAHULORPUSE VABATAHTLIKE LÄHETUSKOHAD EESTIS AASTATEL 1992-2002

Eesti

Programmi arendamine

Eestis taastati iseseisvus 1991.a. Riik hakkas üle minema käsumajanduselt vabaturu süsteemile ja võimu detsentraliseerimisele. Üheks selle protsessi osaks oli suurte riiklike ettevõtete ja majandite erastamine, millele võis järgneda maapiirkondade tööpuuduse kiire suurenemine ja põllumajandustoodangu vähenemine. Et selle probleemiga toime tulla hakati Eesti maapiirkondade arendamiseks alternatiivseid majandusstrateegiaid otsima. Siia kuulus ka ettevõtluse arendamine nii kaubanduslikus kui põllumajandusäris. Eesti valitsus asus toetama kohalike omavalitsuste majanduse arengukavasid, et eraettevõtlust edendada. Väikeettevõtluse mahu suurendamist takistas aga kohaliku äriteabe puudumine.

Pealegi soovis riik taastada oma kohta lääneriikide hulgas, kuhu kuuluks ka ligipääs äriteabele, maailmaturule, teadusele ja tehnikale. Inglise keele puudulik oskus takistas neid püüdlusi ja takistas seega arengut. Riigis tekkis olukord, kus inglise keele õpetust nõuti igal elualal ja igal haridusastmel. Seega vajas riik inglise keele õpetajaid ning ka haridusasutusi, kus koolitataks ning pakutaks täiendõpet.

Riikidevahelise kokkuleppe USA ja Eesti Vabariigi vahel kirjutasid 1992 .a. 6. veebruaril alla USA asepresident Dan Quayle ja Eesti Vabariigi peaminister Tiit Vähi. Rahukorpuse ülesandeks sai inglise keele oskuse tõstmine vabariigis ja väikeettevõtluse arendamine turumajanduse tingimustes.

Nii nagu Lätis ja Leedus oli ka Eestis SED programmil raske algus. Algselt planeeriti, et programm keskenduks põhiliselt põllumajandusliku äri nõustamisele.1992.a. alguses, kui Rahukorpuse Eesti missiooni siin alles planeeriti, oli ettevalmistamisel seadus, mis oleks loonud Põllumajandusnõustamise Teenistuse. Kui esimene Vabatahtlike grupp 1992.a. suvel parajasti väljaõpet oli saamas, loobuti Teenistuse loomise mõttest, kuna valitsus vahetus. Ning kui Vabatahtlikud oma töökohtadele asusid, polnud enam valitsusstruktuuri, mille all töötada. Rahukorpus püüdis kaasata kohalikke omavalitsusi ja see ka mõningal määral õnnestus. Kuid üldjoontes jäi Rahukorpuse roll kohaliku omavalitsuse tasemel puuduliku selgitustöö tõttu arusaamatuks ning oskamata Vabatahtlike abi rakendada, pidid viimased endale sageli ise tegevusvaldkonna leidma. Samuti nagu Lätis, oli siin laialt levinud arvamus, et tulevased Vabatahtlikud on võimelised Eesti põllumajandust reformima. Vabatahtlike tegevuse esialgne edu sõltus suurel määral sellest, kuivõrd kohalike omavalitsuste juhid suutsid reklaamida Vabatahtlike erilisi ärialaseid oskusi.

Administratiivne ajagraafik

- 6. veebruaril 1992.a. kirjutatakse alla riikidevaheline kokkulepe USA asepresident Dan Quayle ja Eesti Vabariigi peaministri Tiit Vähi poolt.
- 1992.a. juunis saabuvad esimesed Vabatahtlikud.
- 1992.a. lõpul avatakse Rahukorpuse Tallinna kontor.
- 27. aprillil 1993.a. kirjutatakse alla teineteisemõistmise memorandumile USA Rahukorpuse (Baltikumi direktor Dagnija Kreslins) ja Eest Vabariigi Hariduse ja Kultuuriministri (Paul-Eerik Rummo) vahel.
- 14. juunil 1993.a. kirjutatakse alla teineteisemõistmise memorandumile USA Rahukorpuse (Baltikumi direktor Dagnija Kreslins) ja Riigikantselei kohaliku omavalitsuse ja regionaalse arengu osakonna (osakonnajuhataja Rait Roosve) vahel.
- 1993.a. detsembris alustab SED programm koostööd Siseministeeriumi regionaalse arengu osakonnaga.
- 1997.a. lisatakse SED programmile ka töö NGO-dega.
- 30. augustil 2002.a. Rahukorpuse Eesti programm lõpetatakse.

1992. aasta demokratiseerumisprotsessi käigus toimusid Eesti valitsuses sagedased administratiivmuutused, mis puudutasid ka Rahukorpust. Rahukorpuse programm läks sageli üle

ühe ametniku pädevusest teise, ning ükski neist isikutest ei püsinud võimul piisavalt kaua selleks, et tegelda programmi alustamisega seotud problemaatikaga.

Tegeledes koostööpartnerite otsimisega, tuli Vabatahtlikel endil mitmesuguste ülesannetega toime tulla. Esimese kuue kuu jooksu tegeldi peamiselt ärialaste ülesannetega, kuid vajaduste hindamisprotsessis tegeldi ka kogukonna arendusprobleemidega, otsiti sihtturge ja veendi kohalikke omavalitsusi ettevõtjatele lühi- ja pikaajalisi toetussüsteeme sisse seadma.

Nendel põhjusel lükati teise SED grupi riiki saabumine (planeeritud tulekuaeg – 1993) aasta võrra edasi. Oli vaja kindlamat toetusstruktuuri ja otsest ettevõtete sponsoreerimissüsteemi, mis teostus alles 9 kuud peale Vabatahtlike teenistuse algust. 1993.a. siirdus pädevus Eesti kohaliku omavalitsuse ja maa-arengu osakonnalt Siseministeeriumi regionaalse arengu osakonnale. Sellest hetkest peale suunati Vabatahtlikud otse piirkonna majandusarendamise üksustesse ning nad tegelesid infoosakondade ja ärinõustamisüksuste loomisega kohalikus omavalitsuses eneses.

SED programmis tehti Eesti tsiviilühiskonna struktuuri kujunemisega seoses veel üks muudatus. Tulenevalt mittetulundusühingute kiirest arengust Eestis, hakkas Rahukorpus 1997.a. Eestisse tooma NGO Vabatahtlikke, et nad toetaksid valitsusväliste organisatsioonide juhtimist ja arendamist.

Rahukorpuse teenistuse alustuskonverentsil (ESC) koos USA suursaadiku Melissa Wellsiga (paremalt teine) 1998.a.

Vabatahtlike ülesanded

Esmased kohustused

Rahukorpuse Vabatahtlikke taotlesid endale ettevõtted ja koolid ning nendes asutustes töötamine oligi Vabatahtlike esmaseks esmaseks ülesandeks. Rahukorpuse Vabatahtlikud teenisid 64 Eesti linnas ja 128 kohalikus organisatsioonis: keskkoolis, ülikoolis, õppekeskuses, NGO-s, ärinõustamiskeskuses ja turismiinfokeskuses ning ka linna- ja maavalitsuses. Vabatahtlikud töötasid kõigis viieteistkümnes maakonnas.

Rahukorpus suunas Vabatahtlikke põhimõtteliselt nii paljudesse erinevatesse kogukondadesse kui võimalik, valides eelkõige väiksemaid linnu ja külasid. Mainitud 64 linnas 78% oli elanikearv väiksem kui 10 000. Mõnes organisatsioonis oli järjestikku mitu vabatahtlikku, kuna neis jätkusid või loodi uued projektid, mis nõudsid Vabatahtlike osalemist, või siis oli tegemist katusorganisatsiooniga, kus Vabatahtlikud teenindasid suurt hulka kliente ning abistasid ka teisi Vabatahtlikke riigis. Lisaks sellele püüdis Rahukorpus aidata Eestimaa äralõigatumaid piirkondi ja vene keelt kõnelevaid piirkondi, kus ressurssidele juurdepääs keerulisem oli.

Esimene 22-liikmeline Vabatahtlike rühm saabus 1992.a. suvel ja tegi läbi 11-nädalase intensiivse väljaõppe. Sel aastal andis vande 21 TEFL ja 9 SED Vabatahtlikku, kes järgmiseks kaheks aastaks Eestis tööle asusid. Igal järgmisel aastal saabus Vabatahtlike perre uus grupp. Kokku töötas Eestis 9 ameeriklaste gruppi, kokku 163 Vabatahtlikku. Eelpool mainitud põhjustel ei olnud SED Vabatahtlike 2. gruppi 1993.a. Ühtekokku oli Eestis aastatel 1992 – 2002 40 SED, 15 NGO, 100 TEFL ja 8 õpetajate koolitajast Vabatahtlikku.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Gulliver Branson, 7. grupi TEFL Vabatahtlik Rakveres

Gulliver töötas õpetajate koolitajana ja inglise keele metoodikuna Rakvere Keeltekeskuses ning õpetas inglise keelt enam kui 200 õpilasele Rakvere tehnikakoolis.

Gulliver oli rõõmuga valmis ka väljaspool oma eriala – inglise kelle õpetamist – töötama. Ta aitas organiseerida iga- aastast Vinni Noortefoorumit 2000. ja 2001. aastal ja Kauksi inglise ärikeele laagrit 2000.a. olles ise mõlemal ka inglise keele õpetaja. Mõlema laagri eesmärk oli soodustada Eesti-Vene integratsiooni, edendada mitmekultuurilisuse mõistmist ja austamist ning vaadelda noorteprobleeme, samal ajal ka õpilaste inglise keele oskusi parandades. Tal õnnestus muretseda ka üle 1500 raamatu nii Eestist kui välismaalt, mis jaotati 12 haridusasutusele ja kooli raamatukogule kogu riigis.

Pikendanud oma siinviibimist aasta võrra, aitas ta kolmandal aastal luua Lääne-Virumaa Info- ja Tehnokeskust. See on õpivara ja õppekeskus, mis mõeldud õpilastele, õpetajatele ja teistele kogukonna liikmetele abiks arvutite ja infotehnoloogia õppimiseks. Koos kolleegidega õnnestus Gulliveril muretseda selle projekti jaoks ligi 100 000 dollarit.

Kasutades Rahukorpuse SPA, EBD ja teiste rahvusvaheliste ja kohalike fondide toetust aitasid TEFL Vabatahtlikud avada keelekeskused Türil, Valgas ja Lääne-Virumaal. Keskustesse koguti raamatuid, ajakirju, ajalehti, tunnikavu ja õppekavu, internetiühendusega arvuteid, audio-visuaalset materjali, videoid ja muid materjale ning nad on avatud kõigile kohalikele elanikele.

Lisaprojektid

Kõiki Rahukorpuse Vabatahtlikke loetakse "postil olevaks" 24 tundi päevas, seitse päeva nädalas. Kodust ja perest eemal olles saavad nad end sajaprotsendiliselt teenistusele pühendada. Lisaks oma esmasele õpetaja- või ärinõustajatööle, teostasid Vabatahtlikud mitmeid lisaprojekte, mille raames abistati kogukondi nende eesmärkide saavutamisel. Vabatahtlikel oli nn. "kogukonnaga suhtlemise päev", mis põhitööandjaga kokkulepitult andis nädalas korra vabatahtlikele võimaluse tegeleda lisaprojektidega ning tihedamalt suhelda teiste kogukonnaliikmetega. Projektid kasvasid välja ühelt poolt Vabatahtliku enda huvidest ja teiselt poolt kohalikest vajadustest. Nende osakaal oli kahtlemata sama suur kui esmastel kohustustel ja käesolev aruanne suudab kajastada neist saavutustest vaid osa.

Lisaprojektide raames TEFL ja SED/NGO Vabatahtlike töö piirid sageli ähmastusid. Peaaegu kõik SED/NGO Vabatahtlikud õpetasid täiskasvanutele äriotstarbelist inglise keelt keeleklubides ja õhtustel kursustel ja peaaegu kõik TEFL Vabatahtlikud aitasid ettevõtteid, kirjutades projektitaotlusi, koostades reklaamlehti ja muid dokumente, mida oli vaja inglise keeles kirjutada. Paljud vabatahtlikud õpetasid oma kogukonnas arvutiõpetust, seda nii tavalise tekstitöötluse kui ka veebilehekülgede koostamise tasemel.

Lisaprojektid keskendusid tavaliselt keskkonnaprobleemidele, HIV/AIDS- probleemi teadvustamisele, soorollide uurimisele, spordile ja noorte riskirühmadele. Eriti tegeldi noorte arendamisega ning piirkondadevahelise ja rahvusvahelise koostöö edendamisega, õpetajate ja teiste erialatöötajate erialase täiendamisega.

Käitluskampaania Vändras. 1997.a.

Organiseeriti suvelaagreid mitmetel erinevatel teemadel. Kuna kõik toimus inglise keeles, oli osavõtjatel siin hea

võimalus oma keeleoskust aruteludel ja meelelahutuses praktiseerida. Kaasati nii eesti kui vene kogukondade esindajaid, et soodustada teineteise kultuurilist mõistmist. Käesolevas aruandes on juttu kolmest sellisest laagrist.

Põlva Demokraatlik Noortefoorum ja Vinni Noortefoorum, millest kokku võttis osa üle 300 noore, korraldati koostöös teiste organisatsioonidega ning need pakkusid õpilastele võimaluse võtta osa demokraatiat edendavatest üritustest, aktiivselt aktuaalseid ühiskonnaprobleeme lahendada ning luua koostöövõrgustik, õpilaste, õpetajate ja kohalike omavalitsuste vahel.

Kirde-Eesti Õpilaste Inglise Ärikeele Laager oli praktilise ettevõtluse ja inglise keelse sisuga programm, mis haaras eesti ja vene noori Eestimaa põhja- ja idaosast ja mille organiseerisid SED ja TEFL Vabatahtlikud. Igal aastal sai umbes 100 noort teadmisi äritegevusest maailmas. Samas õpiti suhtlemist, rühmatööd ja sõbralike suhete arendamist erinevate rahvusgruppide vahel.

Põlva noortefoorum 1999.a.

Suvelaagreid ja põhitegevuse raames korraldatud eriprojekte finantseeris rida rahvusvahelisi sponsoreid, valitsusi ja fonde. Ainüüksi SPA ja EBDP annetasid nende ürituste toetuseks ligikaudu 255 743 dollarit. Samuti olid Euroopa fondid ja kohalikud sponsorid varmad Vabatahtlike projektidele aega ja vahendeid eraldama.

Suuremad saavutused

Oskuste edastajatena olid kõik Vabatahtlikud omamoodi õpetajad, sõltumata projekti iseloomust. Saabuti sellisel ajajärgul Eesti ajaloos, kui nii inglise keele õpetamiseks kui ka ettevõtluse arendamiseks oli riigis väga vähe ressursse. Sellest tulenevalt koostati koolide ja äriettevõtete jaoks suur hulk õppematerjale – ainekavasid, tunnikonspekte, mänge, abimaterjale eksamiks valmistujale, keelekassette ja lugemismaterjale. Aidati luua õppevarakeskusi, raamatukogusid, ärikeskusi, NGO keskusi ja noortekeskusi. Teadmiste ja efektiivsuse suurendamise eesmärgil juurutati ettevõtlusspetsialistide NGO-de, õpetajate ja kohalike omavalitsuste vahelise koostöö arendamise ideed. Edendati õpetajate erialase täiendamise põhimõtet ning aidati huvilistel eriti algklasside ja vene keele õpetajatel inglise keele õpetamisele ümber kvalifitseeruda. Õpetati projekti koostamise ja juhtimise aluseid ning

Projekti koostamise ja juhtimise (PDM) seminar Tallinnas 1998.a.

fondikogumist. Edukas koostöös rahvusvaheliste sponsortega tõid vabatahtlikud arenevasse Eestise miljoneid dollareid.

Inglise keele õpetamine

Algselt oli inglise keele õpetamise projekti eesmärgiks parandada Eesti keskkooliõpilaste (10.–12. klass) inglise keele oskusi, et paremini toime tulla kaasaegses haridus- ja infosüsteemis. Lisaks loodeti, et kohalike inglise keele õpetajatega kõrvuti tööd tehes, on Vabatahtlikel võimalik tutvustada neile uuemaid kommunikatiivse keeleõppe meetodeid.

Alates 1992.a. on inglise keelt Eestis õpetanud 108 Vabatahtlikku, kellest 8 olid õpetajate koolitajad. Neist 29 töötas keskkoolis, 33 gümnaasiumis, 2 põhikoolis, 2 kolledžis ja 6 töötas tehnikumis ja õpetajate koolituskeskuses. Vabatahtlikud õpetasid 23 842 last 3.–12. klassini, 1631 õpetajat ja 5144 täiskasvanut. Tavaliselt õpetati oma koolis neljal päeval nädalas. Viies päev kulus kogukonnaga suhtlemiseks, kas õpetamiseks või mingi muu projektiga tegeldes, mis oli seotud õpilaste, õpetajate, teiste kogukonnaliikmete või õppematerjalide koostamisega. Vabatahtlike poolt nende kogukonnaprojektide raames koostatud raamatutest ja lisamaterjalidest on kasu saanud umbes 200 õppeasutust Eestis.

Vabatahtlikud andsid 16 – 22 tundi nädalas ning pühendasid ka peale tunde palju aega õpilaste keeleoskuse parandadamisele. Mitmesuguste tunni- ja klassiväliste ürituste kaudu muutus õpilaste keeleoskus palju kindlamaks.

Üheks põhiülesandeks oli õpilaste riigieksamiks ettevalmistamine. Organiseeriti spetsiaalseid tunde, kus lisaks lugemis- ja grammatika harjutustele praktiseeriti ka intervjueeritava rollis olemist. Samuti tuli pajudel Vabatahtlikel aidata õpilasi TOEFL eksami (välismaa ülikoolidesse kandideerimisel vajalik eksam) ettevalmistuses.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Denise Salas, 3. grupi TEFL Vabatahtlik Kuressaares

Denise Salas oli esimene mitte-eestlane, kes sai austava "Aasta õpetaja" nimetuse. See tiitel antakse vaid vähestele Eesti õpetajatele. Denise töötas õpetajana mandrist äralõigatud Saaremaal, mis tähendas seda, et tal polnud sageli võimalik mandrile reisida ja sealt materjale ja varustust saada, nagu teistel Vabatahtlikel. Seetõttu oli loomingulisusel ja leidlikkusel tema keeltetundides ülitähtis roll. Oma uuenduslikku metoodikat ka teistele õpetades organiseeris Denise inglise keele klubisid, täiskasvanute kursusi, pidusid ning õpetajate konverentse ning töötas koos turismiameti, inglise keele õpetajate keskuse ja Briti Nõukoguga. Ta tuli toime ka selliste ürituste koordineerimisega, mis tõid õpilasi ja õpetajaid kohale üle terve Eesti.

Vabatahtlikud suurendasid õpilaste õpikogemust inglise keele võistluste ja olümpiaadide kaudu. Selliste ürituste käigus said õpilased oma teadmisi ja oskusi näidata ning oma enesekindlust suurendada. Viidi läbi väitlusi, et kriitilise mõtlemise oskust parandada, tegeldi näitemänguga, kureeriti õpilaslehti ja inglise keele klubisid ning tegeldi suure hulga muude klassiväliste ürituste, et õpilaste inglisekeelset kõneoskust parandada. Vabatahtlikud algatasid ja organiseerisid mitmeid õpilasvahetusprogramme Baltikumis, Ida-Euroopas ja USA-s. Näiteks korraldati korvpallimeeskondade vahetus Ameerikaga, millest võttis osa 13 õpilast ja 2 treenerit viiest Eesti ja Ameerika koolist. See vahetusprojekt on muutunud iga-aastaseks traditsiooniks.

Vabatahtlikud tegid aktiivset koostööd nii oma kooli õpetajatega kui ka kogukonna teiste koolide ja õppeasutuste töötajatega. Külastati oma piirkonna koole, anti lahtisi tunde nii õpilastele kui ka õpetajatele. Eesti õpetajad said juurde uusi ideid ja õpetamistehnikat Vabatahtlike poolt rakendatavast õpilasekesksest metoodikast. Vabatahtlikud õppisid kohalikelt õpetajatelt grammatika õpetamise metoodikat ja ning tunnis korra tagamist.

Vabatahtlikud võtsid aktiivselt osa LIP (Language Improvement Program) programmi tööst nii eestikeelsetes kui ka venekeelsetes piirkondades, tegeledes õpetajate keeletaseme tõstmisega. Näiteks koostöös Pärnu Õpetajakoolituskeskusega aitasid Vabatahtlikud läbi viia LIP konverentsi inglise keele õpetajatele ning samuti pikemaajalisi kursusi "Practice Your English".

Vabatahtlikud ja nende partnerid organiseerisid enesetäiendamiskursusi (PDP) kvalifitseeritud õpetajatele Tallinnast, Kohtla-Järvelt, Sillamäelt ja Narvast. Aidati ka vene keele ja teiste ainete õpetajate ümberõppe programmi läbiviimisel. Selle tulemusel said mitmed õpetajad 3.– 6. klassi inglise keele õpetaja kvalifikatsiooni.

Vabatahtlikud võtsid osa Eesti Inglise Keele Õpetajate Ühingu (EATE) aastakonverentsidest ja piirkondlikest inglise keele õpetajate konverentsidest ja seminaridest ning tegid seal ettekandeid kultuuri, metoodika ja keele teemadel. Ettekanded puudutasid esseekirjutamist, võõrkeelt emakeelena kasutava inimese olemasolu paremat rakendamist, muusika kasutamist, inglisekeelseid ajalehti, võõrkeelemänge ja paljusid teisi teemasid.

Veel enam, paljud Vabatahtlikud olid abiks inglise keele riigieksami materjalide koostamisel läbi viimiel ja tulemuste hindamisel. Lisaks aidati inglise keele ainesektsioonidel ainekavasid koostada.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Carleen Talty, 6. grupi TEFL Vabatahtlik Kuressaares

Carleen osales aktiivselt täiendõppe korraldamisel ja koostas hulgaliselt materjale, mida jagas teiste maakoolidega oma saarel. Õhtuti korraldas ta inglise keele klubi üritusi, et õpilaste kõneoskust parandada. Suviti oli ta abiks oma kooli inglise keele laagri koordineerimisel, samal ajal venekeelsele koolile õppematerjale koostades. Mainitud laagrid muutusid iga-aastaseks nädalapikkuseks kultuurisündmuseks. Nendest laagritest saadi ka idee hakata korraldama õpilastevahetust Eesti ja Ameerika õpilastega.

Ükeks Carleeni Rahukorpuse teenistuse kõrgpunktiks kujunes võimalus tutvustada oma õpilastele teisi kultuure. 1999.a. detsembris korraldas ta 15-päevase poiste korvpallimeeskondade vahetuse USA-ga — Saaremaa poiste korvpallimeeskond sõitis võistlema Ameerika meeskondadega North Carolinas. Üritust saatis suur edu ja sellest tiivustatuna korraldas Carleen järgmisel suvel (2000) tüdrukute-juhtide vahetusprogrammi. Koostöös Rotary International'iga aitas Carleen kummagi maa tüdrukutel veeta kuu partnerriigis, kus võeti osa juhioskuste arendamise üritustest.

2000.a. juunis nimetas Saaremaa Ühisgümnaasium Carleeni tänutäheks oma kooli auvilistlaseks. Ta oli esimene mitte-eestlane, keda niiviisi meeles peeti.

Väikeettevõtete/ NGO-de arendamine

Programmi eesmärgiks oli suurendada väikeettevõtete efektiivsust Eesti maapiirkondades, andes olemasolevatele ja tulevastele ettevõtjatele selliseid ärioskusi, mis aitaksid neil turumajanduse tingimustes kasumilikult tegutseda. See programm moodustas ühe osa Eesti valitsuse poolt kavandatud laiemast kavatsusest ohjeldada tööpuudust väikeettevõtete edendamise kaudu. Seega oli programmi esialgne eesmärk suurendada Eesti maapiirkondades inimeste hulka, kes tunneksid ettevõtluse põhitõdesid – raamatupidamist, planeerimist, turustamist – samuti ettevõtte kapitaliseerimist, oskaksid leida tooraineallikaid ja potentsiaalset turgu. Mida rohkem programm arenes, seda rohkem hakkasid SED Vabatahtlikud tegelema ka NGO-de arendamisega. 1996.a. muudeti programmi nii, et see hõlmaks ka NGO-de organisatsioonilise efektiivsuse tõstmist ja juhtimise parandamist.

Riigis töötas 40 SED ja 15 NGO Vabatahtlikku, kes 1992. – 2002.a. teenisid 30 kogukonnas. SED/NGO Vabatahtlikud suunati 10 maakonna-, 6 valla- ja 7 linnavalitsuse juurde, 10 ärikeskuse ja nõustamiskeskuse juurde, 2 piirkonna arenduskeskusesse, Junior Achievement-isse, Inimõiguste Instituuti, Turismiinfokeskusesse ja Eesti Rahvusliku Turismi Ametisse, Balti Väikekapitali Fondi juurde ja 10 NGO-sse. Vabatahtlikud suunati just sellele tööle, milleks neil kõige parem ettevalmistus oli.

Rahukorpuse SED/NGO programm andis abi 6394 ettevõtjale, õpetades neile ettevõtluse põhialuseid. 3290 Eesti maaelanikule tutvustati võimalusi, kuidas kasutada tooraineallikaid ja turgu. Õpetati 2836 kohalikku elanikku efektiivselt Eestis NGO-sid organiseerima ja juhtima.

Tavalisimaks igapäevaseks SED/NGO Vabatahtliku tööks oli klientide nõustamine ärialal. Ettevõtjaid aidati äri, strateegia ja turundusplaanide koostamisel, investeerimisvõimaluste leidmisel, võimalike investorite/ äripartnerite leidmisel ning kohalike plaanide ja eelarve koostamisel.

Seminar 'Eesti mittetulundusorganisatsioonide tugevdamine' Pärnus 1999.a.

Koos partneritega organiseerisid Vabatahtlikud koolitusi ja seminare äriplaneerimisest, juhtimisest, turustamisest, raamatupidamisest, ärieetikast, arvutitest, elulookirjelduse koostamisest, müügioskustest, pangandusest ja paljudel muudel ettevõtlusega seotud teemadel. Vabatahtlikud koostasid ja viisid läbi ka avaliku kõne kursusi ja organiseerisid arutlusgrupi "EU Village Coffee Talks". See korraldati enam kui 30 Eesti külas, ning selle eesmärgiks oli suurendada inimeste teadlikust EU küsimuses. Hästi võeti vastu ka seminar teemal "Projekti koostamine ja juhtimine" (PDM), mille viis kõigepealt läbi Rahukorpuse personal ja hiljem kohalikud Eesti asutused ja Vabatahtlikud. Seminar tutvustab erinevate projektide koostamise põhimõtteid ja meetodeid, mis aitavad finantstoetust saavutada.

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Steve Greiman, Scott Slankard, Noelle Withers, 8. grupi SED/ NGO Vabatahtlikud Võrus, Haapsalus ja Palamusel

Viienda grupi kaheksa Rahukorpuse Vabatahtlikku panid kokku interaktiivse, algtaseme turundusseminari nendele Eesti jae- ja hulgikaubandusettevõtetele, kus on viis või vähem töötajat. Olles mõeldud selleks, et tutvustada väikestele ettevõtetele turunduse algtõdesid, kajastab see Power Pointil põhinev ettekanne kolme põhilist valdkonda – turunduse definitsiooni, turunisi leidmist ja kliendi rahulolu. Üks peamisi Vabatahtlike turundusseminari eesmärke oli anda väikeettevõtetele võimalus tutvuda põhjalikult nende teenustega, mis nende käsutuses on valitsuse poolt finantseeritud ettevõtluskeskustes. Õpetatu kinnistamiseks loodi kohalike väikeettevõtetega pikaajaline partnerlussuhe, aidates neil tõsta oma teenuste kiirust ja kvaliteeti ning õpetades neile ettevõtete tootlikkuse parandamise meetodeid. Lisaks täispikale seminarile pakuti välja ka lühivariant kohalikule keskkoolile ja inglise ärikeele kursus igas paikkonnas, kus seminar korraldati.

Grupi tuumik – Vabatahtlikud Steven Greimann, Scott Slankard ja Noelle Withers – viis läbi rea interaktiivseid turundusseminare. Huvi selle seminari vastu oli nii suur, et teisedki piirkondlikud ettevõtluse tugikeskused vabariigis soovisid, et see seminar läbi viidaks, kuigi nende piirkonda ühtegi Vabatahtlikku suunatud ei olnud. Steven, Scott ja Noelle korraldasid seda seminari erinevates Eesti maakondades.

Terve rida Vabatahtlikke olid professionaalsete konsultantidena abiks Junior Achievement-i rakendusmajanduskursustel keskkoolides. Maakoolide õpetajatele korraldati koolitust ja seminare kõigis viieteistkümnes maakonnas. Lisaks sellele õpetati umbes 60 õpetajat kolmepäevasel seminaril läbi viima JA GLOBE (Global Learning of Business Enterprise) programmi, mis kuulus JA õppekavasse 1997. – 1998. õppeaastal. Üks Vabatahtlik lõi sidemed Ameerika delegatsiooniga, kes Eestisse sõitis ja sai 1000 dollari suuruse toetuse, et osta kolm klassikomplekti JA GLOBE materjale Rhode Islandi kaubanduskojalt ja Bryant College-ilt Rhode Islandil. Veel üks Vabatahtlik abistas JA-t fondikogumises ja kohalike ja rahvusvaheliste firmadega sidemeid luues; aitas leida toetuse läbi EBDP fondi, et võimaldada õpilastel ja õpetajatel ning JA kohalikul personalil osa võtta 1997.a. Taanis toimunud iga-aastasest Üle-Euroopalisest õpilasettevõtete võistlusest.

Vabatahtlikud aitasid ärinõustamis- ja NGO keskusi avada. Peale selle aitasid Vabatahtlikud erinevate organisatsioonide juhtkondadel ja töötajatel suurendada organisatsiooni efektiivsust,

planeerida üritusi, kirjutada toetusavaldusi, parandada oma fondikogumisoskusi, töötada klientide ja kohalike ja rahvusvaheliste partneritega ning õpetada välja nende juhatusi. Headeks näideteks Vabatahtlike tööst oli Tapa Arenduskoja loomine (NGO). Raha saadi USA saatkonna demokraatiakomisjonilt ning EU poolt toetatud projektist "Ettevõtlus Balti Mere Ääres", milles osales Haapsalu Ettevõtluskeskus.

Junior Achievement ja USA Rahukorpuse erialakarjääripäev Tallinnas 1998.a.

Vabatahtlikud aitasid olulisel määral ka turismi arendada. Üks Vabatahtlikest oli suunatud Riiklikku Turismiametisse ning koordineeris tegevust maapiirkonnas, mis haaras enda alla ka taluturismi ja turismiteatmike väljaandmise. Teine Vabatahtlik kujundas turismialase väljapaneku Hiiumaa kohta ning leidis ka toetuse väljapaneku ülesseadmiseks rahvusvahelisel turismialasel konverentsil Rootsis. Ta seadis saarel üles ka eesti- ja inglisekeelseid viidad, mis juhatasid ajaloolistesse või looduslikult kaunistesse kohtadesse.

Ärinõustajatest Vabatahtlikud, kes töötasid haridusasutustes, koostasid õppekavasid ärikursustele, kuid samuti ka temaatilisi seminarikavasid mitmetel äriteemadel: turustamine, ärikontaktid, arvutite kasutamine ettevõtluses, raha ja pangandus, välisturg, ülemaailmne finantssüsteem, raamatupidamisaruanded ja palju muud.

Lisaks õpetasid Vabatahtlikud inglise ärikeelt, organiseerisid kohalikke inglise keele klubisid, korraldasid täiskasvanute keelekursusi. Üks Vabatahtlik pani kokku sissejuhatava inglise keele kiirkursuse algajatele, teine korraldas Põlvas inglisekeelse raadioprogrammi, kolmas organiseeris läbirääkimismängu, kus keskkoolilapsed oma läbirääkimisoskusi kahenädalases majanduse suvelaagris arendada said.

Koos kolleegidega koostasid Vabatahtlikud abimaterjale. Näiteks Tapa Vabatahtlik koostas ärikataloogi, mida sai kasutada Tapa vakantsete maatükkide ning hoonete turustamiseks ning investorite kohalemeelitamiseks. Teine rühm vabatahtlikke andis välja 99-leheküljelise e-posti aadresside kataloogi, milles oli kontaktinfo kõikide Eesti ettevõtete kohta. See jagati laiali SED Vabatahtlikke võõrustavate asutuste vahel. Grupp Vabatahtlikke avaldas õppekava "Total Quality Management".

Vabatahtlikud arenemisprotsessis: Robben Romano, 6. grupi NGO Vabatahtlik Tartus

Robben oli suunatud Peipsi Järve Projekti (PJP) juurde. See NGO tegeleb Tartus keskkonnareformidega. Periood, mil Robben PJP-ga töötas oli selle organisatsiooni jaoks põnevate muutuste aeg. Väikesest struktureerimata ja väga problemaatilisest organisatsioonist (puudus finantseerimine ja valitsuse toetus) kujundas PJP end ümber tugevaks, organiseeritud ettevõtteks, millel on hästikoolitatud meeskond, selge missioon, eesmärgid ja tulevikunägemus. Robbeni juhendaja sõnade kohaselt: "Pole liialdus, kui öelda, et kõik läks nii just seetõttu, et meie organisatsioonis oli oskuslik, kogenud ja missioonitundega NGO arendaja Vabatahtlik Robben Romano." Robbeni teenistuse ajal projekti personal ja eelarve kahekordistus. Täna on neil partnerid valitsusasutustes ja rahvusvahelistes organisatsioonides. Ühe osana PJP arendusprogrammist, aitas Robben PJP kujundada kohalikust NGO-st Rahvusvaheliseks Piiriülese Koostöö Keskuseks, mis aitab kaasa Eesti ühiskonna kujunemisele mitme-kultuuriliseks ja mitmekeelseks ühiskonnaks.

Administratsioon

Rahukorpuse Eesti programmi juhtis Riia peakontor ja Tallinna harukontor. Tallinna kontor avati 1993.a. ja seal töötas kaks programmi assistenti, kes juhtisid TEFL ja SED Vabatahtlike tööd Eestis. Programmi assistendid nimetati 1996.a. ümber programmi juhtideks ning nendel lasus Rahukorpuse Eesti programmi läbiviimise põhikohustus. 1993.a. loodi kontorijuhataja koht. Õppevarakeskus avati 1995.a. märtsis ning seda juhtis poole kohaga keskuse koordinaator. 1998. aastani andis Vabatahtlikele tervishoiualast nõu osalise tööajaga kohalik tervishoiutöötaja. 1999.a. alustas tööd täiskohaga Ameerika tervishoiutöötaja. Tallinna kontori koosseisu kuulus ka poole kohaga keelekoordinaator, kes Vabatahtlike keeleõppeprobleemidega tegeles.

Rahukorpuse missiooni lõppedes jaotati õppevarakeskuse materjalid nelja asutuse vahel: Pärnu Õpetajakoolituse Keskus (NGO HarKo), Rakvere Piirkondlik Keele- ja Õpetajakoolituse Keskus, Tartu NGO Keskus ja Kiviõli Regiooni Arenduskeskus.

III Kokkuvõte

Rahukorpuse Eesti, Läti ja Leedu programmide lõpetamine tekitab nii kurbust kui rõõmu. Vabatahtlikud ja nende kaastöötajad mõtlevad nostalgiaga tagasi mineviku kogemustele ja on uhked loodu üle. Kõike saavutatut tuleb pidada Rahukorpuse Vabatahtlike ja nende Eesti, Läti ja Leedu kaastöötajate isiklikuks saavutuseks, kes ühistööga oma kogukonda arendasid. Õpetati õpilasi, kes nüüd on juba asunud kõrgharidust omandama ning koolitati ettevõtjaid, kes nüüd omakorda loovad uusi töökohti. Rahukorpuse abil loodi sild Eesti, Läti, Leedu ja Ameerika Ühendriikide kodanike vahel. Õpiti koos ja nii suurenes lugupidamine teineteise kultuuri vastu. Rahukorpuse programm on puudutanud paljusid inimesi väga erineval moel, nii Vabatahtlikke, õpilasi, kaastöölisi ning kohalikke erialaspetsialiste, kes Vabatahtlike töö siin võimalikuks tegid.

Lisaks on Rahukorpusel olnud võimalik lähedalt jälgida Eesti, Läti ja Leedu kiiret arengut ja uhkust tunda selles osalemisest. Siin teeninud vabatahtlikud, personal, kes neid igati toetas, valitsus ning Eesti, Läti ja Leedu rahvas võib üksteist vastastikku õnnitleda koostöö õnnestumise puhul. See koostöö jääb edaspidigi rikastama Ameerika ja Balti kolleegide, nende perede ja sõprade elu. Koos on heidetud põgus pilk teineteise ellu kaugel maal.

"Ja kui me elamegi teine teises maailma otsas, hoolime me siiski teineteisest väga."
Ginta Plesa, Krimulda Keskkooli õpetaja Raganas, Lätis.

Baltlaste vaatevinklist:

Sirje Tarraste, Tartu Forseliuse Gümnaasium Eestis
"Olin Vabatahtlike ametlik kaastöötaja ning koos kulutasime palju tunde õppeprobleemide lahendamiseks, selleks, et paremini meie õpilasi ja õpetajaid mõista ning teada saada, kui ilus Eesti tegelikult on. Teisalt sain aga esmajärgulist teavet Ameerika elustiilist, traditsioonidest ja harjumustest ning muidugi oma keelt praktiseerida.

Töötades koos vabatahtlikega, jagades nende rõõmu ja edusamme ning mõnikord muretki, sain hea ülevaate nende tegemistest ning nende tohutust mõjust koolielule (ja ka ettevõtlusele). Õppisin neid tundma kui isiksusi. Austasin neid enamasti noori inimesi, oma kodumaa tublisid esindajaid, kes elasid oma peredest ja sõpradest eemal ning tegid meie väikese Eesti heaks oma parima. Oli väga tore näha Vabatahtlike entusiasmi ja head tahet väga erinevates olukordades."

Sirje Ehrenpreis, Märjamaa Gümnaasium Eestis
"Nad (Vabatahtlikud) tegid Ameerika inglise keele, kultuuri ja inimeste igapäevase elu meile palju lähedasemaks. Küsisin oma õpilastelt ja nemad tahtsid esile tõsta erinevaid õpetamisvõtteid ning pidevat inglise keeles suhtlemist. Mu isiklik Vabatahtlikega töötamise kogemus oli väga positiivne. Räägin inglise keelt vabamalt ja kindlamalt. Hoian nendega ikka sidet ning see tähendab, et olen endale saanud uued toredad sõbrad."

Tiit Madalvee, Suuremõisa Põhikool Hiiumaal Eestis
"Tänu nendele (Vabatahtlikele) saime oma lastele inglise keelt õpetada ajal, kui meil inglise keele õpetajat üldse ei olnud. Nende siinviibimine andis meile aega oma inimest keeleõpetajaks välja koolitada. Tema lõpetab Pedagoogikaülikooli järgmisel aastal ja võtab Rahukorpuse vabatahtlikult töö üle. Seega oleme korraga nii õnnelikud kui õnnetud."

Ilmo Jaanimägi, Vinni-Pajusti Gümnaasium Eestis
"Vabatahtlik meie koolis tõi Ameerika meile väga lähedale. Mõistsime, et nad pole vaid missioonitundega inimesed vaid ka tavalised inimesed ja väga head sõbrad. Erialase poole pealt vaadatuna Vabatahtlikud:
- tõid elava inglise keele meie õpilaste klassidesse;
- kaotasid õpilastes hirmu välismaalastega suhelda ning andsid rohkem enesekindlust võõrkeelt rääkides;
- tiivustasid parimaid keeleõppijaid, andsid entusiasmi ja huvi inglise keele vastu;
- aitasid meie õpilastel vabariiklikel inglise keele võistlustel esikohti saavutada viiel järjestikusel aastal, näidates nii, et meie õpilased kuuluvad parimate keelekasutajate hulka;

- aitasid tõsta inglise keele õpetamise taset meie koolis, tehes sellest ühe parema keeleõppega kooli vabariigis;
- parandasid märgatavalt minu enese inglise keele oskust andes mulle keelekindlust, mida ükski ülikool ega eestikeelne keskkond anda ei suuda;
- andsid huvitatud kolleegidele ja kohalikele inimestele võimaluse võõrkeelt kõneleva inimesega suhelda;
- tõestasid, et inglise keel on tänapäeva koolis üks tähtsamaid õppeaineid."

Kaija Gertnere, NGO Keskus Riias Lätis
"Rahukorpus kehastab vabatahtlikkuse olemust, mis on algstaadiumis NGO vajalikemaid omadusi. Vahatahtlikud näitavad oma eeskujuga, mida on võimalik saavutada, kui teistele antakse isiklikust kasust mõtlemata."

Sarma Upesleja, NGO-de Assotsiatsioon Tukums Lätis
"Vabatahtlike töö on edendanud avatud ja demokraatliku ühiskonna kujunemist tänu nende motivatsioonile, oskustele, kindlameelsusele ja tõsisele huvile asja vastu. Vabatahtlike töö muutis kohalike NGO-de arusaamist planeerimisest ja erinevate ürituste korraldamisest. Samas innustas see NGO-de liikmeid aktiivsemale tööle fondidega, sponsoritega välismaal ja massiteabevahenditega."

Silvija Andernovics, LATE Riias Lätis
"Koostöö on olnud pikk ja kuigi mul on kahju, et Rahukorpus Baltikumist lahkub, on vist aeg, et me seisame omal jalal ja vastutame ise oma haridussüsteemi eest, likvideerime kitsaskohad ja toetume saavutatule. Paljud Vabatahtlikud tegid siin kõvasti tööd, et nende kahe aastaga oma jälg jätta ning muutusid ka ise oma kogemuste kaudu paremaks. Paljud kaastöötajad/õpetajad on tänu kontaktidele Vabatahtlikega muutunud, nad on enesekindlamad ja näevad maailma laiemas perspektiivis."

Vaclovas Bražėnas, Anykščiai J. Biliūnas Gümnaasium Leedus
"Rahukorpuse Vabatahtlikud, kes inglise keele õpetajatena meie koolis töötasid olid meie jaoks tähtsad mitmel põhjusel. Vajasime inglise keele õpetajaid, kuna inglise keele tundide arv oli suurenenud, kuid see oli vaid asja formaalne külg. Psühholoogiline külg oli palju olulisem: Leedu koolikogukond oli (ja on osaliselt veelgi) üsna jäik ja enesekindlusetu. Tol ajal polnud koolidel võimalik end välismaa koolidega võrrelda. Vabatahtlike saabumine kooli oli nagu sõõm värsket õhku."

Liucija Šiaučiūnienė, Kaunase Tehnikaülikool, Panevėžyse Osakond Leedus
"Ta (Vabatahtlik) õpetas mulle professionaalsust õpilaste ja õpetajatega suhtlemisel. Ta oli selle suurepäraseks näiteks. Kasutan edasi temalt õpitud õpilaste hindamise metoodikat, mis tagavad maksimaalse objektiivsuse. Inglise keele õppevarakeskus, mis Vabatahtliku abiga rajati on elus ja töötab aktiivselt."

Irena Knyvaitš, Ärikolledž Utenas Leedus
"Tänu vabatahtlikule paranes mu inglise keele oskus ja suurenes enesekindlus. Mõistsin, et kõike on võimalik leida, kui otsida ja suhelda inimestega, arutada ja koos töötada.

Imetlesin ka Vabatahtliku oskust ette planeerida. Moto:"Tulevik kuulub sellele, kes seda planeerivad" polnud tema klassiruumis mitte juhuslikult."

Lisa A: Tabelid

Tabel 1: USA Rahukorpuse/ Baltikum Vabatahtlikud arvudes aastatel 1992-2002

Riik	Grupp	*Kokku	SED	NGO	TEFL	ESP BE	TT	EXT	ETs 1.aasta	ETs 2.aasta
Eesti	1	21	9	-	11	-	1	3	3	-
	2	10	-	-	8	-	2	-	3	-
	3	19	9	-	10	-	-	4	1	1
	4	21	5	-	16	-	-	1	4	-
	5	13	3	-	10	-	-	1	-	1
	6	18	4	3	11	-	-	4	2	1
	7	19	3	4	12	-	-	1	2	3
	8	22	4	4	11	-	3	3	3	7
	9	20	3	4	11	-	2	N/A	1	1
Kokku	9	163	40	15	100	-	8	17	19	14
Läti	1	21	7	-	12	-	2	-	1	-
	2	23	14	-	8	-	1	-	1	-
	3	18	8	-	10	-	-	-	-	-
	4	21	7	-	10	4	-	1	5	3
	5	12	-	-	7	5	-	1	2	-
	6	33	6	3	18	5	1	5	4	4
	7	24	5	3	12	4	-	2	2	2
	8	19	4	4	9	-	2	1	1	2
	9	21	5	2	12	-	2	N/A	-	2
	9A	6	1	2	3	-	-	N/A	-	-
Kokku	9	198	57	14	101	18	8	10	16	13
Leedu	1	20	5	-	13	-	2	4	-	2
	2	20	12	-	7	-	1	-	-	1
	3	15	6	-	9	-	-	1	1	2
	4	27	10	-	12	5	-	2	2	-
	5	18	8	-	7	3	-	7	2	1
	6	24	8	4	11	1	-	5	5	4
	7	26	7	5	10	3	1	8	3	-
	8	22	3	4	12	-	3	4	7	-
	9	22	6	5	9	-	2	N/A	2	-
Kokku	9	194	65	18	90	12	9	31	22	10
Kokku (Balti riikides)	9	*555	162	47	291	30	25	58	57	37

*Sisaldab ka neid Vabatahtlikke, kes küll vande andsid, kuid riiki jäid väga lühikeseks ajaks
SED– Väikeettevõtete arendamine
NGO– Valitsusväliste organisatsioonide Vabatahtlikud
TEFL– Inglise keelt kui võõrkeelt õpetanud Vabatahtlikud
ESP/BE– Eriotstarbeline inglise keel/ ärikeele õpetajad
TT– Õpetajate koolitajad
EXT– Vabatahtlikud, kes jäid kauemaks kui kaheks aastaks
ETs 1. aasta– Vabatahtlikud, kes katkestasid teenistuse esimese aasta jooksul
ETs 2. aasta– Vabatahtlikud, kes katkestasid teenistuse teise aasta jookul

Tabel 2: Balti riikides viibinud USA Rahukorpuse Vabatahtlike vanus ja sugu

Vanusegrupp	Koguprotsent	Mehed	Naised
21-30	66	176	214
31-50	20	46	50
51-60	7	12	26
61+	7	9	22
Kokku		243	312

Tabel 3: Balti riikides viibinud USA Rahukorpuse Vabatahtlike haridusnäitajad

Hariduse aste	Arv	Koguprotsent
Keskkool + tehnikum	3	0.5
Bakalaureus	552	99.5
Magister	132	24
Doktor	7	1.3

Tabel 4: USA Rahukorpuse Vabatahtlike poolt teenindatud kogukondade arv

Kogukond	Kogukondade arv	Koguprotsent
Väike maapiirkond (alla 10 000)	113	61
Keskmine maapiirkond/ linn (10 000-100 000)	64	34
Suur linn (üle 100 000)	6	0.3
Pealinnad	3	0.2

Tabel 5: USA Rahukorpuse/ Baltikum SPA toetused aastatel 1994-2000

Riik	Projektide hulk	SPA toetusi kokku (USD)	Kohalikke toetusi kokku (USD)	Kasu saajaid kokku
Eesti	22	119 241.82	189 270.06	26 641
Läti	46	182 023.32	260 705.81	155 622
Leedu	41	206 051.14	326 951.99	2243
Baltikum	109	507 316.28	776 927.86	184 506

Tabel 6: USA Rahukorpuse/ Baltikum EBDP toetused aastatel 1993-1999

Riik	Projektide hulk	EBDP toetused kokku (USD)	Kohalikud toetused kokku (USD) (nagu esitatud)	Kasu saajaid kokku (nagu esitatud)
Eesti	43	136 502.13	75 865.52	4709
Läti	60	240 331.19	76 087.40	21 081
Leedu	39	146 489.98	60 065.95	25 584
Baltikum	142	523 323.30	212 018.87	51 374

Tabel 7: USA Rahukorpuse/ Baltikum töötojaskond

Töötajad	Kokku	Balti riigid	Eesti	Läti	Leedu
Otse USA-st	19	19	-	-	-
FSNd (Väisteenistujad)	5	-	1	3	1
Eratöövõtjad (k.a. USA-st ja kohalikud)	*77	10	17	38	13
Kokku	101	29	18	41	14

*Sisaldab ka neid töötajaid, kes olid erinevatel ametikohtadel, näiteks sama inimene võis kord olla keelekoordinaator ja teinekord töötada kui TEFL programmi koordinaator, seega oli kaks erinevat lepingut

Tabel 8: USA Rahukorpuse/ Baltikum kohalikud (HCN) erialaspetsialistid

Tüüp	HCN koguarv Baltikumis	Eesti	Läti	Leedu
Erialaprogrammi juhid	27	8	9	10
Administratiivne	28	2	24	2
Kokku	55	10	33	12

Tabel 9: USA Rahukorpuse/Baltikum *PST HCN personal aastatel 1992-2000

Amet	Baltikum	Eesti	Läti	Leedu
PST Direktor	11	4	4	3
TEFL Erialakoolitaja	11	4	3	4
SED/NGO Erialakoolitaja	4	1	3	-
Kultuurikoordinaator	15	4	5	6
Keelekoordinaator	27	10	8	9
Keeleõpetaja	158	53	54	51
Administratiivne	55	17	19	19
Kokku	281	93	96	92

*Teenistuseelse väljaõppe perioodiks (kolm kuud) töölevõetud kohalik personal, kes valmistas Vabatahtlikke nende teenindusperioodiks määratud riigis ette

Tabel 10: USA Rahukorpuse/ Baltikum eelarve aastatel 1995-2001 (miljonit USD)

Aasta	Kogu eelarve	*Programmi toetus	**Vabatahtlike tegevus
1995	1,7	0,5	1,2
1996	1,5	0,7	0,8
1997	1,6	0,8	0,8
1998	1,8	0,9	1,0
1999	2,0	0,9	1,2
2000	2,1	1,0	1,2
2001	1,4	0,7	0,7
Kokku	12,1	5,4	6,8

*Programmi toetus sisaldab personali palgad, v.a. otse USA-st palgatud personal, transpordi- ja sidekulud, üürid, kommunaalmaksed, kontoritarbed ja varustuse, reisikulud ja muud teenused
** Vabatahtlike tegevus sisaldab Vabatahtlike elamiskulud, nende tuleku- ja lahkumistoetused, reisikulud, ravitoetuse, Vabatahtlike väljaõppe ja muud teenused

TABELID: LEEDU

Tabel 11: USA Rahukorpuse Leedu Vabatahtlike vanus ja sugu

Vanusegrupp	Mehed	Naised	Koguprotsent
21-30	64	64	66
31-50	14	18	17
51-60	6	14	10
61+	4	10	7
Kokku	88		

Tabel 12: USA Rahukorpuse Leedu Vabatahtlike haridusnäitajad

Hariduse liik	Arv	Koguprotsent
Keskkool + tehnikum	2	1
Bakalaureus	192	99
Magister	47	24
Doktor	3	2

Tabel 13: Leedus teenindatud kogukondade arv

Kogukond	Kogukondade arv	Koguprotsent
Väike maapiirkond (alla 10 000)	18	3
Keskmine maapiirkond/ linn (10 000 - 100 000)	32	58
Suur linn (üle 100 000)	4	7
Pealinn (577 969)	1	2

TABELID: LÄTI

Tabel 14: USA Rahukorpuse Läti Vabatahtlike vanus ja sugu

Vanusegrupp	Mehed	Naised	Koguprotsent
21-30	66	76	72
31-50	12	20	16
51-60	4	10	7
61+	3	7	5
Kokku	85	113	

Tabel 15: USA Rahukorpuse Läti Vabatahtlike hariusnäitajad

Hariduse liik	Arv	Koguprotsent
Keskkool + tehnikum	1	0.5
Bakalaureus	197	99.5
Magister	46	23.0
Doktor	3	2.0

Tabel 16: Lätis teenindatud kogukondade arv

Kogukond	Kogukondade arv	Koguprotsent
Väike maapiirkond (alla 10 000)	45	67
Keskmine maapiirkond/ linn (10 000 - 100 000)	20	30
Suur linn (üle 100 000)	1	1.5
Pealinn (766 464)	1	1.5

TABELID: EESTI

Tabel 17: USA Rahukorpuse Eesti Vabatahtlike vanus ja sugu

Vanusegrupp	Mehed	Naised	Koguprotsent
21-30	46	74	74
31-50	20	12	20
51-60	2	2	2
61+	2	5	4
Kokku	70	93	

Tabel 18: USA Rahukorpuse Eesti Vabatahtlike haridusnäitajad

Hariduse liik	Arv	Koguprotsent
Keskkool + tehnikum	0	0
Bakalaureus	163	100.0
Magister	39	24.0
Doktor	1	0.6

Tabel 19: Eestis teenindatud kogukondade arv

Kogukond	Kogukondade arv	Koguprotsent
Väike maapiirkond (alla 10 000)	50	78
Keskmine maapiirkond/ linn (10 000 - 100 000)	12	18
Suur linn (üle 100 000)	1	2
Pealinn (400 946)	1	2

Lisa B: Nimekirjad

USA RAHUKORPUSE VABATAHTLIKUD LEEDUS AASTATEL 1992-2002

Nr.	Linn	Asutus	Vabatahtliku nimi, grupp
1.	ALYTUS	Linnavalitsus	Carol Jenkins, 2
		Ärinõustamiskeskus	Ken Brown, 2
			Paula Wojtan, 5
		Ärikolledž	Judith Barnes, 9
			Melanie Lavelle, 4
			Paula Wojtan, 5
			Sue Bowley, 6
		Piliakalnis Keskkool	Brett Bolstad, 7
		Putinai Keskkool	Matthew Volz, 4
		Turismiinfokeskus	Chuck Barnes, 9
		NGO Infokeskus	Judith Barnes, 9
		Äriinkubaator	Sue Bowley, 6
			Chuck Barnes, 9
2.	ANYKŠČIAI	J.Biliūnas Keskkool	Mike Fuller, 3
			Rhonda Stannard, 6
3.	ARIOGALA	Keskkool	Victoria Merkel, 8
4.	BALĖNAI	Balėnai Põhikool	Lora Krumplis, 7
			Heather Anderson, 8
5.	BIRŠTONAS	Linnavalitsus	Jane Evans, 7
6.	BIRŽAI	Aušra Keskkool	Mike Hahn, 1
			Jake Wilson, 9
		Atžalynas Keskkool	Paul Beckman, 4
			Jennifer Knoeber, 7
		Kaštonai Keskkool	Andrew Paul, 8
		Linnavalitsus	John Brown, 5
		Turismiinfokeskus	John Brown, 5
7.	DAUGAI	Põllumajanduskool	Anthony Kinard, 9
8.	DRUSKININKAI	Senamiestis Keskkool	Stacy Larsen, 1
9.	GARLIAVA	Jonučiai Keskkool	Natalie Ricker, 3
			Sonja Jurick, 5
10.	IGNALINA	Linnavalitsus	Judith Bennett, 8
		Č.Kudaba Keskkool	Erica Schwarz, 8
11.	JONAVA	Linnavalitsus	Tom Reott, 2
		R.Samulevičius Keskkool	Shannon Thomas, 6
			Nancy Young, 8
12.	JONIŠKIS	M.Slančiauskas Keskkool	Alfred Kueppers, 3
		Linnavalitsus	Michael Blasi, 7
		Õppekeskus	David Abraham, 8
		Aušra Gümnaasium	David Abraham, 8
13.	JURBARKAS	Keskkool Nr.2	Michelle Fisher, 2
		Linnavalitsus	Paul Spevacek, 2
			Brad Anderson, 4
			Ryan Campbell, 7
14.	KAIŠIADORYS	A.Brazauskas Keskkool	Sarah Goss, 4
		Linnavalitsus	Susan Ann Wallace, 6
15.	KAUNAS	Tehnikakolledž	Arthur Hawkridge, 1
			Louis Cottage, 4
			Kathy Summerfield, 5
		Rasa Keskkool	Susan Cooper, 2
		Ärinõustamiskeskus	Timothy Barnard, 3
			Nile Greenhalg, 7
		Põllumajandusakadeemia Uuenduskeskus	Aaron Troutman, 3
		Ehitajate Õppekeskus	Delanore Kreiser, 4
			Juliana Lucey, 7
		Majanduskolledž	Irene Ratner, 4
		SIF- Sotsiaalse Innovatsiooni Fond	Neil Jurick, 5
			Nancy Young, 8
		Naiste Tööinfokeskus	Neil Jurick, 5
			Nancy Young, 8
			Barbara Pastine, 9
		Meditsiiniakadeemia	Kathy Summerfield, 5
		Kehakultuuriinstituut	Linda Le, 6
		KTU Ärikoolituskeskus	Michael Romano, 6
		Väikeste ja Keskmiste Ettevõtete Regionaalne Ühendus	Nile Greenhalgh, 7
		Administratsiooni ja Tehnoloogia Uurimiskeskus	Gerald Pearlman, 9
		Ärikolledž	Gerald Pearlman, 9
			Barbara Pastine, 9
		Vaegkuuljate Noorte Organisatsioon	Linda Reed, 7
		Linnavalitsus	Kathy Summerfield, 5
		Vytautas Magnus Ülikool	Juliana Lucey, 7
16.	KAZLŲ RŪDA	Kazlė Rūda K.Grinius Gümnaasium	Ricardo Zamora, 1
17.	KELMĖ	Keskkool Nr.3	Heather Nakonezny, 1
		J.Graičiūnas Keskkool	Desmond Marmion, 5
18.	KĖDAINIAI	Linnavalitsus	Ann Bradley, 6
			Barbara Pastine, 9
19.	KLAIPĖDA	Kaubanduskoda	Indre Biskis, 1
		Versmė Keskkool	Vincent Kreder, 1
			Jennifer Naser, 3
		N.Skučienė Humanitaar- ja Ärikolledž	Jeffrey Corbin, 4
			Mark Haag, 7
		Ėžuolynas Keskkool	Aimee Herring, 4
		Baltija Keskkool	Leslie Kremer, 5
			John Kremer, 5
			Kelly Coleman, 7
		Ärinõustamiskeskus	John Kremer, 5
		Linnavalitsuse Sotsiaalhooldusosakond	Lynette Andresen, 7
		Pedagooogiline Kolledž	Katherine Prout, 7
		Sendvaris Keskkool	Elizabeth Doyle, 8
		Noorte Hingeabikeskus	Peggy Martin, 9
20.	KRETINGA	Linnavalitsus	Jimmie Mollica, 2
		S.Daukantas Keskkool	Christine Murphy, 4
		J.Pabrėža Keskkool	Cynthia Miles, 7
21.	KUPIŠKIS	P.Matulionis Keskkool	Michelle Pirkl, 1
		L.Stuoka-Gucevičius Keskkool	Cy Kuckenbaker, 9
			Kelly Coleman, 7

22.	LAZDIJAI	Linnavalitsus	Mark Kleinschmidt, 2 Ronald Czarny, 4
23.	MARIJAMPOLĖ	Linnavalitsus P.Arminas Keskkool Naiste Tegevuskeskus Kaunase Kaubanduskoja Marijampolė Osakond Keelekeskus	Michael Giordano, 2 Mark Leonardi, 6 Lisa Burrowes, 3 Julie Lamy, 7 James Willis, 8 Elizabeth Meyer, 9
24.	MAŽEIKIAI	Gabija Keskkool Linnavalitsus Pavasaris Keskkool M.Račkauskas Gümnaasium Žemaitija Skautide Organisatsioon Liikumine"Kuritegude peatamine"	Alyssa Gibson, 3 Darlene York, 5 Seth Kircher, 4 Robert York, 5 Lara Cox, 7 Claire Cramer, 7 Mike Mikolaitis, 9
25.	MOLĖTAI	Molėtai Keskkool	Janet Ellis, 3
26.	NAUJOJI AKMENĖ	Linnavalitsus Saulėtekis Keskkool Õppekeskus	Erik Prussman, 2 Deana Murtha, 4 Sally Morrison, 8
27.	PAKRUOJIS	Atžalynas Keskkool Linnavalitsus Õppekeskus Žemyna Keskkool	Tate Renner, 1 Daniel Klaus, 2 Andrew Lyons, 7 Mauriel Holland, 9 Mauriel Holland, 9
28.	PALANGA	V.Jurgutis Keskkool	Martin Quinton, 2 Jill Collins, 6 Caryn Muellerleile, 7
29.	PANEVĖŽYS	Linnavalitsus KTU Panevėžys Osakond Vyturys Keskkool Ärinõustamiskolledž Leedu Leiutajate Panevėžys Osakond Žemyna Keskkool Vaegkuuljate Vanemate ja Sõprade Organisatsioon "Adapta"	Heidi Jack, 1 Marilyn Ambrose, 2 David Moss, 4 Damon Stewart, 2 Christian Jones, 4 Jeffrey Chu, 5 Renee Keel, 7 Renee Keel, 7 Holly Parker, 8 Phyllis Lichenstein, 9
30.	PASVALYS	Lėvens Keskkool	Bridget Dolan, 9
31.	PLUNGĖ	Senamiestis Keskkool Linnavalitsus	Kelly Latham, 5 Shawn Hunt, 6 Geoffrey Parish, 8
31.	PRIENAI	Linnavalitsus	Todd Mikelevicius, 4
32.	RADVILIŠKIS	Vaižgantas Gümnaasium Linnavalitsus Lizdeika Gümnaasium	Michelle Olson, 2 Nancy DeMaranville, 8 Aaron Dayringer, 3 Douglas Myers, 6
33.	RAMYGALA	Keskkool	Merry Wolf, 7
34.	RASEINIAI	Šaltinis Keskkool	Maureen Mahoney, 1 Scott Mays, 6
35.		Raudondvaris Keskkool	Douglas Cochran, 1
36.	RIETAVAS	L.Ivinskis Keskkool Noortekeskus	Ted Bongiovanni, 4 Joseph O'Grady, 8 Debra Matisoff, 6

37.	ROKIŠKIS	Linnavalitsus J.Tūbelis Keskkool Õppekeskus Romuva Keskkool Pedagooogiline Kolledž	Chris Cummings, 6 Laura Cummings, 6 Sandra Hill, 8 Sandra Hill, 8 Sandra Hill, 8
38.	SALANTAI	Keskkool	Genealle Wigginton, 6 James Hodapp, 8
39.	SKUODAS	Bartuva Keskkool P.Žadeikis Keskkool Linnavalitsus	Peter Staubitz, 2 Heather Kaye, 4 Catherine Cannatella, 9
40.	ŠAKIAI	Linnavalitsus	Kari Knaust, 9
41.	ŠEDUVA	Keskkool	Greg Scopino, 7 Andrew Turner, 9
42.	ŠIAULIAI	Didžvaris Keskkool Ärinõustamiskeskus KTU Šiauliai Osakond/Šiauliai Ülikool Äriinkubaator Võõrkeelte Keskus Vaegkuuljate Klubi "Auditas" NGO Konföderatsioon ja "Samarija" Fond	Judith Benjamin, 1 Coleen Nicole, 4 Nicole Kehler, 8 Chris Helmkamp, 1 Daniel Beeby, 4 Coleen Nicole, 4 Ralene Kroenke, 6 Robert Russel, 6 David Abraham, 8 Blake Kehler, 8 Aaron Dayringer, 3 Andrew Turner, 9 Andrew Lyons, 7 Holly Parker, 8 Nicole Kehler, 8 Blake Kehler, 8
43.	ŠILALĖ	Darius ja Girėnas Keskkool	Jason Kane, 5
44.	ŠILUTĖ	1. Gümnaasium Vydūnas Gümnaasium Linnavalitsus	Sean Connolly, 1 Trey Young, 4 Sara Werth, 6 Linda Reed, 7
45.	ŠIRVINTOS	L.Stuoka-Gucevičius Keskkool Linnavalitsus	Melissa Schneider, 5 Erika Wilson, 6 Kay Shatrawka, 9
46.	ŠVENČIONYS	Linnavalitsus Z.Žemaitis Gümnaasium	Robert Russel, 6 Pamela Thompson, 7 Eric Reiff, 8 Leslie Robinson, 9
47.	TAURAGĖ	Linnavalitsus Naiste Tööinfokeskus	Anne Casper, 2 Ann Pellagrini, 8 Ann Pellagrini, 8
48.	TELŠIAI	Krantas Keskkool Linnavalitsus Äriinkubaator Laste ja Noorte Psühholoogiakeskus Õppekeskus Keskkool Nr.8	Andrew Libby, 1 Jim Prosser, 2 Andrew Lyons, 7 Sylvia Shaw, 8 Delana Boatright, 9 Delana Boatright, 9
49.	TRAKAI	Vytautas Didysis Keskkool	Bonnie Carlson, 1 Deborah Stengle, 9

50.	UKMERGĖ	Užupis Keskkool	Ann-Nora Hirami, 2
		Linnavalitsus	Joel Waters, 2
			Kathy Luschek, 4
			Madeleine Von Laue, 7
		J.Basanavičius Keskkool	Brian Chabowski, 4
51.	UTENA	Saulė Gümnaasium	Michael Phillips, 1
		Ärikolledž	Allen Dammann, 4
			Marlene Johnson, 7
		Linnavalitsus	Robert Anderson, 9
52.	UŽPALIAI	Keskkool	Rita Guriel, 9
53.	VILKAVIŠKIS	Aušra Keskkool	Amy Jo Carroll, 3
54.	VILNIUS	Biržiška Gümnaasium	Bonnie Carlson, 1
		Pedagooogikaülikool	Patrick Chura, 1
			Greg Scopino, 7
		Vilniuse Ülikooli Naisuurimiskeskus	Sandra Lease, 1
		Junior Achievement - Leedu	Jim Prosser, 2
			Tom Reott, 2
			Carla Galisin, 3
			Terrence O'Connor, 4
			Teresa Bonner, 5
		Haridus-ja Teadusministeerium	Amy Jo Carroll, 3
			Jason Kane, 5
			Jennifer Knoeber, 7
			Greg Scopino, 7
		Informatsiooni Instituut	Samantha Fewox, 3
		Leedu Majandus-ja Erastamisinstituut	Samuel Setliff, 3
		Žirmūnai Gümnaasium	Shanna Taylor, 3
			Collin Reynolds, 6
		Ärinõustamiskeskus	Cami Tsai, 4
			Leonard Swain, 6
		E.Rastenienė Keele-ja Juhtimiskolledž	Elizabeth Demarest, 5
		Juudi Muuseum	Elizabeth Demarest, 5
		Pedagoogikainstituut	Jason Kane, 5
		Leedu Pangandus-, Kindlustus- ja Rahandusinstituut	John McElwaine, 5
			Geoff Parish, 8
		Elektroonikakolledž	Isabel Menken, 5
		NGO Info- ja Tugikeskus	Tara Brabazon, 6
			Nadine Hathaway, 8
		Leedu Eriolümpiakomitee	Irwin Hertz, 6
		Konfliktiproventsiooni Keskus	Kevin Borrup, 7
		Noorte Psühholoogilise Abi Keskus	Kevin Borrup, 7
		USA Balti Fond	Ryan Campbell, 7
		Ajakiri "Discover English"	Greg Scopino, 7
		AA "Žingsnis"	Erika Wilson, 6
		USA Rahukorpus/ Vabatahtlike Koordinaator	Amy Jo Carroll,3
			Louis Cottage, 4
			John Brown, 5
			Erica Wilson, 6
			Caryn Muellerleile, 7
		Majandusministeerium	Ryan Campbell, 7
		Leedu Turismiamet	Ronald Czarny, 4
		Leedu Vabaturu Instituut	Geoff Parish, 8

USA RAHUKORPUSE VABATAHTLIKUD LÄTIS AASTATEL 1992-2002

Nr.	Linn	Asutus	Vabatahtliku nimi, grupp
1.	ĀDAŽI	Keskkool	Steven Morrison, 7
2.	AIZKRAUKLE	Keskkool Nr.2	Heather Huntly, 1
			Mary Yates, 4
		Põllumajanduse Konsultatsioonibüroo	Craig McCook, 2
		NGO, Täiskasvanute Õppekeskus	Rebecca Apter, 9
3.	AIZPUTE	Aizpute Keskkool	Katherine Prentice, 9
4.	ALŪKSNE	Põllumajanduse Konsultatsioonibüroo	Christopher Spivey, 1
		Gümnaasium	Susannah Conley, 4
		NGO Tugikeskus	Erik Markovs, 8
5.	ALOJA	Keskkool	Sarah Spangler, 7
6.	AUCE	Keskkool	Sally Miller, 2
			April Krukowski, 4
			Melissa Pavlik, 7
7.	BALDONE	Keskkool	Margaret Mudroch, 4
			Kati Steinke, 6
8.	BAUSKA	Keskkool Nr.1	Kristen Butcher, 1
			Amy Windju, 3
			Laurie Stuart, 6
		Linnavalitsus	Kelly Denton, 7
9.	BALVI	Balvi Kutsekeskkool	Nicole Varnes, 6
10.	BROCĒNI	Keskkool	Andri Hallsteinsson, 8
11.	BULDURI	Põllumajanduse Konsultatsioonibüroo	David Cherenzia, 2
12.	CĒSIS	Põllumajanduse Konsultatsioonibüroo	James Coslow, 1
			Deborah Most, 3
		Cēsis Linna keskkool	Lisa Seelinger, 2
			Matthew Riggs, 3
			Chris Connolly, 5
		NGO, Täiskasvanute Koolituskeskus	Karie Trumbo, 7
		Linnavalitsus	Deborah Most, 3
13.	CESVAINE	Gümnaasium	Richard Halvorson, 9
14.	DAUGAVPILS	Keskkool Nr.9	Kevin Horton, 1
		Pedagoogikaülikool	Chris Siliski, 2
		Põllumajanduse Konsultatsioonibüroo	Mike Wharff, 2
		Ettevõtete Tugikeskus	John Matlock, 3
			David Scully, 6
		Keskkool Nr.6	Darcy Mailander, 4
			Gary Lyasch, 5
			Philip Stepping, 9A
		Keskkool Nr.10	Samantha Daniels, 6
		Lõuna Latgale NGO Tugikeskus	Samantha Daniels, 6
			Daniel Freedenberg, 9A
		Keskkool Nr.12	Thomas Ross, 6
		Keskkool Nr.4	Katherine Vieira, 8
		Psühholoogiline Keskus	Catherine Iannello, 9A
		Vene Gümnaasium	Jennifer Jordan, 3
15.	DOBELE	Täiskasvanute Koolituskeskus	Nancy Poopongpaibul, 9
16.	DRUVA	Keskkool	Brenda Murphy, 5
			Melissa Brickey, 7
			Timothy Jacobs, 8
17.	DUNDAGA	Omavalitsus	David Kreichelt, 7
18.	ENGURE	Merekolledž	Antony Redman, 6
		Kohalike Kogukondade Koostöö Liit "Engure"	Jude Pecora, 9
19.	GAUJIENA	Gümnaasium	Emily Pearson, 9

20.	GULBENE	Põllumajanduse Konsultatsioonibüroo	Paul Felin, 2
			Erik Loe, 5
			Robert Schumacher, 7
		Keskkool Nr.2	Robert Schumacher, 7
		Täiskasvanute Õhtukool	Robert Schumacher, 7
21.	IECAVA	Keskkool	Antony Redman, 6
22.	JAUNPILS	Keskkool	Kristel Harms, 7
23.	JĒKABPILS	Linnavalitsus	James O'Reilly, 1
		Taani Kooperatiiv	Linda Gratz, 2
		Gümnaasium	Melissa Jillson, 6
			Stuart Harden, 1
		Keskkool Nr.3	Jennifer Keahey, 8
		Sēlija NGO Tugikeskus	Thomas Sinclair, 8
24.	JELGAVA	Keskkool Nr.1	Rue Murray, 1
		Põllumajanduse Konsultatsioonibüroo	Chris Mullen, 2
		Põllumajandusülikool	Todd Easly, 4
		Keskkool Nr.5	Gregory Sandberg, 4
		Omavalitsus, Põllumajanduse Osakond	Mary Adams, 4
		Keskkool Nr.4	Romolo Zaffaroni, 9
25.	JŪRMALA	Keskkool Nr.1	Randy Stieghorst, 5
			Scott Nichols, 7
26.	KALĒTI	NGO "Bārtava"	Christine Deady, 7
27.	KALNI	Keskkool	Anne Pliska, 7
28.	KANDAVA	Internaatkool	Tara Damhoff, 6
29.	ĶEGUMS	Ķegums Kaubanduskool	Nanci Roth, 5
30.	ĶEMERI	Jūrmala Keskkool Nr.3	Lisa Frederico, 1
31.	KOKNESE	Keskkool	Amy Whitaker, 9
32.	KRĀSLAVA	Gümnaasium	Matthew Ettl, 8
		Varavīksne Keskkool	Kathryn Stott, 9
33.	KULDĪGA	Keskuse keskkool	Arthur Carucci, 2
			Joyce Lipman, 5
		Põllumajanduse Krediidikontor	Adam Smith, 3
		Omavalitsus	Monica Francois, 6
		Gümnaasium	Irene Oriend, 6
		Keskkool Nr.2	Melissa Holland, 7
34.	LIELVĀRDE	Linnavalitsus	Lee Babcock, 1
		Keskkool Nr.1	Frances Clark, 2
35.	LIEPĀJA	Teaduslik Õppekeskus	Thomas Bernard, 1
		Keskkool Nr.1	Katherine Johnson, 2
		Linna Rahandusosakond	Jim Ruth, 2
		Latvia Põllumajanduse Konsultatsioonikeskus	Fred Swanson, 2
		J.Čakstes Keskkool Nr.10	Jon-David Settell, 8
		Liepāja MZTK Tehnikaülikool/ Ärikool Draudzīgā	Adrienne Tripp, 5
			Dorothy Wilson, 6
		Keskkool Nr.5	Chris Hrabe, 6
		Linnavalitsus	Michael LaVolpe, 6
		Ettevõtete Tugikeskus	Michael LaVolpe, 6
			Robert LaJeunesse, 3
		NGO Tugikeskus	Barbara Stegman, 9
		Pedagoogikaakadeemia	Wayne Stegman, 9
		Keskkool Nr.7	Dyanne Durr, 9A

36.	LIMBAŽI	Keskkool Nr.3	Stephanie Brown, 1
		Keskkool Nr.1	Lisa Nunn, 6
			David Shubair, 9
37.	LĪVĀNI	"Baltā Māja" Fond	Kenneth Sweet, 8
38.	LUDZA	Põllumajanduse Konsultatsioonibüroo	Terry Hoffer, 2
		Keskkool	Priscilla Fox, 7
		Punane Rist	Sally Laviolette, 9
39.	MADONA	Gümnaasium	John Ginkel, 1
			Denise Ross, 3
			Erin Hess, 6
		Omavalitsus	Joanne McGuire, 7
40.	MAZSALACA	Linnavalitsus	Lilita Matison, 6
		Keskkool	Sarah Brehm, 8
41.	NERETA	Keskkool	Christina Sharp, 9
42.	OGRE	Keskkool Nr.1	Alison Boak, 3
			Stephanie Frazier, 9
		Põllumajanduse Krediidikontor	Douglas MacKinnon, 3
		Linnavalitsus	Douglas MacKinnon, 3
		Noorte Tervisekeskus	Diane Bartholomew, 7
43.	PLAVIŅAS	Gümnaasium	Tiffany Gilmartin, 6
44.	PREIĻI	Omavalitsus	Jane Darling, 4
		Gümnaasium	Kevin O'Donoghue, 2
			Stephanie McBrayer, 5
		NGO Assotsiatsioon, Omavalitsus	Arnold Ehlert, 6
		NGO Keskus	Nicole Spore, 8
45.	PRIEKULI	Keskkool	Lynn Mellor, 8
46.	RAGANA	Krimulda Keskkool	Katherine Aylward, 8
47.	RĒZEKNE	EC Phare	Susan Hahn, 1
		Keskkool Nr.1	Kevin Hood, 1
		Rēzekne Ülikool	Scott Marriott, 2
			Eric Edwards, 4
			Darren Crovitz, 6
			Susan Crovitz, 6
			Christopher Powers, 9A
		Põllumajanduse Konsultatsioonibüroo	Jim Raisner, 2
		Põllumajanduse Krediidikontor	Mathew Buske, 3
		Tarbijakaitsekeskus	Jane Young, 7
		NGO Tugikeskus	Courtney Queen, 9

48.	RĪGA	Riia Kaubanduskool	Carol Hamblin, 1 Nora Milchen, 2 James Daniel, 4
		Läti Riiklik Ülikool	Amy Thompson, 1 Matthew Marino, 6
		Iļģuciema Keskkool	Angelique Wanke, 1
		Põllumajanduse Finantskonsultant/ Maailmapank	Krieg Brown, 2
		Riia Riiklik Gümnaasium Nr.1	Neil McGurty, 2 Lisa Daniel, 4
		Kutsekeskkool	Hugh Brown, 3
		Riia Õpetajakoolituse ja Haridusjuhtimise Akadeemia	Andrea Stark, 3 Gretchen Coppedge, 6
		Läti Turismivalitsus	Laurie Fredericks, 4
		USA Rahukorpus	Julie Reimer, 4 Mette Karlsen, 6 Kristel Harms, 7
		Mereakadeemia	Robert Thornhill, 5 Juanita Carmi, 7
		Sotsiaaltöö Kõrgkool "Attīstiba"	Julie Reimer, 4 Anne Branchfield, 7
		Ettevõtete Tugikeskus	James Lee, 6
		Keskkool Nr.13	Wendy Standley, 9A
		Riia Lomonosova Vene Gümnaasium	Andrea Stark, 3
		Sotsiaalministeerium	Lisa Daniel, 4
		Tervisekeskus	Lisa Daniel, 4
		Põllumajanduse Krediidikontor	Charles Estes, 3
		LATE	Thomas Ross, 6 Jennifer Keahey, 8
49.	ROJA	Keskkool	Jennifer Koerper, 5 Randy Scheid, 7
50.	ROPAŽI	Keskkool	Anne Branchfield, 7
51.	RŪJIENA	Rūjiena Kogukonnakeskus Linnavalitsus	Allen Ingram, 8 Mickey Ingram, 8
52.	SABILE	Keskkool	Hilary Matthews, 9
53.	SALASPILS	Keskkool Nr.1	Michael Ronning, 9
54.	SALDUS	Saldus Gümnaasium Omavalitsus ja Linnavalitsus	Mette Karlsen, 6 Eva Hall, 8
55.	SIGULDA	Sigulda Gümnaasium	Christian Shults, 4 Gretchen Coppedge, 6
56.	SKRĪVERI	A.Upīša Keskkool	Josset Gauley, 6 Carrie Slater, 8
57.	SKRUNDA	Keskkool Nr.1	Myrta Dicupe, 8
58.	SMILTENE	Gümnaasium	Amy Martel, 2 John Kopilow, 4 Kelly Shannon, 6
59.	STRENČI	Keskkool	Aimee Jayko, 9
60.	TALSI	Gümnaasium Omavalitsus Põhja Kurzeme NGO Tugikeskus	Kathy Nelson, 1 Wendy Falkoner, 3 Louis Castillo, 4 Aaron Gage, 8
61.	TUKUMS	Tukums Keskkool Nr.1 NGO Tugikeskus NGO Assotsiatsioon	Kristen Warrens, 4 Susan Alden, 6 Susan Alden, 6 Stacie Birenbach, 6
62.	UGĀLE	Keskkool	Wendy Brown, 6
63.	VALKA	Põllumajanduse Konsultatsioonibüroo Piirkonnanõukogu	David DeRousse, 1 Kelly Shannon, 6
64.	VALMIERA	Keskkool Nr.5 Ettevõtete Tugikeskus Linnavalitsus Vidzeme Ülikool Muusikakool	Mark Sturdevant, 1 Christopher Harig, 3 Jeffrey Brakhage, 7 Kathleen Foster, 4 Jacqueline Granger, 6 Ann Salmirs, 6 Edward Moeller, 4 Jeffrey Brakhage, 7 Georgia Hotton, 9 Ivy LeGore, 7
65.	VENTSPILS	Ettevõtjate Tugikeskus Keskkool Nr.4 Omavalitsus Riia Tehnikaülikool, Ventspilsi Kolledž Keskkool Nr.1 Põhja Kurzeme Piirkondliku Arengu Keskus Tänavalaste Keskus "Nāc līdzi"	Nancy Stephens, 2 Yvette Castro-Green, 3 Judith Ross, 7 Julianna Harlan, 4 John Ross, 7 Julie Reimer, 4 Joshua Vanek, 6 Abra Edwards, 5 Chad T. Green, 3 Doris Myers, 9
66.	VIŠĶI	Põllumajanduslik Keskkool	Mike Wharff, 2
67.	ZILUPE	Keskkool	Kathryn Stott, 9

USA RAHUKORPUSE VABATAHTLIKUD EESTIS AASTATEL 1992-2002

Nr.	Linn	Asutus	Vabatahtliku nimi, grupp
1.	ABJA-PALUOJA	Keskkool	Karl Uhrig, 1
2.	AEGVIIDU	Vallavalitsus	Kirsten Weiss, 3
3.	ANSTLA	Keskkool	Nathanael Roe, 2 Shalan Young, 4
4.	AVINURME	Keskkool	Andrew Elser, 8
5.	ELVA	Keskkool	Robert Oetjen, 1
6.	HÄÄDEMEESTE	Keskkool	Gabriel McKeen, 5
7.	HAAPSALU	Wiedemanni Keskkool Väikeettevõtete Keskus Haapsalu Gümnaasium/Keelekeskus Lääne Maavalitsus	Jennifer McDermott, 1 David Burkhart, 3 Scott Slankard, 8 Daniel Migden, 8 Stephanie Wallace, 9 Stephen Vinson, 1
8.	HIIUMAA	Hiiumaa Maavalitsus Suuremõisa Põhikool Käina Gümnaasium Kärdla Gümnaasium	Douglas Wells, 1 Mary Arden, 5 Stephanie Albers, 7 Harald Knudsen, 9 Harald Knudsen, 9 Stephen Courtney, 9
9.	IISAKU	Gümnaasium	Nicole Paripovich, 6 Elisa Coffren, 8
10.	JÕGEVA	Keskkoolid Nr.1 and Nr.2 Maavalitsus	Seana Sperling, 1 Jenifer Weinbach, 3
11.	JÄRVAKANDI	Keskkool	Penny LaRock, 6
12.	JÕHVI	Linnavalitsus Vene Gümnaasium Inimõiguste Instituut	Michael Stewart, 1 Thomas Benz, 5 Monica McGuire, 8
13.	JÄNEDA	Nõustamiskeskus	Michael O'Donoghue, 1
14.	KADRINA	Keskkool	Cynthia Conley, 1 Juliette Cubanski, 2
15.	KEHRA	Linnavalitsus	Kirsten Weiss, 3
16.	RAKKE	Gümnaasium	Tanya Kadesh, 6
17.	KILINGI-NÕMME	Gümnaasium	Michael Dunphy, 7 Erin Gray, 9
18.	KIVIÕLI	Piirkonna Arenduskeskus Keskkool Nr.1	Elizabeth Parsons, 9 Ryan Wilkinson, 9
19.	KOHILA	Keskkool	Andrea Tomaszewicz, 4
20.	KOHTLA-JÄRVE	Virumaa Kolledž Keskkool Nr.13 Ahtme Gümnaasium Linnavalitsus Tehnikum	Theresa Michniewicz, 2 Stephen Burgin, 4 Jennifer Godwin, 3 Sara Early, 4 Mark Silverman, 5 Robert Doughten, 6 Zachary Evans, 8
21.	KOSE	Keskkool	Melissa Hinson, 8
22.	KUNDA	Keskkool	Colin McEvoy, 8
23.	KURESSAARE	Saaremaa Ühisgümnaasium Kuressaare Gümnaasium Kuressaare Tehnikum Ärikeskus Saare Maavalitsus	Lary Kleeman, 1 Denise Salas, 3 Carleen Talty, 6 John Isles, 1 Wanda Wilson, 3 Victoria MaLossi, 4 Tanya Kadesh, 6 Alexandra Kriofske, 9 Thomas Hammar, 7 Charles Wilson, 3
24.	KULLAMAA	Keskkool	Raymond Kubista, 7
25.	PÜRKSI	Noarootsi Gümnaasium	Leigh Wilkerson, 1 Nina Chill, 6 Elizabeth Winslow, 8
26.	MÕDRIKU	Tehnikum	Rebecca Green, 9
27.	LÄHTE	Keskkool	Nathaniel Jensen, 4
28.	LOKSA	Vallavalitsus	Michael Auman, 4
29.	LOO	Keskkool	Lisa Martin, 5
30.	MÄRJAMAA	Linnavalitsus Ärikeskus Gümnaasium	Lori Wittrock, 3 Audrey Scott, 7 Patricia O'Neill, 5 Holly Martin, 9
31.	MUSTLA	Keskkool	Melissa Heffernan, 4
32.	NARVA	Ärikeskus Pähklimäe Gümnaasium Humanitaargümnaasium Tartu Ülikooli Narva Kolledž	Michael O'Donoghue, 1 Jan Drozd, 2 Jacquelin McKisson, 3 Joy Bustrum, 5 Julianna Arnold, 3 Jill Ritschard, 5 Amy Maraney, 9
33.	NARVA-JÕESUU	Keskkool	Mary Neal, 7
34.	NÕO	Reaaalgümnaasium	Jean Kleinhans, 7
35.	OTEPÄÄ	Gümnaasium	Brenda Erickson, 3 Laura Bailey, 5 Jennifer Ciotta, 9
36.	PAIDE	Paide Gümnaasium Järvamaa Ettevõtluse Arenduskeskus	Renee Leck, 3 Douglas Spoolstra, 6 John Kirwan, 6 & 9
37.	PALAMUSE	Vallavalitsus	Anne Withers, 8
38.	PALDISKI	Linnavalitsus Noortekeskus	David Barbour, 3 Amy Neugebauer, 7
39.	PÄRNU	Maavalitsus NGO "Shalom" Abikeskus	Linda Borland, 1 Kelvin Reese, 8
40.	PÄRNU-JAAGUPI	Keskkool	Kimberly Gustafson, 5 James Billings, 7
41.	PÕLTSAMAA	Vallavalitsus Ühisgümnaasium	Heather Butkowski, 9 Stephanie Wallace, 9

42.	PÕLVA	Keskkool	Karl Ehmann, 1
			Peter Medine, 6
		Maavalitsus	Blaine Carvalho, 3
			Edward Greenwood, 6
		Ärikeskus	Leslie Hopkins, 8
43.	RÄPINA	Tehnikum	Virginia Milstead, 8
44.	RAKVERE	Maavalitsus	Gerald Wirth, 1
		Virumaa Ärinõustamiskeskus	Lilian McMath, 5
		Gümnaasium	Iris Kurman, 2
			Kevin Brannon, 8
		Tehnikum	Gulliver Branson, 7
45.	RAPLA	Keskkool Nr.1	Richard Adang, 3
		Ärikeskus	Jeffrey Sargent, 6
			Peter May, 8
46.	SAUE	Gümnaasium	Joseph Lumpkin, 4
			Jessica Zeff, 7
47.	SILLAMÄE	Tehnikum	Matthew Derrick, 8
48.	SUURE-JAANI	Gümnaasium	Roger Hemesath, 3
			Marilyn Parks, 7
49.	TABASALU	Keskkool	Hyun Joo Kim, 2
50.	TALLINN	Keskkool Nr.7	Robert Turner, 1
		USA Rahukorpus	Karl Uhrig, 1
			Jenifer Weinbach, 3
			Thomas Benz, 5
			Carleen Talty, 6
		Eesti Merehariduskeskus	David Brecht, 2
		Eesti Riiklik Turismiamet	Kirsten Weiss, 3
		Junior Achievement	Lori Wittrock, 3
			Colleen McLaughlin, 7
		Eesti Fondidekeskus	Michael Krause, 4
		(NAFE – Network of Nonprofessional Associations and Foundations)	Lisa Frankel, 6
		Meditsiinikool	Traci Krause, 4
		Väike-Õismäe Gümnaasium	Thomas Lucas, 4
		Tallinna Õpetajate Täienduskeskus	Thomas Lucas, 4
		Balti Väikeinvesteerimisfond	Philip Butler, 7
51.	TAMSALU	Gümnaasium	Maria Spray, 7
52.	TAPA	Linnavalitsus	Roy Ladewig, 3
			David Griffith, 5
		NGO Ettevõtete Arenduskeskus	Robert Hogan, 7
		Gümnaasium	Hannah Dallmann, 9
53.	TARTU	Maavalitsus	Scott Diel, 1
		Raatuse Gümnaasium	Sarah Anderson, 6
		Annelinna Gümnaasium	Pamela Paliskis, 6
		Puuetega Inimeste Koda	Pamela Paliskis, 6
		Piiriülese Töö Keskus	Robben Romano, 6
		Teaduskeskus	Jeff Vollmer, 6
		Eesti Loodusfond	Susan Murray, 8
		NGO "Samm-sammult"	Myra Emata-Stokes, 9
		Forseliuse Gümnaasium	Christina Meiling, 9
		Ärinõustamiskeskus	Jeremiah Stokes, 9
54.	TOILA	Gümnaasium	Alexander Rowe, 7
55.	TÕRVA	Linnavalitsus	Alisa Zimmerman, 4
56.	TÜRI	Keskkool Nr.1	Colleen Kennedy, 2
			Gerardo Lara, 4
57.	VÄIKE-MAARJA	Vallavalitsus	Anne Turner, 7

58.	VALGA	Maavalitsus	Michael Walton, 3
			Ruth Kastanas, 6
		Vene Gümnaasium	Damien Francaviglia, 4
		Gümnaasium	Dena Thorson, 4
		Põhikool	Janice Gerling, 7
			Kendell Kennedy, 8
		Turismiinfokeskus	Serena Chamberlain, 9
59.	VÄNDRA	Gümnaasium	Nicole Epting, 4
		Vallavalitsus	Tiffany Ramsey, 4
60.	VIIMSI	Keskkool	Neil Coffee, 2
61.	VILJANDI	Maavalitsus	Roger Pulkrabek, 1
		C.R.Jakobsoni Gümnaasium	Jennifer Haigh, 2
			Hilvie Ostrow, 4
			Shellie Andrews, 5
			Sarah Schnell, 9
		Ärinõustamiskeskus	Aaron Ostrow, 4
		Maakonna Gümnaasium	Wendy LaBron, 1
			Michael Stevenson, 4
			Kelly McDoland, 6
			Nicole Paripovich, 6
		Paalalinna Gümnaasium	Michael Pellauer, 8
		Ühendus "Kodumaa"	Brenda Paz-Soldan, 9
62.	VINNI-PAJUSTI	Gümnaasium	Thomas Lucas, 4
			Amanda Thomas, 8
63.	VÕHMA	Keskkool	Dawn Balestreri, 1
64.	VÕRU	Maavalitsus	Ann Roy, 1
			Susan Weizenicker, 3
			Steven Greimann, 8
		Kreutzwaldi Gümnaasium/ Võru Keelekeskus	Rodney Addington, 8

USA RAHUKORPUSE EESTI, LÄTI JA LEEDU TÖÖTAJAD 1992-2002

RIIGIDIREKTORID

Nr.	Nimi	Ametikoht	Aasta
1.	James D.Lehman	Riigidirektor	1992
2.	Dagnija Kreslins Iluta Čapus	Riigidirektor Asedirektor	1992-1994 1992-1994
3.	Edward Block	Riigidirektor	1994-1996
4.	Baudouin de Marcken	Riigidirektor	1996-2000
5.	Coralie Turbitt	Riigidirektor	2000-2002

PROGRAMMIJUHID

Nr.	Nimi	Ametikoht	Aasta
1.	Jimmie Wilkins	Tegevdirektor/SED Baltikumis	1992-1994
2.	Bill Edwards	Tegevdirektor/SED Baltikumis	1994-1996
3.	Laine Lembavere	SED Programmi assistent Eestis	1993-1994
4.	Michael O'Donoghue	SED Programmijuht Eestis	1994-1996
5.	Jenifer Weinbach	SED Programmijuht/Vabatahtlike koordinator Eestis	1996-1997
6.	Lori Wittrock	SED Programmijuht Eestis	1997-2001
7.	Normunds Mizis	SED Programmi assistent Lätis	1993-1994
8.	Dita Rutkovska	SED Programmijuht Lätis	1994-2001
9.	Juris Balodis	SED Programmijuht Lätis	2000
10.	Audronė Zubavičienė	SED Programmijuht Leedus Programmijuht Leedus	1993-2001 2001-2002
11.	Patricia Johnson	Tegevdirektor/TEFL Baltikumis	1992-1995
12.	Roz Wollmering	Tegevdirektor/TEFL Baltikumis	1995-1996
13.	Chris Cushing	Tegevdirektor/Planeerimine ja väljaõpe Baltikumis	1996-2001
14.	Jolita Norkūnaitė	Posti Sulgemisprotsessi koordinator Baltikumis	2001-2002
15.	Tiiu Kõiv	TEFL Programmi assistent Eestis	1992-1993
16.	Sirje Tamm	TEFL Programmijuht Eestis Programmijuht Eestis	1994-2001 2001-2002
17.	Daiga Holma	TEFL Programmijuht Lätis	1993-1999
18.	Indra Kūlīte	TEFL Programmijuht Lätis Programmijuht Lätis	2000-2001 2001-2002
19.	Birutė Jatautaitė	TEFL Programmi assistent Leedus	1993
20.	Jolita Norkūnaitė	TEFL Programmijuht Leedus	1993-1998
21.	Rasa Vaškevičiūtė-Stuglienė	TEFL Ajutine Programmijuht Leedus	1998
22.	Roma Valiukienė	TEFL Programmijuht Leedus	1998-2001

KOOLITUSPERSONAL

Nr.	Nimi	Ametikoht	Aasta
1.	Arthur Chrisfield	Tegevdirektor/Koolitusülem Baltikumis	1992
2.	Peter Burke	Tegevdirektor/Koolitusülem Baltikumis	1992-1993
3.	Anna Rutins	Koolitusassistent/Koordinator Baltikumis	1993-1995
4.	Jimmy Harris	Planeerimise ja Koolituse spetsialist Baltikumis	1995-1996
5.	Edgards Kariks	Planeerimise ja Koolituse assistent Baltikumis	1995-1997
6.	Denise Salas-Wirth	Koolituse koordinator Baltikumis	1998-2001
7.	Rasa Vaškevičiūtė-Stuglienė	Kultuurikoordinator Baltikumis	1997-1998
8.	Rita Perkons	Kultuurikoordinator Baltikumis	1999-2000
9.	Maire Aarsalu	Keelekoordinator Eestis	1993-1994
10.	Maia Evisalu	Keelekoordinaator Eestis	1994-1995
11.	Ene Alas	Keelekoordinator Eestis	1995-1996
12.	Kirsi Rannaste	Keelekoordinator Eestis	1996-2001
13.	Sandra Saulīte	Keelekoordinator Lätis	1992-1993
14.	Ilona Kiukucāne	Keelekoordinator Lätis	1995-1997
15.	Indra Kūlīte	Keelekoordinator Lätis	1997-2000
16.	Ligita Grigule	Keelekoordinator Lätis	2000-2001
17.	Jolita Norkūnaitė	Keelekoordinator Leedus	1992-1993
18.	Dainora Čepliejūtė-Kerienė	Keelekoordinaator Leedus	1993-1997 1998-2000
19.	Sigita Skroblienė	Keelekoordinator Leedus	1997-1998

MEDITSIINITÖÖTAJAD

Nr.	Nimi	Ametikoht	Aasta
1.	Leo Zelkowich	Tervishoiuspetsialist Baltikumis	1992-1993
2.	Shirley Furst	Tervishoiuspetsialist Baltikumis	1993
3.	Olga Lozovska	Tervishoiuassistent Baltikumis	1994-2002
4.	Connie Keeney	Tervishoiuspetsialist Lätis/Eestis	1993-1995
5.	Juris Zagars	Tervishoiuspetsialist Lätis/Eestis	1995-1996
6.	Karen Plavnieks	Tervishoiuspetsialist Lätis/Koordinator Baltikumis	1996-1998
7.	Mannie Roy-Bearden	Tervishoiuspetsialist Lätis Koordinator/Baltikumis	1998-2001
8.	Laura Kayser	Tervishoiuspetsialist Eestis	1995-1996
9.	Ahti Virkus	Tervishoiuspetsialist Eestis	1996-1998
10.	Michael Bearden	Tervishoiuspetsialist Eestis	1999
11.	Kathryn Clawson	Tervishoiuspetsialist Eestis	2000-2001
12.	Liz Blair	Tervishoiuspetsialist Eestis	2001-2002
13.	Kim Skrtic	Tervishoiuspetsialist Leedus Tervishoiuspetsialist Leedus/ Lätis	1994-2002 1996-2002

ADMINISTRATSIOON

Nr.	Nimi	Ametikoht	Aasta
1.	Michael Lowrie	Tegevdirektor/Administratioon Baltikumis	1992-1993
2.	Matt Oppenheimer	Tegevdirektor/Administratioon Baltikumis	1993-1994
3.	Bill Hoover	Tegevdirektor/Administratioon Baltikumis	1994-1997
4.	Bryan Ermatinger	Tegevdirektor/Administratioon Baltikumis	1997-1998
5.	Marvin Pannell	Tegevdirektor/Administratioon Baltikumis	1998-1999
6.	Rollyn Holger	Tegevdirektor/Administratioon Baltikumis	1999-2001
7.	Linda Layfield	Tegevdirektor/Administratioon Baltikumis	2002
8.	Dainis Strumpe	Kassiir/Eelarvejuht/Analüütik Baltikumis	1993-2002
9.	Gunārs Grizāns	Kassiir Baltikumis	1992-1993
10.	Elita Ozoliņa	Kassiir Baltikumis	1995-2001
11.	Juris Bariss	Üldadministratiivtöötaja Baltikumis	1992
12.	Guntis Āboltiņš-Āboliņš	Üldadministratiivassistent Baltikumis	1992-1993
13.	Gints Skudra	Assistent	1994-1996
14.	Viesturs Upītis	Kontorisüsteemide juht	1993-1995
15.	Guna Griķe-Vītola	Administratiivassistent/Kontorisüsteemide juht/ GAD koordinator Baltikumis	1995-2000
16.	Inese Blekte	Adminsitratiivassistent	1993-1994
17.	Agrita Žukure	Adminsitratiivassistent/Kassiir Baltikumis	2000-2002

18.	Eva Alberte	Sekretär Baltikumis	1992
19.	Rita Tiltiņa	Administraator/Reisikoordinator Baltikumis	1993-1994
20.	Gunda Vilere	Administraator/Reisikoordinator	1995-1996
21.	Linda Kalniņa	Administraator/ Reisikoordinator	1996
22.	Lauma Uzija	Administraator/Reisikoordinator	1999
23.	Anda Getliņa	Administraator/Reisikoordinator	1999-2002
24.	Jānis Häze	Assistent/Tõlk Baltikumis	1993-2002
25.	Māris Rikšs	Assistent/Tõlk Baltikumis	1994-2002
26.	Valdis Bormanis	Assistent/ Tõlk Baltikumis	1993-2001
27.	Laine Lembavere	Kontorijuht/Kassiir Eestis	1994-1996 1997-2001
28.	Kaja Kährik	Kontorijuht Eestis	1996-1997
29.	Aivi Kuivonen	Administratiivassistent Eestis	2001-2002
30.	Ilona Kiukucāne	Õppevarakeskuse juht Lätis	1995
31.	Indra Kūlīte	Õppevarakeskuse juht Lätis	1996
32.	Ligita Grigule	Õppevarakeskuse juht Lätis	2000
33.	Patrick Chura	Kontorijuht Leedus	1994-1995
34.	Michael Hahn	Kontorijuht Leedus	1995-1996
35.	Aivaras Kandratavičius	Kontorijuht /Kassiir Leedus	1996-2002
36.	Dainora Kerienė	Õppevrakeskuse juht Leedus	1998-2000